

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Martini Bonacinae, Sacr. Theologiae, Ac I. V. D. Vticensis
Episcopi, Tractatus De Legitima Svmmi Pontificis
electione, iuxta Summorum Pontificum, praesertim
Gregorij XV. & Sanctiss. D. N. Urbani ...**

Bonacina, Martino

Lvgdvni, 1637

Dispvatio Prima.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10669

I

MARTINI
BONACINÆ
SACR. THEOLOG.
AC I.V.D. VTICENSIS
EPISCOPI,

De legitima Summi Pontificis electione, iuxta Summorum Pontificum, præsertim Gregorij XV. & Sanctissimi D. N. Urbani VIII. constitutiones : Et de Censuris occasione ipsius electionis à Summis Pontificibus, ad hanc usque diem impositis.

Tractationem istam in duas diuidam disputationes; in prima de requisitis ad validam, & legitimam electionis Pontificiæ rationem & formam disputabo; in secunda Censuras occasione electionis Summi Pontificis editas, afferam, & explicabo.

DISPUTATIO PRIMA.

*De requisitis ad validam, & legitimam
Summi Pontificis electionem.*

QUÆ ad legitimam Summi Pontificis electionem pertinent, ad quinque capita reuocari possunt. Primum est ex parte eligen-

A

2. *De Electione legitima*

tium. Secundum ex parte electi. Tertium ex parte loci. Quartum ex parte temporis. Quintum ex parte formæ: sed antequam ad istorum singulorum explicationem accedam, operæpretium censui, paucis ea perstringere & enumerare, quæ in Gregorij XV. constitutione continentur, vt habita, quasi per transennam, seu compendium, eorum omnium breui cognitione, in clariorem dicendorum intelligentiam facilius quisque feratur.

*Breuis & Compendiosa enumeratio eorum
quæ in Gregorij XV. constitutione
continentur.*

Primò, electio fieri non potest nisi in Conclavi iam clauso, & post celebratum in eo, prima die, Missæ sacrum, in quo Cardinales adstantes Eucharistiæ sacramentum sumere consueverunt, §. *matura*.

Secundò, electio facienda est per Scrutinium, aut per scrutinium & accessum, aut per compromissum, aut per Inspirationem, seruato modo in singulis istis formis præscripto. Itaque si electio per scrutinium fiat, scrutinium peragi debet, per secreta suffragia, & in eo concurrere debent duæ partes suffragiorum, §. *matura*, & §. *quod si electio*.

Quando electio per compromissum facienda

cienda est, primò Compromissum iniri debet omnibus consentientibus; secundò eligendi sunt plures compromissarij, & hi quidem Cardinales in Conclavi præsentès; tertio nullus potest se compromissarium constituere, nec vllus compromissarius potest seipsum eligere, §. *quod si electio.*

Quando electio agitur per Inspirationem, primò facienda est omnibus consentientibus, & nemine dissentiente, secundò sine tractatu de speciali persona, tertio consensus exprimendus est per verbum *eligo*, intelligibili voce prolatum, nisi fortè eligens infirmus sit, tunc enim sufficit consensum exprimere per verbum *eligo* scripto exaratum, §. *quod si electio.*

Tertio, electus non potest sibi suffragium ferre, imò ipsius suffragium irritum est, dum sibi suffragatus est, ipse tamen computandus est in numero Cardinalium eligentium, ob id si duæ partes tantum suffragiorum alicui tribuantur, aperienda est schedula electi, vt inspiciatur an ipse sibi suffragium dederit; nam si comperiatur sibi suffragium dedisse, electio irrita est defectu debiti numeri suffragiorum: propterea si quis electus sit cum duabus partibus suffragiorum, præcisè, electio censenda non est valida, donec explicata &

4 *De Electione legitima*

referata electi schedula constiterit, ipsum sibi suffragium non dedisse, §. *numerum*, & §. *rursus*.

Quartò, si plures nominati pares sint in numero suffragiorum, nullus remanet electus; si verò impares sint, is censetur electus, qui superat alium in numero suffragiorum, etiamsi vno tantum suffragio superet, modò duas tertias partes suffragiorum tulerit, §. *ac si*.

Quintò, iuramentum emittendum est à Cardinalibus in suffragio ferendo, iuxta formam præscriptam, in §. *in super*.

Sextò, electi nomen describendum est immutato proprio caractere, & simul addita certa nota, seu signo in schedulis, tam scrutiniij quàm accessus, vt fraus euitetur, & illa pars schedulæ in qua dicta signa apponuntur complicanda est, §. *suffragiorum*, & §. *postea*.

Septimò, signa & suffragia in media capella conscribi debent ad mensam ibi constitutam, & circumseptam, vt ab aliis videri nequeat, quod à suffragatoribus scribitur; si quis verò ad mensam se conferre nequeat, schedulam conficiat, eamque vltimo scrutatori tradat, §. *quod autem*.

Octauò, electione in scrutinio non secuta, instituendus est accessus antequam Cardinales ad alia progrediantur; peracto enim scrutinio quilibet potest alteri semel accedere;
schedu

Summi Pontificis.

§
schedulæ autem accessus conficiendæ sunt, eo pacto quo diximus conficiendas esse in scrutinio, præterea in conficienda schedula accessus, qui alicui vult accedere, scribere debet nomen illius, cui accedit; si verò nulli velit accedere, scribat neminem, §. *Et ut accessus.*

Nonò, qui in schedula scrutinij plures nominavit, potest in accessu vnum ex nominatis eligere. Is tamen qui plures nominavit in numero Cardinalium computandus est, sed ipsius suffragium in scrutinio latum inualidum est, ac si latum non fuisset, §. *nulli autem.*

Decimò, dum quis in accessu nominatus fuit aliquo suffragio, idem sigillum & eadem signa habente cum suffragio scrutinij, aperienda sunt suffragia, vt inspiciatur an ab eodem nominatus fuerit in accessu & in scrutinio, §. *postea verò.*

Vndecimò, si schedula accessus notata sit aliquo signo, quo notata non sit schedula scrutinij, suffragiũ accessus nullum est, §. *at si.* Præterea accedens ad aliquem cui suffragium in scrutinio tulerat inualidè accedit, & irritum est suffragium accessus, §. *at si.*

Duodecimò, accedens ad aliquem cui suffragium in scrutinio non tulerat, non cense-

6 *De Electione legitima*

tur ab eo recedere quem in scrutinio nominauerat, §. *neque in quolibet*.

Decimo-tertiò, schedulæ omnes diligentissimè & palam numerandæ sunt, antequam schedulæ scrutinij, vel accessus à scrutatoribus aperiantur, & si plures inuentæ fuerint, quàm sint Cardinales in Conclauis, præsentibus omnes comburendæ sunt, & iterum ad suffragium statim accedendum, §. *insuper*, & §. *si quis*, imponitur excommunicationis pœna contra non seruantes suprâ dicta.

Decimo-quartò, infirmus qui ob infirmitatem ad scrutinium venire nequit, suffragium tradere debet Cardinalibus ad hoc deputatis, iuxta formam hîc præscriptam, in §. *præterea statuimus*: verum si infirmus ob infirmitatem scribere non possit, scribere potest per alium extorto iuramento, de seruando secreto, quod sub pœna excommunicationis latæ sententiæ seruari præcipitur, §. *præterea statuimus*. Tres autem scrutatores pro votis infirmorum suscipiendis extrahendi sunt per vltimū Diaconum ante quodlibet scrutinium, & hi tenentur sub pœna excommunicationis ipso facto incurrenda, secreto celare, quæ cognouerint in exercendo suo officio, idem militat in recognitionibus, §. *ad hæc scrutatores*.

Decimo-quintò, scrutatores deferre debent

bent folia ad infirmos, in quibus annotatus sit numerus suffragiorum, quem quisque tulit in scrutinio; vide Cæremoniale, *tit. de accessu, vers. 5. pag. 116.*

Decimo-sexto, finito scrutinio, & accessu, sorte contrahendi sunt tres Cardinales qui schedulas omnes recognoscant, & schedulæ omnes statim palam cõburendæ sunt, *§. ad hæc.*

Decimo-septimo, scrutinium bis singulis diebus peragendum est, semel manè post solitam Missam, & iterum post prandium, ad quod singuli sub excommunicationis pœna ipso facto post tertium campanæ sonum convenire debent, nisi prava valetudine impediantur, *§. similiter.*

Decimo-octavo, secretum in iis seruari præcipitur, quæ circa suffragium ferendum vel latum pertinent, *§. postremo statuimus.*

Decimo-nono, vetantur pactiones omnes, promissiones, signa, pacta, iuramenta, obligationes, intendimenta, & similia ad aliquem seu aliquos includendos, vel excludendos, *§. Cardinales*, ubi etiam irritantur iuramenta, & pacta circa prædicta: imò non seruans prædicta pacta, conventiones, vel iuramenta, non incurrit infamiam, seu notam violatæ fidei. Addit Sopranus Cardinalem, qui transgrediendi tale pactum audet exprobrare notam

8 *De Electione legitima*

violatæ fidei, vel perfidiæ, pœnam excommunicationis ipso facto incurrere, sed hoc mihi durum videtur, nec clarè colligitur ex constitutione Gregorij, imo cùm versemur in materia pœnali, verborum significatio extendenda non est, sed potius restringenda, Summus autem Pontifex asserit quidem non seruantem præfata pacta, seu iuramenta notam perfidiæ nō incurrere, non tamen sufficienter explicare videtur exprobrantem notam violatæ fidei excommunicationis pœnam subire.

Vigesimò, Cardinales censuris irretiti excludendi non sunt ab electione, tam actiua quàm passiuæ, §. *volumus etiam*.

Vigesimo-primò, cauendum est Cardinalibus ne aliquid contra istam constitutionem statuere, disponere, alterare, tractare, facere, vel attentare præsumant, quouis prætextu, causa, vel exquisito colore, alioquin excommunicationis censuram ipso facto incurrunt, §. *postremò statuimus*, ad obseruationem istius constitutionis deputantur Cardinales, qui singulis diebus curam habeant agendarum congregationum, §. *vt autem*.

Vigesimo-secūdò, Cardinales affecuto Cardinalatu iuramentum præstare debent de hac constitutione, & aliis similibus seruãdis. Idem facere debent Cardinales, non solum in prima
congre

congregatione post obitum Pontificis fieri solita, verum etiam in congregatione post Conclavis ingressum, vt patet ex *§. volumus quoque.*

Quæ in constitutionibus præcedentium Pontificum sancita fuerunt, in suo relinquuntur robore, *§. quibus constitutionibus*, exceptis iis quæ in hac constitutione expressa sunt. Ex quo infert Sopranus præceptor meus *lib. 2. cap. 2. de electione*, istam constitutionem non esse derogatoriam præcedentium, sed potius suppletiuam: nam constitutio quæ præcipit omnia quæ in aliis constitutionibus decernuntur, & præterea aliquid aliud, non est derogatoria, sed suppletia ex accumulatiua; ego verò censeo ex parte derogatoriam esse. Ratio est, tum quia in præcedentibus constitutionibus decernitur electum à duabus partibus Cardinalium quacūque forma, & quocumque in loco eligatur verum Pontificem esse; in constitutione verò Gregorij irritatur electio alio in loco, quàm in Conclauis clauso, aut alia forma, quàm hîc præscripta: ergo ista Gregorij constitutio derogatoria ex parte dici debet, nam illa constitutio dicitur derogatoria alterius, quæ aliquid illi contrarium decernit, tum quia Gregorius, *in §. non obstant*, & *in §. quibus*, expressè dicit, se nolle constitutionibus aliorum Pontificum, & pœ-

nis in eis contentis derogare, nisi in superius expressis, ergo dicendum est aliquid, expressisse in quo præcedentibus constitutionibus derogare intendit. Idem sentiendum est de constitutione Summi Pontificis Urbani VIII. ibi non obstantibus, &c. Hinc patet responsio ad rationem Soprani. Respondeo enim esse derogatoriam, quatenus statuit aliquid contrarium præcedentibus constitutionibus, ut patet ex prima ratione. His præmissis explicanda modo sunt singillatim quæ initio quæstionis proposui exponenda.

QVÆSTIO I.

De requisitis ad validam Summi Pontificis electionem ex parte eligentium.

EX conditiones ex parte eligentium requiruntur; Prima est ut eligens sit Cardinalis; Secunda ut liberè eligat; Tertia ut non eligat seipsum; Quarta ut in accessu non tribuat illi suffragium cui suffragatus est in scrutinio; Quinta ut idoneum eligat; Sexta ut obseruet
alia

alia à Pontificibus sibi præscripta, has omnes conditiones in tribus punctis explicabo.

PVNCTVM PRIMVM.

Vtrum Elector Summi Pontificis debeat esse Cardinalis.

S V M M A R I V M.

- 1 *Electo Summi Pontificis hoc tempore debet esse Cardinalis.*
- 2 *Cardinalium Collegium non potest quemquam, qui Cardinalis non sit, ad electionem.*
- 3 *Cardinalis superstes aliis mortuis potest aliquem secum assumere ad eligendum, vel, ut alij volunt, conuocandum est in tali euentu Concilium generale, à quo Papa eligatur, vel à Romano Clero.*
- 4 *Cardinalis cui os clausum fuit, ante mortem Pontificis potest conuenire ad electionem.*
- 5 *Cardinalis censura obstrictus non repellitur ab electione.*
- 6 *Cardinalis sacro Diaconatus ordine nondū insignitus, ad electionem admittendus non est.*
- 7 *Cardinalis cedere potest iuri eligendi, & nihilominus facta cessione, si ad electionem concurrat, valide concurrat.*

8 *Cardina*

12 *De Electione legitima*

- 8 *Cardinalis qui semel simoniacè aliquem elegit potest nihilominus ad nouam Pontificis electionem concurrere.*
- 9 *Pontificis eligendi potestas, an Imperatoribus, aut Regibus aliàs concessa fuerit.*
- 10 *Pontificis eligendi potestas quomodo aliàs concessa fuerit Populo, seu Laicis.*
- 11 *Populus cur hoc tempore ad Pontificis Electionem non admittatur.*
- 12 *Cardinales quomodo Pontificem eligant cum ipsi potestatem Pontificiam non habeant.*
- 13 *Pontifex respectu Christi dicitur habere potestatem ministerialem, respectu verò hominum auctoritatiuam.*
- 14 *Electio indigni, an imputanda sit Cardinalibus, an Pontifici, qui Cardinalibus potestatem eligendi contulit.*
- 15 *Papam deponendi facultas, an competat Cardinalibus, sicut eisdem competit facultas eligendi.*
- 16 *Pontifex an possit Cardinalibus facultatem concedere deponendi alios Pontifices.*
- 17 *Pontifex potest formam eligendi praescribere, non autem facultatem deponendi alios Pontifices concedere.*
- 18 *Pontifex an possit se alieno Iudicio subiacere.*
- 19 *Pontifex an in causa haeresis deponi possit.*

20 *Ponti*

- 20 Pontifex an teneatur ex vi iuramenti servare ea, quæ dum Cardinalis erat simul cum aliis iuravit.
- 21 Pontifex an possit seipsum deponere, seu Papatui cedere.

VNICA PROPOSITIO.

I **E**lector Summi Pontificis hoc tempore debet esse Cardinalis, nec alius sufficit:

Hæc propositio patet, ex c. ubi periculum, de electione in 6. in Clement. ne Romani, de elect.

& ex Bulla Gregorij XV. quæ incipit æterni Patris, & sic usu receptum est. Addo Cardina-

lem posse suffragium ferre, etiamsi vinculo censuræ detineatur, aut os clausum habeat,

aut etiamsi iuri eligendi cesserit, modò tamen sacro Diaconatus ordine insignitus sit, vt con-

stabit ex dicendis in illationibus, num. 4. & seqq.

Hinc sequitur, primò, eum qui Cardinalatus dignitate caret, carere etiam iure eligendi Pontificem, ius enim eligendi, est privilegium personale Cardinalibus concessum; privilegium autem personale, personam non excedit.

2. Secundò sequitur Collegium Cardinalium non posse quemquam, qui Cardinalis

non

non sit, admittere ad eligendum, seu ad coëligendum. Ratio est, tum quia sic colligitur, *ex cap. licet, de elect.* vbi vetatur eum tanquam Papam recipi, qui à duabus ex tribus partibus Cardinalium electus non fuerit; ergo suffragia Cardinalium tantummodo computari debent, non aliorum; tum quia sacrum Cardinalium Collegium non potest Cardinalem creare: ergo neque potest quenquam ad eligendum admittere, cùm Papa eligi tantummodo debeat à Cardinalibus.

Neque obstat dicere Cardinales posse compromittere in non Cardinales, præterea posse vices suas alteri delegare, consequenter etiam posse aliquem ad eligendum admittere. Respondetur enim Cardinales posse compromittere, non in extraneos, sed in Cardinales, id sibi concedente Gregorio XV. & Urbano VIII. vt patebit ex dicendis de electione per compromissum; non tamen possunt vices suas alteri committere, & procuratorem constituere, vt bene Albanus *quest. 19.* & Azorius *2. p. lib. 4. cap. 2. questio 9.* consequenter multò minus possunt alium ad eligendum assumere.

3 Nisi fortè casus occurreret, vt omnes Cardinales vno excepto mortui essent, vel conclauì exiissent: tunc enim probabilissimum

mum

num est Cardinalem superstitem posse aliquem secum assumere ad eligendum; tum quia hoc non aduersatur rationabiliter præsumptæ Summi Pontificis intentioni; tum quia *in cap. ubi periculum, de elect.* Cardinalibus Sede vacante facultas datur faciendi ea, quæ conducunt ad obuiandum imminentibus periculis; magna autem imminent pericula, non facta Summi Pontificis electione, quæ maturiori iudicio expediri solet, nonnullis ad eligendum adhibitis, quàm iis omnibus prætermiſſis, ita Gambarara *de potest. legat. lib. 9. num. 140.* Decius Sebastianus Medices, & Salas quos retuli, *de legibus disp. 1. quest. 1. puncto 3. num. 27.* Alij verò vt Albanus *quest. 25.* Azorius *loco citato questio 11.* Iacobatius *de Concilio lib. 1. art. 1. num. 230.* Sopranus *lib. 4. cap. 8. quest. 5. dub. 3.* existimant in tali euentu electionem pertinere ad Romanum Clerum, non excluso Cardinali superstite. Alij putant conuocandum esse Concilium Generale, à quo fiat electio: ita Decius *in cap. licet, de elect.* Azorius *loco citato*, & alij; nam Concilium Generale iurisdictionem Sede vacante in totam Ecclesiam habet.

Ex quo licet inferre quid faciendum esset, si Cardinales omnes, nullo superstite obissent; & tunc temporis Apostolica Sedes vacaret;

caret;

caret ; tunc enim congregandum esset generale Concilium ab eoque Pontifex eligendus, vel à Romano Clero : nam congruentior modus eligendi assignari non potest, nec Collegium Cardinalium est de iure diuino, ita Decius Medices, & alij quos retuli *de legibus loco citato*, quibus adde Imolam, & alios apud Albanum *quest. 25.* & apud Iacobatum *de Concilio lib. 1. art. 1. num. 231. & lib. 6. art. 4.*

4 Tertiò sequitur Cardinalem cui os clausum fuit ante mortem Pontificis, posse suffragium ferre in electione Papæ, quia verè Cardinalis est, consequenter non caret præcipua Cardinalium facultate, quæ in Summi Pontificis electione consistit ; tum quia ita declarauit Pius V. *anno 1571. die 26. Ianuarij*, vbi aduertit hanc oris clausuram inductam fuisse ad indicandam modestiam, qua Cardinales in consistoriis, & congregationibus præfulgere debent, ita Cardinalis Albanus *de Cardinal. quest. 17. Azor. 2. part. lib. 4. cap. 2. questio 7.* Decius Iason, & alij apud Albanum *loco citato.*

5 Quartò Cardinalem censura aliqua obstructum non repelli à suffragio actiuo, imò neque à passiuo ; ratio est, tum quia hic est verè Cardinalis, tum quia sic declarauit Clemens V. *in bulla ne Romani §. cæterum de elect.*

Pius IV.

Pius IV. in Bulla in eligendis sub finem vers. & ne dissensiones, & Gregorius XV. in Bulla aeterni, §. volumus, quam Summus Pontifex Urbanus VIII. perpetuò confirmavit.

6 Secùs dicendum est de Cardinali qui Sacro Diaconatus ordine nondum est insignitus; hic enim ad electionem nullatenus admittendus est, nisi speciale priuilegium habeat, ex Bulla Pij IV. in eligendis §. statuimus eius tamen votum, si ad eligendum admittatur, irritari non videtur.

7 Quintò, Cardinalem posse quidem iuri eligendi cedere, quia nullus suo priuilegio uti cogitur, nisi aliud publici boni necessitas, aut alia causa suadeat, nihilominus posse adhuc facta cessione validè eligere, quia ob huiusmodi cessionem, non amittit eligendi priuilegium: nam priuilegium per cessionem, vel renunciationem non amittitur, nisi renuntiatio acceptata sit à concedente, vel eius vices gerente, vt docui de legibus, disp. I. quest. 3. pñcto 8. §. 4. cum Sanchez, Suarez, & aliis, quibus adde Hostiensem, & alios apud Sopranum, de elect. lib. 4. cap. 5. ad finem, contra Martinum Laudenum, tract. 2. de Cardinal. quest. 37. vbi pro sua sententia refert Hostiensem, & Io. Andream, & contra Manfredum de Cardinal. decis. 298.

B

Contra

Contra dicta in hac prima conditione, multæ suboriuntur difficultates, tum ad probandum posse aliquem, qui Cardinalis non fit, Pontificem eligere, tum etiam ad ostendendum ipsosmet Cardinales non posse Pontificis electionem facere. Has & alias difficultates in subsequentibus obiectionibus explicabo.

8 Obiicies ergo primò, Cardinalis qui semel simoniacè aliquem eligit, ipso facto absque declaratione priuatus remanet Cardinalatu, & aliis quibuscunque titulis, dignitatibus, & beneficiis; & nihilominus, si alium postea cum aliis legitimè eligat, videtur validè eligere; ergo ad validam Summi Pontificis electionem requiri non videtur, vt eligens fit Cardinalis: antecedens patet ex Bulla Iulij II. incipit, *Cùm tam diuino*, ibi, *Cardinales verò, qui cùm sic simoniacè elegerint, à suis ordinibus, & etiam Cardinalatus titulis, & honore, ac quibuscunque Patriarchalibus, Archiepiscopalibus, Episcopalibus, & aliis Prelaturis, ac dignitatibus, & beneficiis, quæ in titulum, vel commendam tunc obtinebant, vel in quibus, seu ad quæ ius tunc habebant, absque alia declaratione priuati existant.*

Suarez *lib. 4. de simonia cap. 57. num. 57.* Filiucius, & alij respondent hanc Bullam vsu receptam

receptam non esse, aut per constitutionem Pij IV. incipit *in eligendis*, abrogatam fuisse: Sed hæc expansio reiicitur, & reprobat, tum quia huiusmodi Bulla adhuc etiam vires & robur, teste Iacobatio *lib. 4. de Concilio, art. 4. num. 86. 152.* & aliis, tum quia enumeratur, & recensetur inter approbatas, ut patet ex Cereemoniali nuper edito, continente ritus electionis Papæ, & ex Quaranta, Cherubino, & aliis, qui eam tanquam usu receptam enumerant: neque reuocata fuit in Bulla Pij IV. quia in ea statutum tantummodo fuit, ut electoribus, aut electo opponi non possit excommunicatio, aut alia censura; nos autem non agimus de censura, sed de priuatione Cardinalatus.

Alij aliter respondent, sed aliorum responsionibus omissis, ego respondeo, Cardinales, qui semel simoniacè elegerunt, & alium postmodum eligunt, validè eligere. Primò, quia si infra terminum octo dierum, postquam requisiti fuerint ab aliis Cardinalibus non conficiis simonicæ labis, eisdem Cardinalibus se coniunxerint in pristino statu constituuntur, & ad Cardinalatum aliasque dignitates eo ipso reintegrantur, & restituuntur. Secundò quia Cardinalis non videtur priuatus Cardinalatu ante sententiam Iudicis, probabile

bile enim est pœnam quæ actionem hominis ad sui executionem requirit, non incurri ante sententiam Iudicis, etiamsi pœna hoc pacto lata sit, vt incurratur absque alia declaratione, hæc enim loquendi forma non excludit sententiam criminis declaratoriam, sed declaratoriam pœnæ. ita Sanchez, Salas, Graffius, & alij quos retuli *de legibus disp. 1. quest. 1. p. 7. §. 2. num. 16.*

9 Obiicies secundò, Adrianus Primus congregata Synodo 153. Episcoporum, Abbatum, & Religiosorum potestatem Carolo Magno Pipini filio dedit, Pontificem eligendi, Sedem Apostolicam ordinandi, & investituram Episcopis concedendi, *cap. Adrianus dist. 63. & cap. in Synodo eadem distinctione*, ubi confirmile priuilegium Othoni concessit Leo VIII. Ergo facultas eligendi Pontificem non solum ad Cardinales, verum etiam ad Imperatorem pertinet, & isti testus, seu priuilegia, tanquam vera admittuntur à Iacobatio, Albano, & aliis; quia verosimile non est, fictitium & commentitium esse, quod Ecclesia quingentis annis pro vero & legitimo habuit.

Respondent primò Baronius *circa annum 526. & præsertim anno 774. à num. 10. & 964. à num. 22. Suarez tract. de fidei defensione lib. 3. cap. 29.*

cap.29. num.7. Iacobus Gretserius in *Apologia Baronij* cap.1. & 2. Azorius 2. part. lib.4. cap.2. *quest.* 3. & alij à quibus non dissentit Cardinalis Bellarminus de *Summo Pontifice*, lib.2. cap.29. & de *Clericis*, cap.9. præfatos textus fictitios, & commentitios esse, & primum ipsorum Auctorem fuisse Sigibertem Monachum, à quo Gratianus hoc mutuauit, & ideò deceptus fuit. Idem à fortiori dicendum est de aliis, quæ ab aliquibus asseruntur concessa Imperatoribus ad eligendum, vel confirmandum Papam; nam huiusmodi indulta sunt apocripha, & ficta, vt docet Baronius *loci citatis*, & præsertim *tomo II. anno 1059. num. 31.*

Respondent alij secundò Carolum Magnum non acceptasse, sed potius repudiasse huiusmodi priuilegium, alioquin Stephanus Papa, qui post Leonem successit ab ipso electus fuisset, vide Albanum de *Cardinal. quest.* 11.

Respondent alij tertio hoc priuilegium à successoribus repudiatum fuisse, vt patet ex *cap. ego Lodouicus 63. dist. ita* Azorius 2. parte lib.4. cap.2. *questo* 2. & 3. Gondislaus Villadiego de *orig. & potest. Card. quest.* 5. num. 18. Albanus *loco cit.*

Respondeo ergo quartò, priuilegium Ca-

B 3 roli

roli Magni fuisse personale, & consequenter extincta persona cui concessum fuerat, cessasse; Priuilegium verò Othonis fuisse quidem reale, sed postea reuocatum fuisse: nam huiusmodi priuilegium concessum fuerat per modum aduocationis, & defensionis in utilitatem Ecclesiæ; priuilegium autem aduocationis, & defensionis reuocari potest à concedente, quoties ei visum fuerit, cùm respiciat potiùs commodum concedentis, quàm priuilegiarij.

Respondeo quintò, huiusmodi priuilegia reuocata fuisse, vt patet *ex primis quinque capitibus 63. dist.* nam priuilegium licet reale, & concessum in remunerationem, & per modum contractus, reuocari potest, dum iusta superuenit causa reuocandi, vt patet ex dictis de priuilegiis, & *in Bulla Cæna Domini, disp. 1. quest. 21. sub finem*: legitima autem extitit causa reuocandi hæc priuilegia, tum quia laici priuilegio abutebantur, cùm postmodum vellent propria auctoritate interesse, nec recognoscerent priuilegium sibi ab Ecclesia collatum fuisse; tum quia promoueri sæpe curabant eos, qui corruptis erant moribus, relictis iis, qui magna vitæ integritate ornati erant; tum quia in promotionibus simoniaca labes grassabatur; tum quia sua, vel suorum Legato-
rum

rum præsentia, schismata faciebant potius, quàm extinguebant. Vide Suarez *loco statim citando*. Baronium *anno 502*. Azorium *cap. 2*. Sopranum *lib. 2. cap. 7*. & alios præcitatos Doctores.

Respondeo sextò Reges, & Imperatores, antiquis temporibus non elegisse propriè loquendo, sed nominasse, præsentasse, vel confirmasse, & postea Pontificem ab Ecclesiasticis absolutè electum fuisse, electio enim propriè loquendo est actus Ecclesiasticæ potestatis, præsentatio verò, & nominatio, potest esse actus ciuilis, sicut etiam erat illorum Regum confirmatio, Electio enim Ecclesiasticorum non absolutè fiebat, sed quasi suspendebatur, donec Imperator consensum, seu confirmationem præberet; & accedente illius confirmatione, electio ab Ecclesiasticis absolutè fiebat. Non nego tamen quin Laici possint de absoluta Papæ potestate, eligere electione propriè accepta, sicut etiam *de Censuris quest. 1. puncto 2. n. 4*. docui ex eadem potestate posse censuras ferre; tum quia nulla assignari potest implicantia; tum quia non minus spirituale est ius arcendi aliquem à communione fidelium, quàm admittendi aliquem ad Ecclesiasticam dignitatem; tum quia inde præiudicium Ecclesiæ non infertur, cum Laici id

non agant proprio iure, seu ex iure ordinario; sed ex commissione, seu facultate delegata dependenter ab Ecclesia, vt bene Suarez *in tomo de fidei defensione, lib. 3. cap. 29. num. 7. & seq.* Sopranus *de elect. Papæ, lib. 1. cap. 4.* & alij quos retuli, *quest. 14. in expositione Bullæ Cæna.*

10 Obiicies tertio, non solum Imperator, vel eius Legatus assistebat electioni Papæ, verum etiam Populus vnà cum Clero semper interfuit electioni Papæ, & consensum præbuit electioni Episcoporum & Sacerdotum, vt colligitur *ex Canone sacrorum, dist. 63.* Ergo falsum videtur electionem Papæ ad solos Cardinales pertinere; Bellarminus *lib. 1. de Clericis, cap. 11.* Azorius *2. part. lib. 4. cap. 5. questio 2.* & alij cum sancto Chrysostomo *lib. 3. de Sacerdotio,* docent populum per vsurpationem se ingessisse in electionibus Sacerdotum. Idem probat Suarez *in tomo de fidei defensione, lib. 3. cap. 29. num. 7.* Ego verò respondeo primo, populum nunquam electioni interfuisse, vt vere & propriè eligeret, modò loquamur de electione propriè accepta; non verò de facta per vsurpationem: nam ipsi interdicta erat electio in Concilio Laodiceno primo, in Concilio Martini Papæ, in Niceno XI. & in octauo generali Constantinopolitano; populus enim

enim electioni assistebat, non ad verè & propriè eligendum, sed ad petendum, ad proponendum, ad testimonium ferendum de vita & moribus eligendi, ac denique ad præstandum consensum, & licet alicubi habeatur elegisse; nihilominus non verè, propriè & positiuè elegit, cùm electio sit actio Ecclesiastica, competens Ecclesiasticis personis, sed negatiuè quatenus non impediēbat electionem suo testimonio, nec quidquam obiiciebat, aut quatenus personam proponebat, in eam consentiebat, & acquiescebat electioni, *cap. nullus, 61. cap. cleri, & cap. vota, 63. dist.* ob id verbum eligere, aliter accipitur de Ecclesiasticis, aliter de populo, etiamsi in eodem verborum contextu adhibeatur, sicut sanitas aliter accipitur de pulsu, aliter de medicina, aliter de habitu, aliter de homine, sicut etiam Pilatus, turbæ, Sacerdotes, & milites Christum crucifixerunt, sed non omnes eadem ratione.

Hinc conciliari possunt Patres, quorum alij, vt Adrianus *in 8. Synodo*, prohibent Principes, Laicos immiscere se electioni, alij verò, vt Stephanus Papa *in cap. quia sancta 63. dist.* decernunt Papam creandum esse concurrentibus Episcopis, Clero, & populo; illi Patres intelliguntur de electione propriè accepta, isti de postulatione, testificatione, & consensu,

26 *De Electione legitima*

vt bene Bellarm. *lib. 1. de Clericis*. Azorius *loco citato quæsto 4*. Sopranus *lib. 1. cap. 5. §. 2.* & alij.

11 Hoc tamen tempore populus ad electionem non admittitur, propter incommoda, quæ ex ipsius præsentia sequi possent: Populus enim antea admittebatur ad seditio- nes, & schismata vitanda, postmodum verò experientia docuit periculum seditionum, & schismatum ex præsentia populi imminere: præterea populus ex facultate Ecclesiæ adhibebatur ad proponendum, & testificandum, ad consensum præstandum, ad defendendum electum, postea id ex proprio quasi iure sibi competere prætendebat, in electione ipsa se immiscebat, & facultate sibi concessa abutebatur, vide Bellarm. *lib. 3. de Sacerdotio*. Azorium *cap. 2. quæsto 2. & 4.* Tuscum *tom. 2. concl. 57.*

12 Obiicies quartò, nemo dat quod non habet, sed Cardinales non habent in se Pontificiam dignitatem: ergo neque eam dare possunt Papæ per electionem. Respondent nonnulli DD. Cardinales non habere Pontificiam dignitatem actu, sed habitu, & virtute. Alij respondent Cardinales nominare, & designare personam, cui postea à Christo Pontificia dignitas confertur, ita Suarez *de fidei defen*

defensione, lib. 4. cap. 6. num. 7. alij aliter respondent; sed ipsorum responsiones mihi non probantur; nec operæpretium censeo in ipsis refellendis immorari, cum videri possint apud Albanum *quest. 22.* apud Azorium *cap. 2. questio 14.* & apud alios DD. qui de hac re expresso tractarunt. Ego igitur respondeo Cardinales non dici propriè dare, vel conferre Pontifici potestatem, quia nemo dat quod non habet, neque dici solum nominare, præsentare, vel designare personam eligendam, cum iuxta communem loquendi usum dicantur Papam eligere, seu creare; dicuntur ergo propriè loquendo eligere, quia Pontificiam dignitatem per electionem tali personæ uniunt; nam qui duo coniungit, dicitur efficere id quod ex utroque resultat; ob id sol & homo dicuntur hominem generare, quatenus sua actione attingunt unionem corporis ad animam; & Comes Palatinus ab Imperatore constitutus, cum facultate creandi Doctores, potest Doctorem facere, etiamsi forte ipse Comes Palatinus Doctoratus laurea insignitus non sit; & Sacerdos dicitur gratum facere quem absoluit, licet ipse in gratia Dei tunc temporis non existat, ut bene argumentatur Sopranus *lib. 1. cap. 12.* Non tamen hinc sequitur Cardinales debere in se potestatem Pontifi

Pontifi

Pontificiam habere, vt eam alteri conferant, quia id non agunt auctoritatiuè, principaliter, & propria virtute, sed ministerialiter, & auctoritate sibi delegata, immediatè à Sede Apostolica, cui à Deo collata est potestas.

13 Dices primò, Sedes Apostolica, seu Pontificatus non est potestas principalis, & auctoritatiua, sed ministerialis, cùm Christus sit caput super omnem Ecclesiam, *Ephes. 1.* & caput omnis Principatus, & potestatis, *ad Colossenses 2.* Papa verò sit minister, iuxta illud Apostoli, *Sic nos existimet homo, vt seruos, & ministros Christi;* ergo Cardinales non eligunt auctoritate sibi delegata à Papa.

Respondeo Pontificem dupliciter considerari posse. Primò respectu Christi, secundò respectu hominum quibus præest: si consideretur respectu Christi, ipsius potestas est ministerialis, cùm à Christo omnis Ecclesiastica potestas pendeat; si consideretur respectu hominum, ipsius potestas est auctoritatiua, nullamque aliam in terris superiorem agnoscit, vt patet ex dictis *de Incarnatione*, dum loqueretur de Christo capite. Hinc refelli potest Hæreticorum error, afferentium Pontificatum subiici Ecclesiæ vniuersali, eo quòd potestatem ministerialem, non verò auctoritatiuam habeat, refellitur enim præfata distinctione.

14 Dices

14 Dices secundò, si Cardinales ministerialiter eligunt; ergo datur alius, nempe Papa, vel Deus, qui principaliter agit; consequenter si eligatur indignus, electio indigni principaliter non imputabitur Cardinalibus eligentibus, sed alteri. Si dicas ipsi Pontifici non imputari, quia Pontifex indigni electionem verat. Contra arguitur, hinc sequi electionem indigni inuvalidam esse, vtpote factam contra prohibitionem, seu mandatum Papæ; cum enim Cardinales ministerialiter agant, tanquam Mandatarij, non possunt formam mandati & facultatis sibi præscriptæ excedere: nam quæ Mandatarius vltra mandati formam agit, inuvalidè agit, *l. diligenter, ff. mandati.*

Respondeo dari alium qui principaliter eligit, & cui Pontificis electio principaliter imputatur, nempe Pontifices, qui Cardinalibus potestatem eligendi concesserunt, & Christum, qui posita designatione, seu electione istius personæ Pontificiam tribuit potestatem; non tamen hinc sequitur malam designationem, seu electionem indigni quoad culpam, tribui Pontificibus aut Deo; tum quia à Deo tantum permittitur, & non impeditur, quatenus dat potestatem, qua electores malè vtuntur; tum quia ista facultas eligendi, non habet propriè rationem mandati,

ti,

ti, neque data est ad eligendum hunc in particulari, sed simpliciter ad eligendum, relicta, seu permissa electoribus libertate eligendi quem velint; iniuncto tamen ipsis præcepto eligendi dignum: expediebat enim hanc libertatem ipsis permitti, alioquin dubium semper in Ecclesia extitisset de vero Pontifice, & de actibus ab ipso præstitis, consequenter electio indigni non est irrita, neque imputatur Christo, aut Pontifici qui eam in particulari non intendunt, sed dignis de causis permittunt; sicut peccatum non imputatur Deo, licet etiam ipse principaliter tanquam causa vniuersalis ad illius actum concurrat, vt patet ex dictis *de peccatis*. Item absolutio Sacramentalis, seu baptismi administratio indignè, sacrilegè, & culpabiliter facta à sacerdote valida est, secluso defectu substantiali; & tamen illa actio principaliter Christo tribuitur, sed ipsi ad culpam non imputatur.

Rursus matrimonium à Procuratore nomine Titij celebratum, iniuncto illi onere vt illud celebret præmissis denunciationibus validum est, etiamsi procurator denunciations prætermittat, & contra præceptum, non solum Concilij Tridentini, verum etiam Titij faciat, vide quæ tradidi *de leg. disp. 1. quest. 1. puncto 7. §. 5. num. 17. & seqq.*

15 Obiicies quintò, si Cardinales potestatem haberēt eligendi, aut creandi Pontificem, potestatem etiam haberent deponendi; nam quę sunt principia generandi, sunt quoq; principia corrumpendi, *c. omnis, de regulis iuris*, & res per quas nascitur, per easdem dissoluitur, *c. omnis 27. quest. 2.* & sicut homo generat hominem, ita etiam potest occidere, & destruere: & sicut contractus mutuo consensu perficitur, ita etiam dissoluitur: sed falsum est Cardinalibus facultatem deponendi Pontificem competere: ergo etiam falsum videtur ipsos posse Papam eligere & creare. Respondeo negando sequelam maioris propositionis, falsò enim ex potestate eligendi Pontificem, arguitur potestas illum deponendi. Ratio est, tum quia Cardinales non eligunt auctoritatiuè, sed ministerialiter, auctoritate sibi à Papa concessa; consequenter excedere nequeunt facultatem sibi concessam, ipsis autem non est concessa potestas deponendi Pontificem; tum quia falsum est generaliter loquendo, res per quas nascuntur, per easdem dissolui: nam votum propria voluntate contrahitur, sed sola voluntate non tollitur, & nodus ab vno perficitur, à quo explicari, & dissolui aliquando nequit, & sic de cæteris; tum quia Papatus est dignitas, & potestas,

alias

alias longè superans & excedens; potestas autem quæ alias superat, & excedit, non potest inferiori subiici, imò persona ipsa in qua talis dignitas reperitur, etiamsi secundum se spectetur, inferiori subiici non potest: omnis enim forma suum effectum tribuit subiecto in quo recipitur; sed Papatus est forma, seu dignitas, & potestas omnes alias superans & excedens; ergo reddit personam in qua existit, super omnes dignam, & ab omni alia exemptam; ergo Papa à Cardinalibus, vel ab aliis deponi non potest, iisque non subiicitur.

Neque obstat dicere, non dedecere Papam, ut dicit hanc personam, præcisè subiici Cardinalibus, aut Generali Concilio, dedecere verò si spectetur hæc persona Pontificia dignitate prædita; nam in Papatu tria distingui possunt, primum est Papatus, id est, Pontificia dignitas; secundum est persona ipsa præcisè spectata, sine Pontificia dignitate; tertium est persona ipsa cui Pontificia dignitas adhæret. Respondetur enim etiam personam Pontificis præcisè spectatam aliis subiici non posse, quia illa abstractio est conceptus mentis, & fit per intellectum, & ipsa persona à parte rei exempta est, quia Pontificia dignitas effectum suum formalem tribuit subiecto cui inhæret.

16 Rogabis primò, vtrum Pontifex possit
faculta

facultatem deponendi alios Pontifices Cardinalibus tribuere. Respondeo negatiuè, quia par in parem non habet imperium, *l. nam magistratus, ff. de recept. arbitr. cap. inferior, cap. denique 21. distinct.*

17 Ex quo patet differentia inter potestatem eligendi, & potestatem deponendi alium Pontificem, quòd Papa potest statuere formam eligendi, & potestatem eligendi conferre ex communi Doctorum sententia, quia hoc pacto agit circa Electores, electionem, & eligendum; quæ omnia præcedunt Pontificem: omnia enim fiunt antequam Pontificatum obtineat, & causa suum effectum præcedit, secus dic de potestate deponendi, vt probatum fuit.

18 Rogabis secundò. Vtrum Papa possit se ipsum alieno iudicio subiicere. Respondent aliqui Doctores posse quidem in iis, quæ ad animæ salutem pertinent, se ipsum quoad personam subiicere, vt in foro Sacramentali, in quo se subiicit Confessario, vt absoluator; alioquin dignitas, quæ ipsi in fauorem collata fuit in odium verteretur; non verò posse in aliis, quæ ad animæ salutem non spectant, alieno foro se subiicere; tum quia dedecet supremum, superiorem ab alio iudicari; tum quia maiestas Summi Pontificis diminui non debet; tum quia licet Papa in causa hæresis

à Concilio iudicetur, id non fit ex humana concessione præcisè. Alij verò arbitrantur Papam, non vt Papam, sed vt personam cui Papatus adiunctus est, posse seipsum alijs subiicere, non solum in foro Sacramentali, verumetiam forensi (salua tamen semper Sedis Apostolicæ reuerentia, & modò illi quibus se subiicit, purè Laici non sint.) Ratio est, tum quia id non vergit, in diminutionem maiestatis, sed ad illam augendam, & amplificandam facit, vt Papa innocentiam suam probet; vel si peccauit, pœnam suorum peccatorum subeat; tum quia id fecit Marcellus Papa, *cap. nos si in competentem 2. quest. 7.* hic enim se iudicio Concilij à se congregati subiecit, licet Concilium non admitterit concessionem sibi à Marcello factam; tum quia illa regula iuris habens potestatem à Principe, non potest ea vti contra Principem, *cap. inferior de maiorit. & obed.* cum similibus, intelligi debet, non posse dicta potestate vti cum detrimento Principis, vel contra ipsius voluntatem; tum quia Papa, sicut se quoad personam subiicit Confessario, Medico, Chirurgico, ita etiam subiicere se potest iudiciali foro, tum quia Papa, cui adhuc superstites sint parentes, in sententia nonnullorum Doctorum subiicitur parètibus quoad honorem,
&

& obligationem illis subueniendi : parentes enim suo iure non priuantur , ob assumptionem filij ad Pontificatum : quanquam glossa in *extrauag. execrabilis* , de *præbend. inter extrauagantes Ioannis 22.* & *Azor. 2. part. lib. 4. cap. 3. quæsto 2. vers. Vndecimum* , & alij putant Cardinales , & multò magis Papam , assecutione Cardinalatus , vel Papatus ab omni patria potestate eximi ; ergo &c. ita *Panormitan.* & *Ioannes Andreas in cap. Ecclesia sanctæ Mariæ de constitut. Sopranus lib. 1. de elect. cap. 18. §. 5.* & alij apud *Azorium 2. part. lib. 4. cap. 7. quæst. 6.* apud *Salmeronem tom. 1 2. tract. 17.* & apud *Iacobatium de Concilio lib. 6. art. 14.* vbi de hac re fusè differit.

19 Hinc à fortiori sequitur , Papam quoad personam in causa hæresis , à Concilio iudicari posse ; tum quia Christus hanc potestatem contulit , volens eum quem super familiam suam constituit , in hac tantum causa per Concilium iudicari : tum quia Pontifex in hoc consentit ; dum enim post electionem & consecrationem spondet se Canones & statuta diuinum ius continentia seruaturum , eo ipso consensum præstat , vt si in hæresis crimen incidat , à Concilio iudicari possit , ita *Azorius 2. part. lib. 4. cap. 7. quæsto 2.* & alij. Verùm quid ego in præfato dubio , & in causa

hæresis sentiam, patet ex dictis in *Bulla Cæna*, disp. 1. quest. 2. puncto... num. 12. vbi plures Doctores pro mea sententia retuli, quibus adde S. Thomam Panormit. Turrecrematam, & alios apud Azorium 2. part. lib. 4. cap. 7. ques. 8.

20 Rogabis tertio, vtrum Papa teneatur vinculo iuramenti, quod Cardinales sibi mutuò extorquent, iurantes, se adepto Pontificatu, non vsuros potestate Pontificia, tali, & tali occasione; vt si iurent se neminem canonizatuos, nouas religiones non approbaturus, bona non alienaturus, aut similia sine consensu Cardinalium non acturos. Respondeo Pontificem ligari vinculo iuramenti, vt patet ex dictis *de legibus*; nam obligatio iuramenti oritur ex iure diuino, aut etiam ex naturali. Hoc tamen intelligitur, modò iuramentum non cadat in materiam illicitam, vel indifferentem, quæ alterius commodum non spectet, vel super omissionem contrariam diuino cultui, aut animarum saluti, cuiusmodi est iuramentum de nullo in Sanctorum numerum cooptando, de non approbando de nouo vlla religione, de non excommunicando vlllo Principe, & similibus. Vide quæ tradidi de iuramento in *tractatu de legib.* & præterea Andr. Barbatiam tom. 1. *confil.* 1. Petrum Ancharanum

num *consil.* 269. *Iacobatum lib.* 7. *de Concilio,*
art. 5. *Albanum de Cardinalibus quæst.* 36. *Sopranum de elect.* cap. 18. §. 4. & *Azorium tom.* 2.
lib. 2. *cap.* 5. *quæst.* 10. quorum nonnulli asserunt,
 Pontificem huiusmodi iuramento non ligari,
 quia Pontificiæ auctoritati aliqua in parte de-
 rogat. An autem Papa possit sibi iuramenti
 vinculum relaxare, aut alteri, qui secum di-
 spenset, facultatem concedere, patet ex dictis
 de excommunicatione, quæ ob alienationem
 bonorum Ecclesiasticorum contrahitur *in lib.*
variar. tractationum, de iuramento, & de dispen-
sationibus in tract. de legibus.

Rogabis quartò, vtrum Papa possit se
 ipsum deponere, seu Papatum à se abdicare,
 seu Papatui cedere.

Respondeo primò, non posse cedere, & re-
 nunciare per modum resignationis propriè
 acceptæ, quia Papa in terris superiorem non
 habet, resignatio autem propriè accepta, fit in
 manibus superioris, ob id, viuente Paulo I V.
 in controuersiam vocatum fuit, an valida esset
 cessio Imperij, qua Carolus V. Imperium fratri
 Ferdinando inconsulto Papa cesserat.

Respondeo secundò, non posse seipsum
 deponere, seu cedere iudicialiter per modum
 depositionis; tum quia depositio fit auctorita-
 tiuè, & cum iurisdictione superioris, Papa au-

rem non habet superiorem; tum quia nemo in seipsum iurisdictionem exercere potest, nullus enim imperium in se ipsum habet.

Respondeo tertio, Papam posse Papatui cedere, per modum simplicis renunciationis, abdicando à se potestatem iurisdictionis per actum voluntatis sufficienter expressum, & à Cardinalibus acceptatum. Ratio est, tum quia sicut Papatui obtinetur consensu in electionem, ita amittitur dissensu sufficienter manifestato, & acceptato: res enim per quas nascitur, per easdem dissolvitur, nisi res in alterius potestate constituta sit, aut alterius sit questum, ut in voto, & similibus, iuxta dicta *num. 15.* tum quia Celestinus Papatui cessit; tum quia sic sancitum fuisse à Bonifacio VIII. patet, *ex cap. 1. de renunciatione in 6.* Ita communiter Doctores apud Iacobatum *lib. 6. art. 14. de Concilio*, apud Ægidium Columnam *in tract. de renunciat. Papat.* apud Parisium *de resignat. lib. 2. quest. 1. num. 4.* apud Albanum *de Cardinal. apud Sopranum lib. 1. de elect. cap. 18. §. 3.* Imò Caietanus existimat Papam posse Papatui renunciare, etiam sola sua voluntate; idem sentire videtur. Azor. *2. p. lib. 4. c. 6. quest. 2.* & Iacobat. *lib. 6. art. 14. n. 13.* Sed contrarium verius est, ut patet ex prima ratione tertiæ propositionis, & docet idem Azor. *c. 7. quest. 6. sub finem.*

His

His præmissis nonnullæ adhuc difficultates emergunt, quarum solutio non leuiter conducit ad cognoscendam Cardinalium facultatem circa Romani Pontificis electionem, eas autem in quæsitis proximè sequentibus proponam, diluam, & dissoluam.

§. I.

Quinam Cardinalium nomine veniant,
& cur Cardinales hoc nomine
vocentur.

S V M M A R I V M.

- 1 *Cardinalium nomine quinam veniant.*
- 2 *Cardinales cur hoc nomine vocentur.*
- 3 *Cardinalatus non solum est nomen dignitatis verum etiam officij.*

PRIMA PROPOSITIO.

1 **N**omine Cardinalium, si loquamur iuxta communem loquendi formam hoc tempore vsu receptam, intelligo solum Præsules R. E. purpuratos, consiliis Summi Pontificis assistentes, & ad Papæ ele-

C 4 ctionem

etionem deputatos , vt omnes norunt , isti enim hoc tempore per antonomasiam Cardinales vocantur ; aliàs verò etiam in iure Canonico Cardinales vocabantur , alij Clerici, qui suo Præsuli aderant , illúmque suo consilio iuuabant in administratione diœcesis , vel prouinciæ ; ob id Canonici Ecclesiarum Cathedralium Mediolanen. Rauennaten. & nonnullarum aliarum , Cardinales vocabantur ; & dum Iura Cardinalem Romanum singulariter nominant , semper addunt Sanctæ Romanæ Ecclesiæ , ad distinctionem eorum , qui Cardinales aliàs nuncupabantur.

SECUNDA PROPOSITIO.

2 **C**Ur hoc nomine Cardinales vocentur à Doctoribus, rationes assignantur; aliqui enim putant, Cardinales hoc nomine vocari, eo quòd Apostolicæ Sedi inseruiant, quæ est veluti cardo, & axis aliarum Ecclesiarum. Alij etymologiam sumunt à cardine, eo quòd super ipsos nitatur, & vertatur ostium, id est Papa; vel, vt alij volunt, à cardine, eo quòd ipsis summa rerum omnium grauiorum totius prouinciæ, vel diœcesis incumbat; ad hoc enim ab initio institutos fuisse putant Cardinales. Alij denique arbitrantur dici à cardine,

ne, eo quòd vtrumque cardinem, vitæ scilicet, & interitus custodirent, & quasi ad ostium adstarent, dum homines ad vitam ingrederentur, vel ex hac vita egrederentur: Cardinales enim ex prima sui origine instituti fuerunt ad baptizandos infantes, qui in hanc lucem educuntur, & ad sacramenta iis administranda, qui ex hac vita migrant, teste Archidiacono *in cap. ubi periculum, de elect. in 6.* & aliis apud Barbatiam *de præstant. Card. quest. 1.* Albanum *de Card. quest. 3.* & apud Sopranum *de elect. lib. 1. cap. 10.* præcipuum enim in Ecclesia munus fuit Baptismi Sacramentum conferre, quod est ostium Sacramentorum; Christus enim Apostolis dixit, *Euntes docete omnes gentes baptizantes, &c.* & hoc munus tantifibat, quanti est vitam bene instituere, illamque sancto fine claudere.

Hinc ortæ sunt dissensiones, & hæreses in Ecclesia, dum vnus potius ab vno quàm ab alio sibi Baptismum conferri curaret, ac si non idem effectus ab omnibus conferretur. Hinc etiam censeo varios Cardinalium titulos institutos, vt vnus Cardinalis in vna vrbs regione, alius in alia adesset, ad sacra ministranda, & ad pandendum ostium, qui Christus est, in Ecclesiam militantem, & triumphantem; quamuis postea Cardinalium onera,

& munera variata fuerint, & præsertim ad consilia Papæ adhiberi cœperint.

3 Ex quo licet inferre Cardinalatum in prima sui institutione, non solum esse dignitatem, ut aliqui arbitrâtur, verum etiam officiũ, cui semper annexa fuit dignitas; nam dignitas secũdum se est qualitas, seu conditio cui debetur honos, siue hæc conditio, seu qualitas fundetur in sãguine, siue in meritis, siue in Principis priuilegio; officium verò significat munus ad opus aliquod præstandum; quod si opus honorificum sit, vocatur dignitas; si sordidum, vel indifferens, non est dignitas; vide Cardinalem Tuscum *concl. 7.* Alban. *de Cardin. quæst. 6.* Azorium *2. p. c. 1. quæst. 8.* & Sopranum *loco citato.* Martinum Laudensem *de Cardinal. tract. 2. quæst. 17.* Andream Barbatiam *de præstant. Card. q. 1. n. 11. & 33.* & Iacobat. *de Concilio lib. 1. art. 1. num. 246. & lib. 3. art. 1. num. 76.*

§. II.

A quónam Cardinales instituti fuerint,
& ad quem creatio Cardinalium
pertineat.

S V M M A R I V M.

- 1 Cardinales à quonam primò instituti fuerint.
- 2 Cardina

- 2 Cardinalibus Regia quasi dignitas competit.
3 Cardinalium creatio ad quem pertineat.

PRIMA PROPOSITIO.

Hic loqui possumus de Cardinalibus in genere, vel de Collegio Cardinalium; si loquimur de Cardinalibus in genere, qui ab initio instituti fuerunt ad custodiendum introitum, & exitum hominum, ut dictum est §. *precedenti*, nihil certi definiri potest, quia nullus rerum antiquarum Scriptor, & Historiographus de ipsorum origine mentionem fecit, & nulli fides adhibenda est, nisi vel ipse audierit, vel Auctorem referat, à quo audiuit, & qui consuli possit: quanquam aliqui putant Cardinales à Marcello sub annum Christi 314. Alij à Pontiano circa annum 360. institutos fuisse. Alij aliter sentiunt; vide Manfredum de Cardinal. *decisione* 78. Albanum de Cardinalibus, *quest.* 234. Turrecrematam in *Clement. ne Romani*. Barbatiam in *tract. de prestantia Card.* *quest.* 1. Martinum Laudensem *quest.* 27. & Iacobatium de *Concilio lib.* 1. *art.* 1. *num.* 245. in *tractatibus* tomo 13. *part.* 10. Si verò loquamur de Collegio Cardinalium, seu de augmento, & dignitate Cardinalium S. R. E. probabilissimum censeo id à Syluestro Papa factum

factum fuisse; ratio est, tum quia persecutorum rabies Constantino regnante cessare cepit, & Papa Collegium Cardinalium qui sibi à consiliis starent, & rebus magni momenti definiendis ex officio præessent, sibi assiscere, & deligere potuit; tunc enim primùm causæ grauiores omnium Ecclesiarum ad Sedem Apostolicam liberè deferri cœperunt; tum quia Papa obtenta Vrbe à Constantino, & translatis Constantinopolim maiori ex parte Senatoribus, par fuit, vt sacrum Collegium Cardinalium institueret, vt sicut Senatores Imperatori assistebant, ita isti Papæ adessent, & controuersis definiendis operam darent, ob id Collegium Cardinalium sacer Senatus in iure nuncupatur.

Ex quo patet, probandam non videri opinionem illorum apud Albanum *quest. 5.* qui arbitrantur Papam, semper habuisse Cardinalium cœtum, quamuis enim Papa modò opera vnius, modò alterius vteretur, non tamen hinc sequitur Cardinalium cœtum ipsi adfuisse, sed certo astantium cœtu, & Collegio indiguisse, quod Collegium non solum ipse instituit, verum etiam pluribus auxit, & amplificauit, & in *cap. Præsul. 2. quest. 5.* statuit, vt Præsul non damnetur nisi cum 72. testibus, Presbyter Cardinalis, nisi cum 44. Diaconus verò

verò Cardinalis vrbis Romæ, nisi cum 27. Alij subseqentes Pontifices nouis priuilegiis sacrum Collegium locupletarunt, Innocentius IV. Galerum rubrum tribuit, illumque deferri iussit. Paulus II. habitus purpurei de-lationem præcepit ad indicandam Regiam dignitatem qua Cardinales gaudent; purpura enim olim utebantur Reges, Imperatores, & ij qui Regibus, vel Imperatoribus consanguinitate, affinitate vel necessitudine proximè accedebant.

2 Cardinalibus Regiam quasi dignitatem competere colligitur, tum ex *cap. felicis, de pænis in 6.* vbi inferentes iniuriam Cardinalibus tanquam rei læsæ Maiestatis puniuntur; tum quia sunt veluti vnum corpus cum Summo Pontifice, cuius corporis caput est Summus Pontifex, Cardinales membra: perspicuum autem est Summum Pontificem Regia, & Imperiali dignitate frui, tum quia ita sentiunt Iason. *l. centurio, ff. de vulgar. & pupillar. institutione.* Card. Iacobatius *de Concilio lib. 1. art. 1. num. 264.* Barbatius *de Cardinal. quest. 1. n. 24.* Albanus *de Cardinal. quest. 6. & 42.* Azorius *2. part. lib. 4. c. 3. quæsto 18. & 20.* Tuschus *tom. 1. lit. C. concl. 99. & seq.* Sopranus *lib. 1. cap. 10. §. 2. ad finè.* Martinus Laudensis *de Cardinal. q. 7. & 40.* Manfredus *decis. 19. & seqq.* & alij cõmuniter.

SECUNDA PROPOSITIO.

3 **C**reatio Cardinalium pertinet ad Papam, non ad alios; ratio est, quia nullibi reperitur hanc facultatem aliis concessam fuisse: ex quo sequitur primò Cardinales, seu Cardinalium Collegium non posse Cardinalem creare, quamuis enim ius habeant eligendi Papam, non tamen potestatem habent creandi Cardinales; & à disparatis, & diuersis non valet illatio, *leg. Papinianus exuli, ff. de minor.* Secundò sequitur Concilium Generale non posse creare Cardinales, vt patet ex ratione proximè allata; nisi fortè Concilium Generale auctoritate Papæ, cum huiusmodi facultate congregatum sit, ita Azorius *2. part. lib. 4. cap. 1. quæsto 7.* contra Iacobatum *de Concilio lib. 6. art. 7. quæst. 1.* & Manfred. *de Card. decis. 386.*

Rogabis vtrum Papa, absque Cardinalium assensu Cardinalem creare possit. Respondeo affirmatiuè, tum quia institutio Cardinalium est de iure humano, cui Papa ex vi coactiua non subiicitur; tum quia Papa potestatem suam à Christo immediatè habet, non ab homine; vsu tamen receptum est, vt Papa neminem ad Cardinalatus apicem promoueat, re Cardinalibus non communicata, creatio enim

enim Cardinalium res magni momenti est, Papa autem res magni momenti absque Cardinalium consilio expedire non solet, & cum ipse homo sit, aliorum consilio indiget, non verò consensu ad valorem actus, ita Felin. *in rub. de constit.* & alij apud Azorium *loco citato, & cap. 3. quæsto 19.* & apud Albanum *de Card. quæst. 39.* contra Baldum Archidiaconum, & alios apud præcitatos Doctores, & apud Barbatium *conf. 40. tom. 4.* apud Martinum Laudens. *de Cardin. quæst. 2. tract. 1.* & apud Manfred. *cap. 13.*

§. III.

A quónam Cardinales acceperint potestatem eligendi Papam, & quándónam eligere incœperint.

S V M M A R I V M.

- 1 *Cardinales à quónam facultatem eligendi Pontifices acceperint.*
- 2 *Apostoli quomodo Petrum in Pontificem elegerint.*
- 3 *Cardinales dicuntur habere facultatem eligendi Pontificem potius delegatam quàm ordinariam.*
- 4 *Cardina*

4 *Cardinales quandònam soli Pontificem eligere incœperint.*

PRIMA PROPOSITIO.

1 **C**ardinales facultatem eligendi Papam acceperunt immediatè à Papa, ex facultate ipsi à Christo concessa ; non verò ex iure diuino immediatè. Ratio est , tum quia nullus textus ex veteri , vel nouo Testamento afferri potest , quo hanc facultatem ipsis iure diuino competere probetur ; tum quia Cardinalatus non est officium , & dignitas ordinis , sed administrationis ; sed omne officium iurisdictionis in Ecclesia (excepto Papatu , quod à Christo immediatè collatum fuit Petro) à Papa pendet, cùm ipsius voluntate instituatür, augeatur, minuatur, varietur, *cap. omnes 22. dist. cap. in nouo 21. dist. & cap. nulli 99. dist.* ergo immediatè pendet à Papa, alioquin Papa non posset illud instituere , & variare ; tum quia si hoc ius ipsis ex iure naturæ, vel diuino competeret , Papa non posset eos ab electione repellere ; tum quia Clerus cuiuscunque Ecclesiæ auctoritatem eligendi suum Præsulem habet à Summo Pontifice; alioquin Papa illam sibi pluribus in locis non reseruasset : ergo illam etiam à Papa habent Clerici,

Clerici, seu Cardinales eligendi Papam; sicut enim se habet Clericus particularis ad suum Præsulem eligendum, ita se habet totus Clerus, vel Clerus Romanus, seu Cardinales ad suum; tum quia S. Petrus Episcopus per diuersa loca constituit, etiam antequam vlli fideles in illis locis adessent, vt probat Bellarminus *lib. 1. de Cler. cap. 9.* Ergo potestas eligendi à Pontifice deriuatur; tum quia caput politicum præest omnibus membris, in illa influit, illaque dirigit: sed Summus Pontifex est caput Ecclesiæ politicum, fideles membra: ergo præest omnibus Christi fidelibus, illósque dirigit, & potestatem, ac iurisdictionem influit; tum quia Papa est Christi Vicarius in terris: Vicarius autem cum plena potestate relictus, totum id præstare potest Vicaria potestate, quod facit Prælatus potestate principali; ergo ea potestas quam Ecclesiæ Ministri habent, à Christo tanquam summo capite & Pastore, illam eandem habent, à Pontifice, vt à capite, sub capite, seu tanquam Christi Vicario, cum plenitudine potestatis constituto; tum quia sic colligitur, *ex cap. Romanorum 19. & cap. solita de maiorit. & obed.* vbi habetur Papam esse Christi Vicarium, cum plenitudine potestatis constitutum, vt omnibus Ecclesiæ necessitatibus consulere possit: tum quia sic colligitur,

D

ex

ex cap. in nomine Domini 23. dist. cap. ubi periculum, in 6. & Clement. ne Romani de elect. idemque coram Bessarione Cardinale Niceno, aliàs definitum fuisse tradit Barbatius *quest. 1. de Cardinalibus*, num. 20. licet ipse Barbatius loco citato. Albanus *quest. de Cardinali*. Anastas. Germon. *de sacror. immunit. lib. 3. cap. 6.* & alij existimauerint Cardinalatum esse de iure diuino, & eligendi facultatem ad Cardinales, iure diuino spectare.

2 Dices Apostoli elegerunt sibi Petrum, cap. in nouo 21. *distinet.* ergo Cardinales iure diuino eligunt Pontificem.

Respondeo primò antecedens falsum esse. Petrus enim à Christo electus fuit, Apostoli verò consenserunt, & sua voluntate approbarunt, seu recognouerunt electum à Christo, ut patet ex cap. *Sacro sancto 22. dist.*

Respondeo secundò, negando consequentiam, ex facto enim Apostolorum non sequitur Cardinales eligere iure diuino; alioquin Cardinales iure diuino tenerentur sibi prouincias visitandas eligere, prædicare, omnia in commune conferre, & similia quæ ab Apostolis facta fuisse constat. Alias obiectiones affert Barbatius, sed illas tanquam leuis momenti omitto.

3 Hinc colligi potest primò, solutio illius
difficul

difficultatis qua quæritur, vtrum Clericis, seu potius facultas eligendi Cardinalibus competat ex facultate ordinaria, vel potius ex delegata, & ministeriali; licet enim vno sensu dici possit competere per modum potestatis ordinariæ, quatenus hæc potestas ex dispositione Papæ annexa est Cardinalatui, & Cardinales statim adepto Cardinalatu, ius habent Pontificem eligendi Sede vacante, nihilominus alio sensu dici potest competere ex facultate delegata, & ministeriali, quia qui facultatem habent eligendi ad aliquam dignitatem, & officium quod dignitatem ipsorum eligentium excedit, non possunt hoc iure ordinario, seu ex propria facultate, sed ex potestate sibi à superiore collata præstare (nihil enim ultra suas vires agit, nisi aliunde vires acquirat, nec vllus dat quod non habet.) Sed dignitas Pontificis excedit dignitatem Cardinalium; ergo Cardinales non possunt Pontificem facultate ordinaria, sed potius delegata, & ministeriali eligere, ita Sopranus *de electione Papæ, lib. 1. cap. 6. vers. Dico ergo.*

SECUNDA PROPOSITIO.

4 **Q**uandónam soli Cardinales eligere inceperint non constat, quia ignoratur Papa, à quo facultas eligendi restricta, &

D 2 solis

solis Cardinalibus primò communicata fuit; perspicuum tamen est Cardinales iam diù hoc iure præditos esse, vt patet ex *cap. licet, de elect.* in quo Alexander III. qui creatus fuit circa annum 1170. præscribit ad electionem Papæ numerum duarum ex tribus partibus Cardinalium.

§. IV.

An Cardinales facultatem habeant eligendi Papam solum Sede vacante, eamque singuli habeant, an solum Collegium Cardinalium.

S V M M A R I V M.

- 1 *Cardinales eligendi potestatem habent quoties Sedes vacat, siue vacet per mortem, siue alia ratione.*
- 2 *Cardinales an singuli facultatem habeant eligendi, vel solum Collegium.*
- 3 *Cardinales vnus vel duo in Conclauis existentes aliis è Conclauis egressis, vel extinctis an Pontificem eligere possint.*

4 *Cardina*

- 4 Cardinales Concilium Generale Sede vacante conuocantes, an possint ipsi Pontificem eligere, vel potius eligendi facultas Collegio competat.

PRIMA PROPOSITIO.

1 **C**ardinales circa electionem Summi Pontificis habent ius proximum, & in actu, solum mortuo Summo Pontifice, aut Sede vacante, siue Sedes vacet per mortem, siue per renunciationem, siue alia ratione. Ratio est, quia Pontifices contulerunt Cardinalibus facultatem eligendi solum Sede vacante; ergo eligere nequeunt viuentem Summo Pontifice; tum quia viuentem Pontifice potestatem eligendi habent solum in habitu, & non in actu, sicut est ius hæredis superstitis adhuc testatore, aut ius substituti in fideicommissio, viuo adhuc illo qui prius institutus fuit; tum quia *in Clement. ne Romani, de electione*, irritatur quicquid factum fuerit à Collegio Cardinalium pertinens ad iurisdictionem, & potestatem Summi Pontificis: electio autem Papæ pertinet ad potestatem Papæ, cum Cardinales non eligant auctoritatiuè, & iure proprio, sed ministerialiter, auctoritate sibi à Papa concessa; ita sentire videtur Panormitanus, Suarez,

D 3 Salas,

§4 *De Electione legitima*

Salas, Manfredus, & alij quos retuli *de legibus*,
disp. 1. quest. 1. puncto 3. num. 25. quibus adde
Cardinalem Tuschum *tom. 2. lit. E. concl. 57.*
num. 19. Iacobatum *lib. 4. art. 3. & lib. 6. art. 9.*
num. 10. Sopranum *lib. 1. de elect. cap. 17.*

SECUNDA PROPOSITIO.

2 **S**olum Collegium Cardinalium adæ-
quatè, & proximè facultatem habet
eligendi Pontificem, singuli verò inadæquatè,
& remotè; Collegium enim ex multis singu-
laribus personis conflatur. Ratio est, tum quia
ad electionem Summi Pontificis necessariò
requiruntur suffragia duarum ex tribus Car-
dinalium partibus in Conclavi existentibus;
ergo potestas eligendi adæquatè, & proximè,
pertinet solum ad Collegium; tum quia Sum-
mi Pontifices mandant in electione Pontifi-
cis, tractatus de electione haberi, Cardinales
debere simul agere, conuentum habere, &
similia, *cap. in nomine Domini 23. dist. cap. ne Ro-
mani, de elect. & alibi*: sed hæc sunt propria
Collegij; ergo facultas eligendi non compe-
tit proximè, & adæquatè singulis Cardinali-
bus, sed Collegio.

3 Dices si vnus, vel duo Cardinales, aliis
è Conclavi egressis, vel extinctis, superesset,
posset

posset solus Papam eligere, ergo potestas eligendi singulis proximè competere videtur, & non tantum Collegio; vt enim res Collegialiter agatur, tres saltem personæ requiruntur, *l. Neratius, ff. de verbor. signific. & cap. i. de elect.*

Respondent aliqui negando antecedens, quia vnus, vel duo Cardinales Collegium non constituunt, consequenter in tali euentu electio pertinet ad Romanum Clerum, vel saltem conuocandum est Generale Concilium, ita Sopranus *lib. i. cap. ii.* & alij quos tacito nomine innuit Azorius, & Manfredus *decis. 382.* & patet ex supradictis *puncto. i. num. 3.*

Alij verò arbitrantur vnum vel duos Cardinales superstites, posse Papam in tali euentu eligere; tum quia Collegium Cardinalium in vno virtualiter remanere potest; multa enim ad eum statum recidunt in quo remanent; à quo tamen validè incipere non possent, *l. si optio, ff. de optio. legat.* tum quia Sede vacante ea permittuntur Cardinalibus, quæ pertinent ad electionem Papæ, *cap. vbi periculum, de elect.* ita Glossa in *Clement. ne Romani de elect.* Cardinalis Imola, Panormitanus, Innocent. Iason, & alij quos citat & sequitur Albanus *quest. 23. & 25. de Cardinalibus.* Gondislaus Villadiego *de orig. & potest. Cardinal. quest. 5.*

56 *De Electione legitima*

num. 26. Rodriquez tom. 2. quest. 63. art. 11. Manfredus de Cardinal. decis. 268. 287. & 291. Salas, & alij, quos retuli de legibus disp. 1. quest. 1. puncto 3. Quid autem faciendum sit dum omnes exierunt, & vnus postea reuertitur, vel plures, videri potest apud Albanum quest. 27. & constabit ex infrà dicendis.

4 Quæres vtrum Concilio Generali, vel potiùs Cardinalibus competat ius eligendi Pontificem, si Cardinales Sede vacante Concilium conuocari iubeant, dum electionem aliter expedire non possunt. Respondeo ius & facultatem eligendi etiam tunc temporis Cardinalibus competere, quia Cardinalibus, & non Concilio huiusmodi facultas à Papa concessa fuit, & facultas à superiore concessa, non potest ab inferiori immutari, lædi, vel restringi, *cap. inferior de maiorit. & obed.* Concilium autem Generale inferius est Summo Pontifice; ergo non potest priuilegium Cardinalium lædere, variare, vel restringere; vide Albanum *quest. 35. & Iacobatium lib. 6. art. 4. & alios proximè citandos.*

Obiicies Concilium Generale est superioris omnibus aliis Ecclesiasticis Capitulis, Cœtibus, & Collegiis; ergo etiam Collegium Cardinalium illi subiicitur, consequenter facultas eligendi ad Concilium Generale potius,

tius, quàm ad Collegium Cardinalium in tali euentu spectare videtur.

Respondeo Collegium Cardinalium non subiici Concilio Generali in iis, quæ Collegium Cardinalium agit auctoritate Papæ, seu quoad ius ipsum electionis, vt patet ex ratione superius allata, nisi fortè Cardinales iuri eligendi cedant, aut nisi dubium sit ipsos esse veros Cardinales, vt si Cardinales tēpore schismatis creati sint ab eo, quem non constabat esse verum Papam; tunc enim præfati Cardinales Concilio Generali subiiciuntur, quia non constat de iure huiusmodi Cardinalium, constat verò Concilium Generale potestatem in tota Ecclesia habere; vide Albanum *quest. 35. 39. & 43. de Cardinal.* Iacobatium *de Concilio lib. 6. art. 9.* vbi de hac re fusè tractat, Manfredum *decis. 245.* Cardinalem Tuschum *tom. 2. lit. E. concl. 57. num. 19.* Soprannum *de elect. lib. 1. cap. 18. art. 2.* Azorium *2. part. lib. 4. cap. 2. quesito 13.* quorum aliqui, vt Albanus, & Azorius obseruant, Concilium Generale posse iusta de causa facultatem eligendi Cardinalibus ad tempus adimere.

5. Quæres vtrùm Pontifex possit sibi successorem, saltem de plenitudine potestatis eligere.

Respondeo istam quæstionem proponen-

D 5 dam,

dam, & dissoluendam esse ad finem primæ disputationis.

PVNCTVM II.

An Electores liberè & sponte debeant eligere, & an electio facta per metum valida sit.

SVMMARIVM.

- 1 Electio Pontificis valida nõ est nisi liberè fiat.
 - 2 Invalida est electio Pontificis facta per metum, etiamsi de huiusmodi metu omnibus Cardinalibus non constet.
 - 3 Electio facta per metum leuem valida est.
 - 4 Electio facta per metum Cardinalibus in genere incussum ad eligendum valida est.
 - 5 Electio facta per metum incussum ad eligendum aliquem certi generis, vel nationis, valida est.
 - 6 Electio valida est dum metus incutitur ad excludendas personas certi generis, aut certam aliquam personam.
 - 7 Electio facta metu aëris inficiendi, valida est.
 - 8 Electio facta per metum à Deo miraculosè incussum, valida est.
- 9 Electio

- 9 Electio facta à Cardinalibus audientibus Turcas adesse, valida est.
- 10 Electio Urbani V I. valida fuit, etiamsi fortè per metum initio facta fuerat.

VNICA PROPOSITIO.

I **V**T electio valida sit, opus est, vt Cardinales liberè eligant, & non per metum grauem incussum ab homine ad certam aliquam personam eligendam. Ratio est, tum quia electio ex sua natura libertatem requirit ad eligendum vnum ex pluribus, *cap. ubi periculum de elect.* §. *ceterum*, ibi cessat electio, dum libertas adimitur eligendi, tum quia sic expressè decernitur in Concilio Constantiensi sess. 29. ibi, *Quòd si fortè electionem Romani Pontificis per metum factam, qui cadat in constantem virum, seu impressionem de cetero fieri contingat, ipsam decernimus nullius efficaciae, vel momenti, nec posse per sequentem consensum, etiam metu predicto cessante ratificari, & approbari;* ita Alban. *quest. 16.* Azorius *1. part. lib. 1. cap. 11. questio 11.* & *1. part. lib. 4. cap. 2. questio 6.* Nauarrus *in summa cap. 17. num. 29.* & *cap. 22. num. 51.* Rodriquez *questionum regularium tom. 2. quest. 51. art. 10.* Baldus *in cap. quisquis de elect.* Tuschus *tomo 2. concl. 62.* Gondislaus Villadiego de
Card.

60 *De Electione legitima*

Card. quest. 5. num. 26. Martinus Laudensis *de Cardin. tract. 2. quest. 96.* Manfredus *decis. 264. 278. & 322.* Iacobatius *de Concilio lib. 4. art. 4. num. 79. & num. 224.* vbi hanc propositionem pluribus probat, Miranda *tom. 2. quest. 23. art. 1.* & alij contra nonnullos Doctores apud Iacobatium. Quis autem dicatur metus grauis ab homine incussus, constat ex dictis *de matrimonio, de voto, & de censuris*, quæ hic opus non est repetere, cùm ibi facilè consuli, & videri possint. Hæc conditio, seu propositio limitatur à Soprano *lib. 4. cap. 7. vers. Ex parte eligentium*, modò de hoc metu constet omnibus Cardinalibus, alioquin liberum cuique esset electionem impugnare confingendo sibi metum incussum fuisse ad electionem talis personæ.

2 Sed hæc limitatio in foro cōscientiæ mihi non probatur, nec habenda est fides Cardinalibus asserentibus se per metum elegisse, nisi antea protestati essent, se per metum eligere, ex Baldo *in cap. vbi periculum, de elect.* Imò in Concilio Constantiensi prohibetur Cardinalibus, post factam per metum electionem alium eligere, donec per Concilium Generale iudicatum fuerit de electione, aut donec electus per metum renunciaret, vel moriatur; alioquin electio irrita est, & tam eligentes, quàm electus priuationem status, & dignitatis Cardinalia

dinalatus, & Pontificalis ipso facto incurrunt, & inhabiles ad eosdem eligendos, ac etiam ad Papatum efficiuntur. Ratio verò cur præfata limitatio mihi displiceat, est; quia natura, & ratio electionis postulare videtur, vt voluntariè & liberè fiat; ergo electio in foro conscientiaè vitiatur, etiamsi metus notus non sit aliis Cardinalibus; natura enim electionis non mutatur ob aliorum notitiam, vel ignorantiam.

3 Ex dictis sequitur primò, electionem factam per metum leuem, validam esse; tum quia hic non est metus grauis; tum quia metus leuis libertati, & voluntati non valdè aduersatur, ob id neque in Iure haberi solet ratio metus leuis; tum quia præsumendum non est viros prudentes, & constantes leui metu concuti; metus enim leuis in virum constantem non cadit; tum quia à ratione alienum est, vt Summi Pontificis electio tam leui de causa infirmetur, & rescindatur, ita Paulus Cortesius *lib. 3. de elect. Papa. col. 5. vers. Nec*; item Albanus *quæst. 16. vers. Qualis autem*, contra Gondislaum *loco citato*, Iacobatium *lib. 4. art. 4. num. 133. & alios.*

4 Secundò sequitur metum quo Cardinales in genere compelluntur ad electionem Pontificis faciendam, non vitiare electionem, quia

quia hic metus non incutitur ad eligendam certam personam, sed in genere ad electionem, cum quo metu adhuc stat libertas electionis; libertas enim electionis non in hoc posita est, ut possit eligere, vel non eligere; sed ut vnum è pluribus voluntariè, & liberè eligat, & possit non eligere quem eligit, quæ vocari potest libertas specificationis, & exercitij; ita Hieronymus Manfredus *de Cardinal. decis.* 311. Iacobatius *lib. 4. art. 4. num. 143.* & alij.

5 Tertiò sequitur grauem metum incussum ad eligendum aliquem certi generis, & nationis, exempli gratia, Italum, vel Hispanum, non irritam reddere electionem, quia per huiusmodi metum restringitur quidem, sed non tollitur libertas electionis, cum vnus è pluribus voluntariè eligatur, ita Abbas Siculus, apud Iacobatium *lib. 4. art. 4. num. 140.* Nauarr. *consil. 7. de constit. lib. 1.* Miranda *in manuali Prælat. 2. part. quest. 23. art. 22.* Rodriguez *tom. 2. quest. 51. art. 11.* & Azor. *1. part. lib. 1. cap. 11. questio 11. contra Gondislaum loco citato num. 29.* Iacobat. *loco citato num. 140.* Manfredum *decis. 392.* & alios, idem à fortiori sentientes, dum metus incussum fuit ad vnum è duobus tantum eligendum.

6 Quartò sequitur metum incussum ad excludendas personas certi generis, aut certam aliquam

aliquam personam non obesse valori electionis, quia cum huiusmodi metu subsistit ratio liberæ electionis, quæ in hoc posita est, ut vnus è pluribus voluntariè capiatur, ita Panormit. *in cap. licet, de elect.* Iacobatius *lib. 4. de Concilio art. 4. num. 143. & seqq.* Innocentius, & alij apud Sopranum *lib. 4. de elect. cap. 5. quest. 2.* & apud Cardinalem Iacobatium *de Concilio lib. 4. art. 4. num. 144.*

7 Quintò sequitur electionem à Cardinalibus factam metu aëris in Conclauis inficiendi, validam esse, tum quia non est metus ab homine incussus; tum quia hic metus non tollit libertatem, quin vnus potius quàm alius eligatur.

8 Sextò validam esse electionem factam Deo miraculosè grauissima mala minitante, nisi Cardinales eligerint, quem Deus ipse designauit, hic enim metus non est ab homine, sed à Deo; nec iniustè, sed iustè incutitur, & quæ à Deo extraordinario modo fiunt, ordinariis legibus non subiiciuntur.

9 Septimò validam esse electionem factam à Cardinalibus eo quod audierint Turcas prope vrbis mœnia adesse, animo deuastandi, depopulandi, rapiendi, &c. Ratio est, quia electio istius personæ non est facta ob metum incussum, ad hanc personam eligendam, qui
vocatur

vocatur metus *ad hoc*, sed ob metum ad alium finem incussum, qui dicitur metus *non ad hoc*, vt in simili patet ex dictis de matrimonio, & de voto metu celebrato, & emisso, consequenter huiusmodi metus non tollit libertatem actus.

10 Obiicies contra dicta in propositione, & illationibus, electio Urbani VI. valida fuit, etiamsi facta fuerit per metum à populo Cardinalibus incussum, teste Alphonso Ciacionio, ex quo deinde originem traxit magnum illud schisma quod ab anno 1378. vsque ad annum 1429. perdurauit.

Respondeo electionem Urbani VI. validam fuisse, tum quia celebrata non fuit per metum grauem, teste Onuphrio Panuino; tum quia etiamsi metus à populo incussum fuerit; non tamen incussum fuit ad hanc personam eligendam; tum quia etiamsi admitterem metum illatum fuisse ad hanc personam eligendam: nihilominus electio postea ratificata fuit, nouo consensu; Cardinales enim in illum postea consenserunt, & tanquam verum Pontificem toti orbi proposuerunt; nec tunc editum fuerat decretum Concilij Constantiensis, ita Azorius *loco citato*. Iacobatius *lib. 4. art. 4. num. 138*. Sopranus *lib. 4. cap. 5. quest. 3.* & alij contra Ægidium Cardinalem

nalem *consil.* 97. & 99. ac alios apud Iacobatum loco citato.

P V N C T V M III.

De quatuor aliis conditionibus requisitis ex parte eligentium, quarum prima est, ut elector non eligat se ipsum: secunda ut eidem non suffragetur in scrutinio, & in accessu: tertia, ut dignum eligat: quarta, ut alia à iure sibi præscripta obseruet.

S V M M A R I V M.

- 1 *Electoꝝ se ipsum eligere non potest.*
- 2 *Electoꝝ qui suffragium vni in scrutinio dedit, non potest eidem in accessu suffragari.*
- 3 *Electoꝝ debent idoneum eligere.*
- 4 *Electoꝝ possunt ceteris paribus eum præferre, quem sibi magis propitium sperant.*
- 5 *Cardinalis qui suffragium digno confert relicto digniori, quem ipse eligi vellet, aliis eum respicientibus, à mortali excusatur.*
- 6 *Cardinalis tribuens votum manifestè indigno, non ut eligatur, sed ut votum inane reddatur, per se loquendo grauiter peccat.*

E 7 *Electo*

66 De Electione legitima

7 Electores servare debent ea quae sibi praescripta sunt.

PRIMA PROPOSITIO.

1 **E**lector se ipsum eligere non potest, alioquin electio irrita est ex Gregoriana constitutione, si suffragium proprium compleat numerum requisitum ad electionem: de hac conditione plura infra, dum agam de requisitis ex parte formae, seu de electione per scrutinium, *quest. 5. condit. 4.*

SECUNDA PROPOSITIO.

2 **E**lector non potest in accessu illi suffragium ferre cui suffragatus est in scrutinio, alioquin suffragium accessus irritum est, sicut etiam irritum est, dum inter schedulas scrutinij, nulla reperitur schedula notata eo signo quo notata est schedula accessus, ut patet ex Bulla Gregorij XV. in §. At si.

TERTIA PROPOSITIO.

3 **E**lectores debent idoneum eligere (quanquam hac conditione deficiente irrita non est electio, nisi simul adsit defectus

fectus substantialis.) Ratio est, quia Cardinales constituuntur, ut loco vniuersitatis idoneum Ecclesiæ Pastorem eligant; ergo contrà proprium officium delinquant, eum eligendo qui tanto muneri aptus, & idoneus non est. Idoneus autem is dicitur, qui debita scientia, peritia, fama, vitæ integritate, viribus, ætate, & legitimis natalibus gaudet, ita S. Thomas 2. 2. *quest. 63. art. 2.* Sotus 3. *de iust. quest. 6. art. 2. concl. 9.* Miranda *in manuali tom. 2. quest. 23. art. 13.* & alij communiter.

4 Existimo tamen cæteris paribus liberum esse Electoribus eligere quem velint ex duobus æquè idoneis. Ratio est, tum quia in hoc etiam libertas electionis posita est; tum quia nulli faciunt iniuriam, cum dignum eligant, nec duos eligere possint.

Amplia, etiamsi Electores id faciant, ut propriis commodis consulant, nam in diiudicanda personæ eligendæ habilitate, rationem quidem habere non debent priuati commodi, sed publicæ vtilitatis; lato tamen iudicio de alicuius habilitate, & aptitudine, iuxta communem, & publicam vtilitatem, vetitum non videtur cæteris paribus ex duobus æquè dignis eum eligere, quem Electores sibi magis propitium sperant. Ratio est, tum quia Gregorius XV. in sua constitutione non prohi-

buit rationem sui commodi secundariò haberi, sed vetuit carnem, sanguinem, & humanam sapientiam, quæ stultitia est apud Deum, dominari, hæc autem dominantur, dum in electione ratio præcipuè non habetur publicæ utilitatis, sed privati commodi; tum quia nullus vnquam carnem propriam odio habuit; tum quia ex ordinata charitate, quilibet potest se ipsum cæteris paribus præferre, in hoc autem casu cætera paria sunt, cum ambo æquè digni sint, vt suppono; ergo.

5. Maior difficultas est primò, vtrum à mortali excusetur Cardinalis, qui suffragium confert digno, relicto digniori, quem ipse eligi vellet; sed alij eum respuunt, & suffragium ei conferre nolunt.

Respondeo excusari posse, tum quia per ipsum non stat ne dignior eligatur; tum quia acquiescere potest aliorum conscientia existimantium alium digniorem, & hoc præsertim valet, si animaduertat absque suo voto, & suffragio compleri numerum ad electionem requisitum, vel id faciat ad præcauendas amicorum dissensiones, odia, & persecutiones; quanquam huiusmodi periculum hoc tempore imminere non solet, cum suffragia per scrutinium & accessum occultè ferantur, ita sentire videtur Albanus *de Cardinalibus* q. 10.
&

& Azorius 2. parte lib. 4. cap. 3. *quæsto* 17. dum in simili quærent, an Cardinalis tuta conscientia tacere possit, dum aliquid in consistorio contra utilitatem, & decus Ecclesiæ proponitur.

6 Secundò difficultas est, vtrum grauer peccet Cardinalis, qui votum & suffragium manifestè indigno tribuit, non vt eligatur, sed vt votum inane reddatur, aut alia de causa.

Respondeo, grauer peccare per se loquendo. Ratio est, tum quia facit contra proprium officium, votum indigno tribuendo; tum quia iniuriam dignioribus irrogat, tum quia Summi Pontificis electio hoc pacto diutius differtur, & prorogatur cum notabili Ecclesiæ damno, seu periculo. Dixi per se loquendo, quia per accidens fieri potest, vt excusetur, si videlicet votum indigno iusta de causa tribuat, sciens fore vt ipse indignus non promoueatur, sed dignior iniecta mora eligatur. Ratio est, tum quia tunc non dicitur eligere indignum, cum certò ipsi constet votum indigno non profuturum, vt suppono; tum quia iniuriam digniori non facit, cum moras nectat, vt dignior eligatur, eique melius consulatur.

QUARTA PROPOSITIO.

7 **E**lectores obseruare debent ea, quæ sibi à Summis Pontificibus præcepta sunt, & ab iis abstinere debent, quæ ipsis interdicta fuerunt, vt ex se patet; quanquam hæc vitare non solent electionem, iuxta dicenda in Quæstionibus, & Punctis proximè sequentibus.

QVÆSTIO II.

De requisitis ex parte Electi ad validam Summi Pontificis electionem.

S V M M A R I V M.

- 1 *Eligendus in Papam debet esse masculus, & non fœmina.*
- 2 *Fœmina nulla fuit vnquam in Papam electa.*
- 3 *Acta huiusmodi fœminæ irrita essent.*
- 4 *Vir coniugatus validè eligi potest.*
- 5 *Eligendus in Papam rationis vsum habere debet.*
- 6 *Pontifex cuiusnam ætatis esse debeat dum ad Pontifi*

Pontificatum promouetur.

- 7 *Quid faciendum si eligatur aliquis qui postea rationis usum amittat.*
- 8 *Eligenda est persona certa.*
- 9 *Pontifex consentire debet in electionem alioquin electio inualida est.*
- 10 *Cardinales facta iam vnius electione recedere non possunt ab electione.*
- 11 *Cardinales an Ecclesiam gubernare possint donec electus consensum præstet.*
- 12 *Cardinales an facultatem aliquam habeant in electum qui electionem nondum acceptauit.*
- 13 *Eligendus in Papam debet esse baptizatus.*
- 14 *Eligendus in Papam debet esse Christi fidelis non Hereticus.*
- 15 *Eligendus in Papam vitio simonia in electione carere debet, alioquin non solum tunc inualide eligitur, verum etiam inhabilis efficitur qui in futurum eligatur.*

VNICA PROPOSITIO.

Ex conditiones ex parte personæ eligendæ necessariæ sunt ad validam electionem.

I Prima est, vt masculus sit, & non foemina. Ratio est, tum quia, non decet foeminam omnibus tam Ecclesiasticis, quàm

E 4 Laicis

Laicis præferre, tum quia fœmina incapax est clauium præsertim Ordinis, *cap. in nouo, de pœnit. & remiss.* tum quia nusquam legitur, Christum alios ministros instituisse, præter viros, vt docui *de Sacramentis disp. 8. quest. unica, puncto 5. num. 5. & de censuris quest. 1. puncto 2.* cum S. Thoma, Vazquez, & aliis, quibus adde Azorium *in terminis 2. part. lib. 4. cap. 5. ques. 7. vers. Quæres insuper,* & Iacobatium *de Concilio lib. 4. art. 4. num. 112.*

Obiicies primò, olim in Ecclesia fuerunt Diaconissæ, & Presbyterissæ 27. *quest. 1. & can. mulieres dist. 37.* ergo mulieres ad Ordines promoueri, aliisque fidelibus in Ecclesia præfici possunt.

Respondeo primò huiusmodi fœminas, eo nomine vocatas fuisse, eo quod essent Diaconorum vxores. Secundò, huiusmodi fœminas sacris Ordinibus initiatas non fuisse, sed curæ quarumdam rerum Ecclesiæ deputatas fuisse, vt docui *de Sacramentis loco citato,* cum Valentia, Henriquez, Conincho, Vasquez, & aliis.

2. Obiicies secundò, nonnulli Historiographi ferunt quandam Ioannam ad Papatum euectam fuisse; ergo sexus masculinus non est conditio ad Papatum necessaria; hæc consequentia patet, quia ad probandam potentiam

tiam

tiam ad aliquem actum, maximè valet actus.

Antecedens verò quòd videlicet fœmina in Papam electa fuerit. Probatùr primò, ex ipsismet Historicis Mariano, Scoto, Sigiberto Polono, Platina, & aliis asserentibus hanc fœminam, cum ab Amasio Athenas ducta fuisset, ibique tam in sacris, quàm in profanis litteris mirificè profecisset, indèque Romam rediens litterariæ Palæstræ præfuisset, ad Pontificiam dignitatem assumptam fuisse, & cum solemnem corporis Christi processionem comitaretur, vel potius ipsa Christi corpus deferret, filium in via propè amphiteatrum, & D. Clementis ædem, peperisse.

Secundò, quia fama publica constabat, inquit Polonus, hanc Ioannam fœminam fuisse, imò Platina hac de re loquens, sic ait; hæc quæ dixi, vulgò feruntur.

Tertiò, quia aliàs in via, in qua hæc fœmina filium peperit, extrabat huius rei statua, & constructa fuerat capella, in qua tumulo recondita iacebat.

Quartò, quia Pontifices in detestationem tam scelestæ fœminæ ea via in qua præfata fœmina peperit, non progrediuntur, imò sedem confici curarunt, vt electus de recenti in Papam explorari valeat cuius sit sexus.

Respondeo primò, quicquid sit de antecede-

E 5 denti

denti quod falsum esse ostendam in secunda responsione, neganda est consequentia: nam ipsimet Historici concedunt, hoc esse portentum, & monstrum, consequenter non permitendum, quamvis Hæretici Anglicani fœminam Anglicanæ Ecclesiæ præfecerint, & tanquam caput, & superiorem non solum in temporalibus, verum etiam in spiritualibus agnoverint, errorem suum tegentes Papissæ exemplo, quod fabulosum, commentitium, & mendacis plenum esse perspicuè constabit ex dicendis in secunda responsione.

Respondeo secundò antecedens, nempe Ioannam ad Papatum promotam fuisse, alienissimum est à veritate, nullòque apparèti, ne dicam solido, nititur fundamento. Ratio est primò, quia nullus antiquarum rerum scriptor spatio quingentorum annorum vllam de hac re mentionem fecit: nam Hæretici huius fabulæ fabricatores electionem istius fœminæ contigisse putant, anno 855. vel ut alij, anno 848. alij alio tempore, Primus huius rei Scriptor fuit Polonus, qui post quingentos annos extitit. Neque obstat testimonium Mariani, Scoti, & Sigiberti, quia in primis suarum historiarum editionibus, testibus Onufrio *in Platinam*, & Genebrardo *lib. 4.* id minimè habetur, sed solum in aliquibus exemplaribus
in

in margine, variato charactere exprimitur, ex quo licet conicere, id ab Hæreticis additum fuisse, vt hac saltem ratione fides fabulæ adhiberetur. Neque obstat dicere Historicos illius temporis ausos non fuisse, hanc rem perscribere, & omnibus notam facere prohibentibus id Pontificibus,

Respondetur enim Pontifices non prohibere, ne publicæ, & omnibus notæ historiæ commendentur; præterea fieri non potest, vt Pontifices id prohibuerint, cum iuxta ipsosmet aduersarios quædam capella, & statua, auctoritate Pontificum, in huius rei detestationem publicè constructa fuisset. Denique, si Pontifices id vetuerunt, quomodo, quo fundamento, & qua auctoritate Polonus ausus fuit, post quingentos annos hanc rem perscribere, suisque historiis cum nota mendacij commendare.

Secunda ratio est, quia huius fabulæ fabricatores, non conueniunt in nomine huius Papisæ, nam alij Agnetem, alij Iuttam, aut Dorotheam, alij Isabellam, Margaritam alij, alij Gilbertam, alij alio nomine vocant; alij denique nomen ipsius ignorari affirmant; sed omnes verius locuti fuissent, nullam vocando: in hoc etiam discordes sunt, quòd vnus Ioannem septimum, alius Ioannem octauum,
alius

alius Ioannem vigesimumsecundum fuisse confingit, quos tamen constat fuisse legitimos Ecclesiæ Romanæ Pontifices; alij natione Germanam, alij Anglicanam dixerunt, alij putant eam sedisse vno anno, & mense vno, alij sedisse duobus annis, & duobus mensibus, alij duobus annis cum dimidio.

Tertia ratio est, quia aduersarij discrepant in assignando virum ex quo foetum concepisse confingunt; alij ex Amasio, à quo Athenas perducta fuerat; alij ignari, vel immemores originis, & institutionis Collegij Cardinalium, à quodam Cardinali; alij à quodam famulo carnaliter cognitam fuisse testantur; rectius dixissent se hanc fabulam auctore Demone concepisse, vel somniasse.

Quarta ratio est, quia aduersarij putant hanc foeminam successisse Leoni IV. & 2. annis, & 5. mensibus, & 4. diebus vixisse; hoc autem falsissimum est, cum Leonem subsecutus fuerit post sex dies Benedictus tertius, vt seriem Pontificum, Cardinalium examnanti perspicuè constabit, & testatur Anastasius Bibliothecarius, qui tunc temporis Romæ præsens erat, Lupus Ferrariensis Abbas, & alij apud Baronium *anno 833.*

Ad primam rationem allatam ad probandum antecedens, responsio patet, ex prima ratione

tione

tione à me allata, nullus enim Historicus intra quingentos annos verbum vllum de hac re scripsit.

Ad secundam respondeo, probationem ex fama, & vociferatione infirmam esse, multa enim vulgò feruntur, quæ omnino à veritate aliena sunt, iuxta illud, *Fallitur & fallit vulgi qui pendet ab ore*, nec valet dicere, vulgo ita fertur, ergo verum est, sicuti non valet dicere, Calvinistæ communiter aiunt Papam esse Antichristum, aut monstrum, ergo Papa verè est Antichristus vel monstrum; quis non videt hæc esse absurda Meridiana luce clario-
ra? ob id Platina huius fabulæ falsitatem agnoscens, in hæc verba loquitur, *hæc quæ dixi, vulgò feruntur, incertis tamen & obscuris auctoribus, erremus etiam nos hac in re cum vulgo*, hæc Platina, qui scienter errare voluit ob prauum erga Pontifices affectum.

Ad tertiam respondeo, nullam huius rei statuum, vel capellam Romæ vnquam extitisse, vt benè probant Scherer, & alij Doctores statim citandi.

Ad quartã respondeo, Pontifices per quamlibet transire viam, quæ sibi opportuna & commoda videatur, nulla penitus istius rei habita ratione; neque obstat argumentum à sede stercoraria desumptum, aliàs enim Pon-
tifex

rix nuper electus tribus sedibus infidebat, prima erat stercorearia, quæ illi præbebatur, non ut pudenda inspicerentur, sed ut meminisset se non esse Deum, sed hominem necessitatibus naturæ adhuc subiectum; vel ut memor esset prioris conditionis & status, iuxta illud 1. Regum 2. *suscitat de pulvere egenum, & de stercore eleuat pauperem, ut sedeat cum Principibus, & solium gloriæ teneat*; in secunda sede, tradebantur virga, & clauis Ecclesiæ Lateranensis, ut inde coniceret potestatem sibi à Deo datam, ad continendos in officio fideles, & Ecclesiam regendam, custodiendam, administrandam; in tertia Pontifex virgam, & clauis restituebat, ut animaduerneret se Pontificiam dignitatem non perpetuò retenturum, sed breui tempore administrationis suæ rationem redditurum; vide Onuphrium Panuinum in Platinam, Baronium *anno 853. Spondanum eodem anno 853. n. 5. vers. Hoc ipso anno. Bellarminum lib. 3. de Pontifice cap. 24. Georgium Scherer serenissimi Arnulphi concionatorem, & Florimundum Remundum, qui de hac re fusissimè tractarunt.*

Dices si fœmina per errorem eligeretur in Pontificem, eius acta essentne valida?

3 Respondeo negatiuè contra Iasonem in l. Barbarius, num. 64. ff. de offic. Prætor. Ratio est, quia

quia foemina iure Diuino incapax est dignitatis Pontificiae, atque adeo caret iurisdictione, neque Ecclesia potest hunc defectum supplere, quia supplere non potest defectui iuris Diuini, aut naturalis, vt cum communi Doctorum sententia docui *de Matrimonio*, vbi ostendi gesta per eum qui titulum habet coloratum cum errore communi valida esse, modò non adsit impedimentum iuris naturalis, vel Diuini; idèmq; in terminis docent, Alterius *de censuris tom. 1. lib. 2. disput. 2. cap. 2.* Mascard. *de probat. conf. 649. n. 29.* Antonius Gabriel *lib. 1. comm. concl. tit. de probat. conclus. 8. n. 9.* Si vero aliquis vir ad Pontificatum inualidè euehatur cum aliquo vitio, iure solum humano irritante electionem, valida essent ipsius acta cum titulo putatiuo, & errore communi facta, quia Ecclesia tunc ei iurisdictionem delegare, & supplere diceretur, quamuis enim Ecclesia non sit supra Pontificem; esset tamen supra hunc qui non verus, sed præsumptus Pontifex esset, vt benè Alterius *loco citato*, vbi tamen addit huiusmodi præsumptum Pontificem, non posse infallibiliter definire res fidei, quia potestas definiendi infallibiliter res fidei soli vero Pontifici, & Generali Concilio inest.

Sed modò dubium est, vtrum vir coniugatus eligi validè possit.

4 Respōdeo affirmatiuè, quia electus à duabus Cardinalium partibus censetur validè electus, exceptis casibus in iure expressis; hic autem casus in iure exceptus non est: quamobrem si Summus Pontifex virum coniugatum ad Cardinalatus gradum promoueat, eúmque Cardinales, Sede vacante, ignorantes vinculo matrimonij obstrictum, in Papam eligant, valida est electio, etiamsi cognito matrimonij vinculo non elegissent, nec eligere debuissent, ita Gondiflaus Villadiego *de origine Cardinalium num. 33.* & alij quos sequitur Iacob. *lib. 8. art. 9.* contra Paulum Cortesium *de Cardinal. lib. 3. cap. 4. vers. Nec item.*

An autem Papa in tali euentu possit debitum petere, vel coniugi petenti reddere teneatur, constat ex regulis generalibus traditis de voto castitatis *in tractatu de legibus, & de matrimonio*, vbi docui Papam teneri debitum reddere, si vxor ad continentiam induci nequeat, nec ipsa iuri suo antea cesserit.

5 Secunda conditio est, vt eligendus rationis vsu polleat, ob id demens, & insanus, seu furiosus, aut infans, qui plenè rationis vsu nondum vtitur, eligi non potest, ratio est, tum quia sicut matrimonium validè celebrari non potest cum infante, vel infano, tempore furoris, vel insanix, ita neque validè eligi potest

test

test in Papam, qui rationis vsum non habet, cum Papatus sit veluti quoddam matrimonium, inter Papam, & Ecclesiam, vt Doctores in simili tradunt de illo cui beneficium confertur; tum quia is, cui Pontificatus confertur potestatem habet ligandi, & soluendi super terram, iuxta illud *quodcumque ligaueris super terram, erit ligatum & in caelis, quodcumque solueris super terram, erit solutum & in caelis*; sed is ligare aut soluere non potest in subiecta materia, qui rationis vsum nondum adeptus est: ergo Papatus ei conferri non potest, aut saltem non debet; tum quia is eligi debet qui consentire potest, sed infans aut demens consentire non potest, nisi lucidis fruatur intervallis, consensus enim est actus liber, & voluntarius; ergo infans vel demens eligi non potest; tum quia sicut inualida est electio illius qui dissentit, aut consentire electioni de se factæ renuit, ita etiam inualida est electio illius, qui consentire non potest, ita Io. Azor. *2. p. lib. 4. cap. 6. p. 7. vers. Quæres insuper, Soprannus, & alij.*

Obiicies Episcopus, Princeps, Rex, vel etiam Imperator, iuxta nonnullorum sententiam, eligi potest, etiam si adhuc in puerili ætate existat; ergo etiam Pontifex.

Respondeo primò, negando antecedens,

F illi

illi enim non eliguntur propriè loquendo, sed solum designantur, aut Reges fiunt, non electione, sed successione, seu iure hæreditario. Idem dic de Episcopis, ipsi enim potius designantur, quàm eligantur.

Respondeo secundò, negando consequentiam, quia etiamsi admittamus illos in puerili ætate eligi, negandum tamen est Papam in tali ætate eligi posse; ratio disparitatis est, quia possunt adesse alij natu, vel etiam dignitate maiores, qui vices illorum in officio gerant, & illorum electionem acceptent; nullus verò est qui Papæ vices, ipso non concedente, sustinere valeat, aut ipsius electionem acceptare possit.

6 Rogabis primò, cuiusnam ætatis esse debeat Papa dum eligitur. Respondeo æquum esse vt eligendus trigessimum saltem annum compleuerit, ætatem enim triginta annorum in promouendo ad Episcopatum Ius Canonicum requirit *cap. cum in cunctis de electione*: quamquam nonnulli vt Ioannes XXII. & Bonifacius IX. ad Papatum assumpti fuerint, antequam præfatam ætatem nacti fuissent.

Addo cæteris paribus seniozem saltem ex honestate præferendum esse. Ratio est, quia senior sicut alios ætate, ita etiam prudentia, regulariter loquendo, præcedere consuevit, ita Sopran. *lib. 4. cap. 1. quest. 1. ad fin.*

7 Rogabis

7 Rogabis secundò quid faciendum, si eligatur aliquis sui compos, & idoneus, qui postea rationis usum amittat, & inhabilis ad Ecclesiæ gubernationem reddatur, aut ab hostibus capiatur, nec ipsius voluntas cognosci possit.

Respondent Iacobatius *de Concil. lib. 4. art. 3. num. 52. & lib. 9. art. 1. num. 66.* & Manfredus *de Cardinal. decis. 319.* conuocandum esse Concilium, à quo administrator in Ecclesia eligatur.

Hoc tamen ego limitandum censeo, nisi aliquis antea constitutus, & deputatus fuisset ad negotia Ecclesiæ gerenda, hic enim priuilegium, & iurisdictionem non amittit ob Pontificis morbum, vide Iacobatium *loco citato num. 40. & seqq.*

8 Tertia conditio est, vt persona certà eligatur, cùm enim Elector non habeat ius eligendi plures, sed vnum (plures enim Pontifices eodem tempore creari nequeunt, vt infra probabo) ferre non potest suffragium, quod pluribus accommodetur, aut quod incertum sit cui conueniat: quamobrem si duo eiusdem familiæ, & cognominis Cardinales in Conclauis existant, & Elector vnum eorum eligat, nulla addita distinctionis nota, inualidè ex sua parte eligit, quia sufficienter non

constat quemnam eligere intendat. Idem valet si suffragium ferat corrupto nomine, addendo, vel detrahendo aliquam coniunctionem, aut vocalem, aut particulam propter quam ignoretur, cui nomen illud conueniat, secus, si mutatio adeò leuis sit, vt communiter sciatur, quemnam Elector intenderit, nec ante peractam electionem aliud expresserit; sicut enim dispensatio, aut etiam Sacramenta, irrita non efficiuntur ob quamlibet verborum mutationem, ita nec ob quamlibet nominis alterationem, substantiam electionis vitari censeo; in dubio tamen, tutius erit schedulam aperire, & auctorem interrogare de ipsius intentione, sic enim omne dubium è medio tolletur; an autem qui eligitur debeat esse ex Cardinalium Collegio, constabit ex dicendis, *S. proximè sequenti ad finem, num. 19.*

9 Quarta conditio est, vt electus consentiat. Ratio est, tum quia non potest quis moraliter incipere aliquid possidere sine consensu; ergo vt quis Papatum, seu Pontificiam potestatem possidere incipiat, necessarius est ipsius consensus; tum quia electus per collationem Papatus plures contrahit obligationes, & quasi ex contractu obligatur: obligatio autem ex contractu, vel quasi contractu, non contrahitur absque consensu, vt bene
Caetan.

Caietan. *in opusculo primo de comparatione Pap.
& Concil. cap. 26.*

Nec tamen hinc sequitur primò Papam se ipsum eligere, seu creare, seu Papatum sibi coniungere, quia consensus in electionem non est electio, seu creatio, vel constitutio Papæ, sed conditio requisita ad completum electionis effectum, & Papæ constitutionem.

Secundò non sequitur Sedem Apostolicam simpliciter vacare, dum facta est electio à Cardinalibus, & electus nondum consensum præstitit, ut si electus sit Cardinalis absens (sicut Adriano VI. in Hispaniis degenti contigit anno 1521.) quamvis enim electio effectum suum completum nondum sortita sit, & Sedes Apostolica nondum impleta dicatur, quamdiu consensus electi non accessit, non tamen ob id Sedes Apostolica vacat, quia tunc Sedes vacare dicitur, cum nulla ratione Pontificem habet; in nostro autem casu aliqua ratione Pontificem habet, cum Pontifex iam electus sit, & licet nondum creatus sit, tamen est quasi conceptus, & in utero, ut ita loquar, existit.

Tertiò non sequitur liberum esse Cardinalibus facta iam vnus electione, ab electione recedere, antequam electo consensum præstet; quia Cardinales iam ex parte sua elegerunt,

runt, & iam suo functi sunt munere, & cùm ministerialiter agant, non possunt limites sibi præscriptos excedere; potestas enim ministerialis data ad aliquem actum, eo actu perfecto completur: ex quo patet Cardinales non posse tunc electionem mutare, etiamsi comperiant electum minus idoneum esse ob imperitiam, aut longè abesse, aut alio obstrictum esse impedimento, quod electionem irritam non reddit, secus si impedimentum irritam reddat electionem; tunc enim Electores non dicuntur suo munere functi, cùm electio viribus careat, & perinde sit, ac si facta non fuisset; vide Iacobatum *lib. 4. de Concilio, art. 3. num. 43.* & Sopranum *lib. 1. cap. 18.* quamquam Sopranus ex parte dissentit, putans Cardinales posse nouam electionem facere, dum Cardinales aduertunt electum fuisse qui longiùs abest, aut alium qui non nisi post longum tempus consensum præstabit, & Ecclesiæ administrationem sustinebit, vt si electus sit absens quem Cardinales Neapoli esse arbitrabantur, sed postea deprehendunt longam nauigationem suscepisse, vel ita obsideri, vt facilis ad ipsum aditus non pateat, aut si electus sit aliquis præsens, qui peracta electione in amentiam incidit, & ignoratur an sui compos aliquando sit futurus, & sibi ipsi reddendus. Ratio

tio

tio Soprani est, quia Cardinales iubentur quamprimum electionē peragere, & Ecclesiæ de Pastore prouidere, sed per huiusmodi electionem non prouidetur Ecclesiæ de Pastore; ergo possunt, & debent electionem nouam instituere.

10 Ego verò probabilius arbitror, Cardinales in tali euentu non posse nouam electionem facere, tum quia functi sunt suo munere; tum quia ex noua electione periculum imminet schismatis, à quo Ecclesia semper maximè abhorruit; tum quia licet Cardinales teneantur citò Ecclesiæ prouidere, & electionem accelerare; nihilominus facta semel electione, liberum ipsis non est nouam electionem instituere, & electum iure suo priuare, consequenter ipsorum culpæ ascribendum est, quòd eum elegerint, qui citò nequeat Pontificatus onera sustinere: hinc patet responsio ad rationem Soprani.

11 Rogabis ad quem pertineat Ecclesiam gubernare dum facta à Cardinalibus electione, nondum exploratus est consensus electi absentis.

Respondeo ea quæ necessaria sunt ad rectam administrationem expedienda esse à Cardinalibus, suo, & nominati Pontificis nomine; tum quia hoc conforme videtur be-

88 *De Electione legitima*

nignæ Summorum Pontificum intētionī; tum quia ita peractum fuit post electionem Adriani V I. donec de ipsius acceptatione, & consensu constaret, teste Iacobatio *loco citato*; tum quia *in cap. ubi periculum, de electione*, facultas Cardinalibus data fuit faciendi Sede vacante, quæ ad electionem Papæ, & defensionem Ecclesiæ, & ad occurrendum imminentibus periculis pertinent, ob id Panormit. *cap. his quæ de maiorit. & obediē. & alij apud Manfredum decis. 9. de Cardinalibus*, apud Iacobatium *lib. 3.* & apud Sopranum *cap. 18. §. 1.* existimant Collegium Cardinalium posse Nuncium à Pontifice antea missum reuocare, si Ecclesiæ expedire iudicauerint, item posse, & debere Concilium conuocare, si hoc ad electionem necessarium duxerint, id enim non faciunt auctoritate propria, sed auctoritate Sedis Apostolicæ, à qua huiusmodi facultatem obtinuerunt: (Concilium enim ab alio auctoritatiuè conuocari non potest, quàm à Papa, ut pluribus Iacobatius *de Concilio lib. 3.*) ergo Cardinalibus incumbit Ecclesiæ gubernatio quoad necessaria, si Papa nondum electus est; si verò electus est, sed nondum consensit, possunt id suo, & electi nomine præstare: nam ipsorum ius quoad administrationem, cessat per acceptationem electionis ab electo factam,

etiam, electus autem nondum acceptavit electionem, ut suppono.

12 Maior difficultas est utrum Collegium Cardinalium aliquam facultatem habeat in ipsum electum, qui electionem nondum acceptavit. Respondendum mihi videtur cum Soprano *loco citato*, habere facultatem præcipiendi, ut electionem quamprimum acceptet, vel eam respuat, si acceptare nolit. Ratio est, quia totum Collegium Sede vacante potestatem habet in singulos Cardinales, saltem in iis, quæ ad electionem pertinent, *cap. ubi periculum citato*: ergo cogere potest electum, ut electionem acceptet, vel illam renuat, si acceptare nolit.

13 Quinta conditio est, ut eligendus sit baptizatus, sic colligitur, tum ex *cap. veniens de Presbyt. non baptiz.* tum quia character Ordinis necessariò supponit characterem baptismi, ut docui *de Sacramentis*; tum quia iuri naturæ aduersatur, ut is rebus omnibus sacris præficiatur, qui ne sacra quidem attingere potest.

Obiicies Ambrosius ad Episcopatum electus fuit, antequam sacri Fontis lauacro imbutus fuisset; ergò potest etiam quis ad Papatum eligi ante Baptismum. Respondeo primò negando consequentiam. Ad exemplum sancti Ambrosij Respon. id factum fuisse mi-

raculosè, & extraordinario Spiritus sancti impulsu, seu de potestate Dei absoluta; quæ autem de potestate Dei extraordinaria, & absoluta fiunt, in exemplum trahenda non sunt, in iis quæ consueto cursu, & usu fiunt, vide Caiet. opusculo 1. de comparatione Papatus, & Concilij cap. 26.

14 Sexta conditio est, vt non sit hæreticus, sed Christi fidelis. Ratio est, tum quia non potest quis esse caput illius cuius nec membrum est, nec potest esse caput totius, qui est extra totum, cap. in totum, de reg. iur. in 6. & Christus statuit, vt nullus sit caput Ecclesiæ Christianæ, nisi sit membrum Christi, & qui Ecclesiam non audit, debet esse tanquam Ethnicus & Publicanus; tum quia sic colligitur ex constitutione Iulij II. in Concilio Lateranensi, sess. 5. incipit, cum tam diuino, quanquam ibi sermo præcipuè est de hæresi simoniaca; ita Panormit. Francus, & alij in cap. licet de elect. Azor. lib. 4. cap. 5. quesito 7. & cap. 7. quesito 1. & alij contra Innocentium & Adrian. in cap. licet citato.

An autem Papa legitimè electus, possit in hæresim incidere, & ob hæresim Papatu priuari, constat ex dictis in Bulla Cæna disp. 1. quest. 2. punct. 1. num. 12. & sequentibus, quidquid Ioan. Azor. 2. part. lib. 4. cap. 7. quest. 1. & sequenti

sequentibus; & multi alij in oppositum sentiant, existimantes Papam Hæreticum, vel Hæreticorum fautorem, defensorem, vel receptatorem, Pontificatu priuari posse.

15 Sexta conditio est, vt simoniam in electione non commiserit, nam qui simoniam in electione ad Papatum commisit, non solum tunc inualidè eligitur, verum etiam inhabilis efficitur qui in futurum eligatur, ex Iulio II. in Bulla, quæ incipit, *cùm tam diuino*; verum vt ista conditio clariùs intelligatur, sit

§. VNICVS.

Vtrum electio Summi Pontificis facta per simoniam, valida sit.

S V M M A R I V M.

- 1 Electio Summi Pontificis facta per simoniam, inualida est.
- 2 Electio Papæ an inualida sit, dum Cardinalis gratiam suam, vel operam promittit alteri, vt se in Papam eligat.
- 3 Electio precibus facta, valida est.
- 4 Electio valida est, dum eligendus aliquid alteri tradit, vt eum ab iniusta impugnatione renocet.

5 Electio

92 *De Electione legitima*

- 5 *Electio valida est, dum Cardinalis in Papam eligendus, promittit se facturum aliquid in utilitatem totius Ecclesie.*
- 6 *Electio valida est, dum eligendus promittit se facturum aliquid in gratiam Conclauistarum, seu aliorum qui ad electionem non concurrunt.*
- 7 *Simonia mentalis non vitiat electionem.*
- 8 *Simonia vt electionem vitiet, debet influere in electionem.*
- 9 *Electio an valida sit, dum facta fuit, non solum ab eo cum quo simonia commissa fuerat, verum etiam ab aliis conferentibus suffragia sufficientia ad electionem.*
- 10 *Simonia electionem non vitiat, nisi consentiente, vel saltem conscio ipsomet electo.*
- 11 *Electus in Papam quomodo se gerere debeat dum animaduertit in sua electione simoniam factam fuisse.*
- 12 *Simonia non irritat electionem nisi commissa fuerit ab ipso electo, vel ab aliquo ex Electoribus.*
- 13 *Simonia non vitiat electionem, dum tradita fuit res leuis, & non magni momenti.*
- 14 *Simonia vitiat electionem, etiamsi notoria non sit.*
- 15 *Simonia notoria quandonam dicatur.*

16 *Suffra*

- 16 *Suffragia an aperienda sint, dum alicui Cardinali simoniae crimen circa electionem opponitur.*
- 17 *Cardinalis an incurrat pœnas constitutionis Iulianæ, si commissa simonia, ut in Papam eligeretur, nominatus quidem fuit, sed non electus defectu nonnullorum suffragiorum.*
- 18 *Electio Papæ irrita non est ob aliqua crimina, excepta hæresi, & simonia in electione.*
- 19 *Eligendus in Papam an debeat ex numero Cardinalium esse.*

VNICA PROPOSITIO.

1 **E**lectio Summi Pontificis facta per simoniam irrita est, & inualida quia expressè irritatur à Iulio II. in *Bulla*, quæ incipit, *cum tam diuino*, ubi irritatur electio simoniacè facta, dando, promittendo, recipiendo pecunias, bona cuiuscunque generis, officia, beneficia, &c. per se, vel per alium, & tam pro se, quàm pro alio, ut patebit ex dicendis *disp. 2. quæst. 6.* ubi constitutionem Iulij II. expresso explicabo.

Hinc sequitur primò electionem factam pecunia, muneribus, promissione officij, vel beneficij, & similium inualidum esse, quia ista electio simoniaca est, ita Albanus *quæst. 25.* & alij communiter.

2 Secun

2 Secundò sequitur probabiliùs dici posse, inualidam esse electionem dum Cardinalis amicitiam suam, gratiam perpetuam, vel operam, non quidem ex vrbanitate, sed ex obligatione ciuili pollicetur, si votum traderit sibi, vel alteri, quem in Papam eligi cupit, hæc enim electio simoniaca est, cùm fiat præuia promissione alicuius boni, vel obligationis pretio æstimabilis: contrarium valde probabiliter docent *Gambara in expositione huius Bullæ, num. 133.* *Sopranus in manuscriptis de electione Papæ, lib. 4. cap. 2. quest. 15.* & alij asserentes simonia præfata non vitiari electionem, quia illo nomine *bona cuiuscunque generis*, inquit ipsi, intelligitur id quod possidetur, & quod potest fieri accipientis; & nomine obligationis intelligitur obligatio ad præfata bona, quæ videlicet possidentur, & cùm versemur in materia poenali, non est facienda extensio, sed restrictio.

3 Tertiò sequitur, electionem precibus, suasionibus, & hortationibus factam, irritam non esse, quia hæc simoniacam electionem non efficiunt, alioquin precibus impetrans beneficium à Papa vel ab alio, simoniam committeret, & obtinens aliquid à Deo præuia oratione, labem simoniæ incurreret.

Dices simonia committitur non solum
munere

munere à manu, & ab obsequio, verum etiam à lingua: preces autem sunt munus à lingua. Respondeo, negando preces esse munus à lingua; cùm is cui preces funduntur nihil ob id recipiat, vel recepturus sit, sicut accipit is, cui laus, vel linguæ officium apud alium promittitur; preces igitur præcisè sumptæ simoniæ crimen non pariunt, nisi fortè precibus adiungantur pollicitationes, seu promissiones pecuniæ, vel alterius boni temporalis, iuxta dicta *illatione precedenti, & in tractatu de simonia.*

4 Quartò sequitur electionem validam esse, dum Cardinalis permittit, vel tradit aliquid non ad impetrandum suffragium, sed eo solum fine, vt ab impugnatione retrahat eum, qui ipsius electionem iniuste impedit, vel impugnat. Ratio est, quia electio non est simoniaca, cùm nihil tradatur ad obtinendam electionem, sed ad redimendam iniustam vexationem; quilibet enim ius suum tueri potest, ita communiter Doctores in genere loquentes; quamobrem si eligendus, Principi suam electionem iniuste oppugnanti, dicat se futurum illius amicum, seu patrem, & iudicem, omnibus fidelibus equum, & propitium, simoniam non committit; secùs dicendum est, si tradat aliquid ad impediendum iustam impugnationem, & oppositionem, vel ad auertendam

dam iniustam impugnationem, & simul etiam ad impetrandum suffragium, hæc enim electio simoniaca est, cum pretio impetretur; quamobrem si quis Principi, vel Cardinali sibi infenso dicat, se, cum in Papam electus fuerit, talia & talia in ipsius gratiam præstiturum simoniam committit, quia promissionibus non solum auertit iniustam vexationem, verum etiam vota, & suffragia aucupatur, id tamen intelligi ab aliquo posset iuxta dicta *num. 2.* vide quæ in simili tradidi in *meo tractatu de simonia.*

5 Quintò electionem validam esse, dum Cardinalis eligendus in Papam, promittit aliis Cardinalibus se facturum aliquid in utilitatem totius Ecclesiæ, seu id, ad quod Papa tenetur ex officio, hæc enim electio simoniaca non est, cum solum exigatur id, quod officio, seu dignitati, ad quam eligitur adnexum est, seu quod utilitatem respicit totius Ecclesiæ, cui Papa maximè consulere debet, alioquin etiam simonia committeretur, dum is cui Canonicatus confertur, iurat se præstiturum ea, quæ ad suum pertinent officium, ita communiter Doctores in genere loquentes, in specie verò Andr. Barbat. *tom. 1. cons. 1. Sopranus lib. 4. cap. 2. loco citato quest. 21. casu 1.* & Gambarà in *expositione Bullæ Iulij I I. n. 130. & sequentibus.*

6 Sextò

6 Sextò validam esse electionem, dum Cardinalis promittit se aliquid in gratiam Conclauistarum, aut aliorum facturum, si ad Papatum assumptus fuerit; nam ista electio non dicitur facta per simoniam, cum promissio facta non fuerit in gratiam eligentium, nec sit causa electionis, vt constabit ex infrà dicendis *limitatione 2.*

Septimò inualidam esse electionem, dum Cardinales inter se conueniunt, vt qui in Papam electus fuerit sua beneficia, & officia, aut alia tunc temporis vacantia conferat iis, qui suæ electioni cooperati fuerint; nam huiusmodi electio simoniaca est, vtpote facta præuia conuentione, seu promissione beneficiorum, aut aliorum bonorum. Nonnulli tamen Doctores oppositum sentiunt, innixi ratione, quam in proximè sequenti obiectione afferam.

Obiicies, illa conuentio non habet rationem pactiois, seu quasi contractus, sed quasi legis; ergo electio vi illius facta, simoniaca non est. Respondeo illam conuentionem vim legis habere non posse, tum quia Cardinales nequeunt huiusmodi leges condere Sede vacante, *cap. vbi periculum, de electione;* tum quia, si vim legis haberet, non afficeret electum in Papam, cum Papa nullum in terris

G

superio

superiorem habeat, Papa enim assecutione Papatus, à legum humanarum iugo eximitur; ergo illa conuentio vim, & naturam conuentionis retinet, aut saltem suspicione labis simoniacæ non caret, obseruant tamen Sopranus *loco citato quest. 21. casu 2.* & alij, conuentionem qua Cardinales conueniunt, vt qui in Papam electus fuerit, inter Cardinales præsentēs sua beneficia, & officia distribuatur, simoniacam quidem esse, si ob id aliquis Cardinalium moueatur ad eligendum ditio- rem, vt plura beneficia vacent, & plus sibi obueniat, nihilominus hanc electionem irritam non esse, quia huiusmodi simonia non est notoria, cum non constet an aliquis hoc fine ditio- rem elegerit, sicut neque constat, vtrum ditior ex Cardinalibus eam conuentionem fecerit, eo affectu, vt ipse præ cæteris eligeretur. Verum quid ego hac in re sentiam, constabit ex dicendis *num. 14.*

7 Limitantur, & intelliguntur, quæ diximus in præfata propositione. Primo, modò simonia non fit tantummodo intentionalis, seu mentalis; nam actus merè internus sub legem humanam non cadit, vt docui *de legibus*, sufficit tamen simonia realis ex parte dignitatis re ipsa obtentæ per simoniam, etiam si res promissa nondum tradita sit; nam Pontifex abso-
lutè

lutè irritat electionem simoniacè factam, dando, vel promittendo: quid autem sit simonia mentalis, realis, & conuentionalis, patet ex dictis *de simonia*, & communiter traditur à Doctoribus.

8 Limitatur secundò, modò simonia influxerit in electionem; quamobrem si Cardinalis alium pretio corrumpit, vt se ipsum eligeret, sed corruptus mutata voluntate alium elegit, electio valida est. Ratio est, tum quia pœna ob aliquod delictum imposita non incurritur effectu non secuto, in hoc autem casu effectus secutus non est, cùm facta non fuerit electio, cuius intuitu simonia commissa fuerat; tum quia Iulius II. in sua constitutione irritat electionem factam per simoniam; ista autem electio non fuit facta per simoniam, cùm simonia non fuerit illius causa, & in illam non influxerit, quamuis dici possit facta cum simonia concomitante, & electus simoniæ reus sit, vt bene Sopranus *loco citato quest. 16.* & alij. Ex quo patet à fortiori electionem validam esse, si postea is, qui simoniam commiserat, vt eligeretur, eligatur solum ab iis, qui simoniam non commiserant, hæc enim electio non dicitur facta per simoniam.

Obiicies contra istam limitationem, etiam si

G 2 admit

admittamus præfatam electionem non esse inualidam, eo quod simonia illius causa non fuerit, nihilominus inualida videtur defectu Cardinalis, qui simoniam commiserat, hic enim priuatus ipso facto remanet Cardinalatu, vt dicitur *in Bulla Iulij I I.* Electio autem Papæ facta ab iis, qui non sunt Cardinales, irrita est, *cap. in nomine Domini 23. distinct.* & *cap. licet de elect.*

Responderi posset, primò Cardinalem simoniacum adhuc Cardinalem esse, cùm non teneatur se Cardinalatu abdicare ante sententiam criminis declaratoriam, si sequamur sententiam asserentium neminem teneri pœnam, quæ actionem hominis ad sui executionem requirit, subire ante sententiam saltem criminis declaratoriam, de qua re sufficienter egi *in tractatu de legibus.*

Respondeo secundò cum Soprano *loco citato quest. 17.* & aliis, Cardinalem priuari Cardinalatu ob simoniam commissam simoniacè eligendo, hunc autem simoniacè non elegisse, vt suppono, cùm simonia non fuerit causa efficiens electionis, sed solùm concomitans, & per accidens, consequenter electio ex neutro capite inualida est, vide quæ suprà tradidi *quest. 1. obiect. 1. num. 8.*

9 Rogabis vtrum electio valida sit, quoties
quis

quis electus fuit, non solum ab eo, quem pretio corruperat, verum etiam ab aliis simoniae labe non infectis, quorum vota sufficiunt ad electionem, etiam exceptis votis, & suffragiis simoniacorum.

Respondent aliqui Doctores electionem inualidam esse. Ratio est, tum quia ista electio dicitur facta per simoniam, cum simoniacus ad illam suo voto cooperatus sit, sicut cooperati sunt cæteri simoniaci simoniacæ labe expertes; tum quia Iulius II. in sua Bulla, statuit, vt electus per simoniam Apostaticus sit, etiamsi vota omnium habeat nemine discrepante, ita Sopranus *quest. 18.* Contrarium improbabile mihi non videtur, vt constabit ex dicendis *quest. 5. punct. 1. num. 9.*

10 Tertiò limitatur, modò simonia commissa sit, consentiente, vel saltem conscio ipsomet electo, & non contradicente. Ratio est, tum quia grauis pœna Ecclesiastica graue delictum supponit, nullum enim est peccatum nisi voluntarium, non potest autem esse voluntarium sine præuia cognitione, tum quia Iulius eam irritat electionem, ob quam electus accusari potest, tanquam de indubitata hæresi, is autem qui non consentit in simoniam, aut qui eam ignorabat, accusari non potest tanquam de indubitata hæresi, ita P. Andreas

Gambara in expositione Bullæ Iulij II. n. 137. & Sopranus lib. 4. cap. 1. quæst. 4. Immò addit Sopranus quæst. 8. non posse legem ferri qua irriteretur electio Papæ simoniacè facta, in scio ipso electo. Ratio est, tum quia innocens puniri non potest ob alterius delictum, pœna enim sub ratione pœnæ imponitur, vt delictum puniatur, & delinquens corrigatur, consequenter infligi debet illi, in quo est delictum, alioquin non corrigeret delinquentem, sicuti lignum distortum, & curuum non efficitur rectum directione, & correctione erga aliud lignum adhibita; tum quia Iure Ciuili cauetur, ne pœna imponatur ei, qui culpam non commisit, *l. sancimus, C. de pœnis*, idemque decernitur Iure Canonico, *cap. crimen. 1. quæst. 4. cap. si habes 24. quæst. 3.* & in Scriptura *Ezechielis 18.* dicitur, *anima quæ peccauerit ipsa morietur, & filius non portabit iniquitatem patris.* Verum quid ego sentiam in hac vltima additione, seu ampliacione Soprani, constat ex dictis in tract. de legibus disp. 2. quæst. 7. punct. 3. cum S. Thoma, Vazquez, Valentia, & aliis, & ex dictis de simonia, vbi contrarium sustinui, & probaui.

Obiicies Iulius II. in præcitata Bulla irritat electionem Papæ factam per simoniam ab ipso electo commissam, vel ab aliquo ex Electoribus;

ctoribus; cum autem Electores possint simoniam committere, inscio, & non consentiente Papa electo, sequitur electionem simoniacam, irritam esse, etiamsi electus non consenserit, vel inscius fuerit, alioquin Iulius II. frustra locutus fuisset, sub illa forma disiunctiua, ab electo, vel ab aliquo ex Electoribus.

Respondeo Iulium II. irritare electionem simoniacè factam, videlicet consentiente, vel conscio electo, hæc enim limitatio, seu tacita interpretatio non est voluntaria, & conficta, sed quasi necessaria, vt patet ex rationibus in hæc tertia limitatione allatis. Neque hinc sequitur illam formam disiunctiuam frustra adiectam fuisse; nam addita fuit ad irritandam electionem simoniacè factam ab electo, aut ab alio, conscio ipso electo, licet ipse non mandauerit, nec consenserit, vt benè Sopranus *lib. 4. cap. 1. quest. 4. vers. Dico 3.*

II Rogabis quomodo gerere se debeat electus qui animaduertit simoniam ab aliquo commissam fuisse. Respondeo iuxta dicta in simili *de simonia* teneri reclamare, & talem electionem respuere detegendo simoniæ crimen, simulque curare, vt electio iterum instruatur, ita Sopranus *in manuscriptis de electione Pontificis, lib. 4. cap. 1. quest. 4. sub finem, & alij cõmuniter quos in simili retuli de simonia.*

12 Limitatur quartò , modò simonia committatur ab ipso electo , vel ab aliquo ex Electoribus, sic enim expressè habetur *in practicata Bulla*. Ex quo sequitur primò electionem non vitiari, quoties simonia ab aliis committitur inscio electo, vel Electoribus: quamobrem si Princeps, aut alius pecuniam tradat consanguineo alicuius Cardinalis, aut alteri qui gratia apud ipsum valet, vt Cardinalem inducat ad certum aliquem eligendum, electio irrita non est, quia simonia commissa non fuit ab electo, aut Electoribus, vt suppono: Secundò sequitur irritam esse electionem, quoties Princeps aut alius tradit aliquid Cardinali, vt certum aliquem eligat.

13 Limitatur quintò à Gambarà *in expositione Bullæ Iulij I I. num. 122.* à Soprano *lib. 4. cap. 2. quæst. 12.* & ab aliis à me relatis *in tract. de simonia*, nisi pecunia quæ traditur sit levis summæ, seu modici, & non magni momenti. Ratio est, tum quia sicut paruitas materiæ excusat à mortali, ita etiam à pœna graui, quæ ob grauem culpam inducta fuit; tum quia Iulius I I. *in dicta Bulla*, dicit pecunias, non pecuniam; id modicum censendum videtur, quòd iudicio prudentis viri non est sufficiens, ad flectendum, seu corrupendum animum. Alij verò probabilius arbitrantur electionem vitiari,

vitiari, quoties res, seu pecunia etiam non magni momenti, causa fuit talis electionis. Ratio est, tum quia huiusmodi electio simoniaca est, & mortaliter peccaminosa; tum quia Pontifex irritat electionem factam simoniacè, tradendo, vel recipiendo bona cuiuscunque generis, ita in simili sentire videntur. *Nauarr. consil. 52. de simonia, & Suarez de simonia lib. 4. cap. 55. num. 17. & cap. 56. num. 6.* asserentes excommunicationem ob simoniam, in ordine, vel in beneficio impositam, incurri dum ordine, vel beneficio iam collato ex præuio pacto, soluitur pars, licet minima pretij conuenti; sententia tamen *Gambaræ, & aliorum* probabilis est; vide quæ tradidi *de simonia quest. 3. num. 13.*

14 Limitatur sextò ab aliquibus, modò simonia notoria sit. Ratio est, tum quia hoc pacto vitantur multæ fraudes, & incommoda, quæ in Ecclesia suboriri possent, irritata electione ob quamlibet simoniam, quilibet enim Electorum confingere posset, se labem simoniæ in talis Papæ electione commisisse, aut saltem (quia allegans propriam turpitudinem facilè repellitur) inducere posset alium, qui de huiusmodi crimine accusaret; sicque probata falsis testibus simonia, Papã excluderet; tum quia illa simonia electionem irritat, cuius

G s exce

exceptio opponi potest, exceptio autem simoniae opponi non potest, nisi simonia sit notoria, ut patet ex *Bulla Iulij II.* Summus enim Pontifex ibi loquitur de simonia quæ possit contra sic electum opponi, sicut de vera, & indubitata hæresi: hæresis autem, seu crimen, tunc verum & indubitatum videtur, quando est notorium; præterea post factam oppositionem de simonia, recedendum est ab electo, non expectata vlla sententia, sicut receditur ab hæretico in Papam electo, cum autem ab Hæretico in Papam electo recedendum non sit, nisi hæresis notoria sit, *cap. i. dist. 23.* & ibi glossa sequitur; neque recedendum ab electo simoniacè, nisi simonia notoria sit, ita P. Andreas Gambarà in *extravagantiis Iulij I I. n. 33.* Tuschus *tom. 2. littera E. concl. 57.* Cardinalis Iacobatius de *Concilio lib. 4. art. 4. num. 84.* Sopranus *loco citato quest. 5. & 7.* & alij apud Iacobatium *loco citato.*

Addit autem Sopranus *quest. 6.* simoniam tunc notoriam esse quando de ea per instrumentum publicum constat.

15 Ego verò dico primò, simoniam notoriam esse, quoties in præsentia multorum perpetrata fuit, & nulla rationabili tergiuersatione celari potest, ut in simili alibi docui, de *percussione Clerici*, aut quoties simoniacè electus,
simoniae

simoniae crimen in iudicio confessus fuit, a quo-
quoties de tali crimine fama publica ex indi-
ciis sufficientibus orta est.

Dico secundò, probabilius mihi videri ele-
ctionem simoniacam in foro conscientiae irri-
tam esse, etiamsi notoria non sit. Ratio est,
tum quia Iulius II. absolutè irritat electio-
nem simoniacam, modò simonia perpetrata
fuerit ab electo, vel ab eligentibus, & frustra
ab aliquibus Doctoribus additur, huiusmodi
electionem debere esse notoriam, Pontifex
enim istam conditionem non addit, alioquin
cuique liberum esset, clausulas legibus adde-
re, & limitationes contra expressam legistato-
ris mentem confingere; tum quia sicut om-
nes excommunicati vitandi erant ante extra-
uagantem *Ad evitanda*; post illam verò vitan-
di sunt tantummodo excommunicati denun-
ciati, & notorij, ita omnis simoniaca electio
Pontificis irrita est, nisi aliter decernatur.

Ad rationes in contrarium. Respondeo,
illas solum procedere pro foro externo, seu
ad probandam, vel admittendam exceptio-
nem de simonia, dum Papa nondum receptus
fuit, vt tradit Iacobatius *lib. 4. art. 4. num. 44.*
70. & sequentibus.

Ex quo sequitur primò, duos, vel tres qui
inter se simoniacè paciscuntur de electione,

Excommunicati

non

non solum affici excommunicatione, & aliis pœnis, vt concedunt etiam Gambarà, & Soprano *locis citatis*, verum etiam electionem irritam efficere, vt probatum est, licèt præfati Doctores electionem validam esse arbitrentur.

Secundò irritam esse electionem, quoties Cardinalis qui Papatum affectabat dedit alteri Cardinali prædium, hoc solum fine, vt ei votum in electione conferret. Ratio est, quia ista actio est verè simoniaca ex parte dantis, consequenter electionem vitiat. Oppositum sustinetur ab aliquibus Doctoribus, quia licèt hæc datio simoniaca sit ex parte dantis, nihilominus non est notoria, & manifesta, etiamsi fortè omnes præsumpserint simoniæ labem in huiusmodi donatione subesse; dixi ad hunc solum finem, quia si tradat animo conciliandæ sibi beneuolentiæ, vt postea, ea mediante, suffragium illius obtineat, electio non subuertitur, quia hæc non est propriè simonia, vt suo loco docui.

Obiicies primò, si electio simoniaca, licèt occulta, irrita esset, sequeretur acta Pontificis hoc pacto electi irrita esse, consequenter plurima absurda, & incommoda in Ecclesia sequerentur. Respondeo negando sequelam, vt alibi probaui, ex *l. Barbarius, ff. de officio Prætoris*,
Ecclesia

Ecclesia enim in tali euentu supplet id, quod supplere potest.

Obiicies secundò, Summus Pontifex non ligatur legibus humanis quoad vim coactiuam; ergo illius electio irritari non potest. Respondeo Papam non ligari legibus humanis, electionem tamen legibus humanis subiaci, Ecclesia enim formam electionis præscribit, qua non seruata, non tenet electio; consequenter electus forma non seruata, non est Papa, cùm Papa constituatur per legitimam electionem, vt bene Azor. 2. part. lib. 4. cap. 5. quæst. 7. vers. Et certè, & alij Doctores communiter de hac re agentes.

16 Quæres primò, vtrum suffragia publicari possint, dum alicui Cardinali simoniæ crimen circa electionem opponitur. Respondeo affirmatiuè dum crimen aliter purgari non potest. Ratio est, tum quia Iulius II. statuit semper posse opponi contra simoniacè electum, cùm autem ista oppositio aliquando nequeat alia ratione purgari, quàm publicatione suffragij, sequitur suffragium tunc temporis publicandum esse, tum quia Gregorius XV. in sua Bulla de electione Pontificis, decreuit suffragium electi aperiri, quando suboritur casus, vt sciri debeat, an aliquis sibi suum suffragium contulerit, ergo à simili, &c. ita

Sopra

Sopranus *lib. 4. cap. 29. quest. 18. & 19.*

17 Quæres secundò , vtrum pœnæ istius constitutionis Iulianæ incurrantur ab eo qui simoniam commisit, vt in Papam eligeretur, qui postea nominatus quidem fuit, sed non fuit electus, eo quod nonnulla suffragia ad congruam electionem ei defuerint. Respondeo primò , pœnas istius constitutionis non incurri, licèt aliæ pœnæ iure communi contra simoniacos editæ contrahantur. Ratio est, quia Iulius II. has pœnas non imposuit ob nominationem simoniacam, seu ob electionem incompletam, sed ob completam; nam loquitur de illa electione, ob quam electus sublato defectu simoniæ, ius ad Papatum haberet, & posset esse verus Papa, ita Sopranus *loco citato, quest. 20. vers. Sed tamen dicendum.*

18 Quæres tertio, vtrum sicut electio Papæ infecti labe hæresis, vel simoniæ, irrita est, ita etiam irrita sit, si Papa notoriè criminofus eligatur. Respondeo negatiuè, ratio est, tum quia nullo iure constat huiusmodi electionem irritari; tum quia contra Papam aliàs legitimè electum, non potest aliud vitium, præter simoniam, & hæresim opponi, *cap. licet de electione*; ergo electio irrita non est, ob alia crimina, etiamsi grauiter peccent ij, qui criminofum scientes eligunt. Abb. *in cap. licet, de elect.*

elect. Azor. 2. p. lib. 4. cap. 5. quæst. 7. vers. Rogabis;
Iacobatius de Concilio lib. 4. art. 9. num. 3. Gam-
bara in extrauag. Iulij II. n. 164. Sopran. lib. 4.
cap. 5. ad finem, & alij communiter, idem sen-
tientes de eligente indignum ad alias digni-
tates & officia, vide *supradicta quæst. 1. puncto 3.*
num. 3. & seqq.

19 Quæres quartò, vtrum Papa eligi de-
beat, ex ipso Collegio, & numero Cardina-
lium. Respondeo eligendum esse ex numero
Cardinalium, si habilis, & idoneus inter ipsos
reperiatur *cap. in nomine distinct. 23.* verum si
eligatur aliquis extra Collegium, etiam dum
aliquis ex Collegio Cardinalium habilis re-
peritur, electio tenet. Ratio est, quia *in cap. li-*
cet, de electione, simpliciter decernitur, vt ele-
ctus à duabus Cardinalium partibus recipia-
tur, nec alibi oppositum cauetur in hoc casu,
ita Sotus *lib. 4. de iust. quæst. 6. art. 2. ad 5.* Azor.
2. part. lib. 4. cap. 5. quæst. 6. Cardinalis Tuschus
tom. 3. littera E. conclus. 5. 7. num. 24.

Gondislaus de orig. & potest. Cardina-
lium *quæst. 5. num. 31.* Iacob. de

Concil. lib. 1. fol. 44. Manfr.

de Cardin. decis. 265.

vide infra dicen-

da *disput. 2.*

quæst. 2.

Q V Æ

QVÆSTIO III.

De requisitis ex parte loci ad
validam Summi Pontificis
Electionem.

S V M M A R I V M.

- 1 Electio facienda est in Conclavi clauso.
- 2 Electio facta Conclavi clauso valida est, etiamsi forte ibi aliqui extranei lateant.
- 3 Conclavis nomine quid intelligatur.
- 4 Conclave ubi constituendum sit.
- 5 Conclave an constituendum sit in palatio Pape.
- 6 Conclavi iam clauso quinam in illud admitti possint.
- 7 Conclavi clauso an consensus omnium Cardinalium requiratur, dum aliquis in Conclave admittendus est.

VNICA PROPOSITIO.

1 **E**lectio Summi Pontificis facienda est in Conclavi iam clauso, hæc propositio patet, Primò, ex iure antiquo *in cap. ubi periculum,*

lum, de electione, Secūdo ex constitutione Gregorij XV. in qua non solum præcipitur electionem in Conclau clauso celebrari, verum etiam electio aliter facta irritatur, ibi, *Quod si electio alibi celebrata fuerit, quàm in Conclau clauso, nulla sit, & inualida, eo ipso absque vlla declaratione.* Tertiò quia expedit electionem in Conclau clauso fieri, vt libere fiat sine metu, coactione, sordibus, & his similibus; ex quo patet qua ratione ductus, sit Gregorius XV. ad irritandam electionem, Conclau nondum clauso factam.

Obiicies primò, ex istius constitutionis, & clausuræ obseruantia, grauissima sequi possunt incommoda; Primò enim fieri potest, vt electio malitiosè ab aliquibus impediatur, si Conclau clauso, dum Cardinales ad electionem in capella conuenerunt, aliqui Conclau perfringant, vel ingrediantur; Secundo irrogari posset iniuria Spiritui sancto, nam si Cardinales Spiritu sancto afflati, statim ac Conclau ingressi sunt, illudque nondum claudi curarunt, vna voce aliquem in Papam eligerent, huiusmodi electio inualida esset, contra dictamen, & inspirationem Spiritus sancti; qui *vbi vult spirat*, nec humanis subiacet legibus, & *vbi Spiritus Domini, ibi libertas.* Respondeo hæc incommoda non obesse; ad

H

primum

primum enim dico electionem validam esse, quia Cōclauē cū iam clausum fuerit, moraliter censetur clausum, & pro clauso habetur, ad effectum validitatis electionis, donec de consensu duarum partium Cardinalium in Conclauī præsentium per secreta suffragia apertum esse declaretur; vide Cæremoniale electionis pag. 100. vers. *Quoniam autem*, vbi affertur forma claudendi Conclauē, & declaratur quamdiu clausum censeatur.

Ad secundum, Dico primò hunc casum nunquam forte euenturum peculiari Spiritus sancti impulsu; nam Spiritus sanctus non est sibi contrarius, & sicuti verisimile est istam constitutionem impulsu Spiritus sancti conditam fuisse, (Spiritus enim sanctus Summo Pontifici præsertim in grauioribus assistit) ita existimandum censeo Spiritum sanctum ad illius obseruantiam cooperaturum. Dico secundò in præfato casu, si daretur, inspiciendum esse, vtrum constet id miraculosè, & ex peculiari Dei dispositione fieri, vel non; si non constat miraculosè fieri, electio valida non est; tum quia, quæ à Spiritu sancto via ordinaria fiunt, subiacent legibus Pontificis, vt patet in sacrificio Missæ, in absolute à peccatis, in administratione Sacramentorum, quæ sunt actiones à Spiritu sancto, nihilominus
cū

cum via ordinaria fiat, subiiciuntur legibus Pontificis; ita ut licite fieri non possint, nisi tali loco, tempore, & circumstantiis ab Ecclesia præscriptis; tum quia facile credendum non est omni Spiritui, inquit Apostolus, tum quia Spiritus sanctus, qui semel affluit, afflabit etiam clauso Conclavi; si constat id miraculose fieri, electio valida est; tum quia opera miraculosa non cadunt sub humanam dispositionem, & quæ à Spiritu sancto de potentia absoluta fiunt, nullis legibus, aut rationibus humanis subiacent, *c. nisi cum pridem de renunc. & cap. duæ sunt 19. q. 2.* tum quia Papa non est Deo superior, sed ipsius Vicarius; Vicarius autem non irritat facta Principis, cuius vices gerit.

2 Rogabis, utrum valida sit electio Papæ facta in Conclavi clauso, sed ibi existentibus aliquibus, qui facultatem ibi existendi non habeant. Respondendum mihi videtur validam esse; tum quia electio facta videtur in Conclavi clauso; Conclave enim non amittit clausuram præcisè ob alicuius ingressum, contra Iuris dispositionem, ut aperte constat in simili *de clausura Monialium*; & ex Cæremoniali loco citato, tum quia versamur in materia pœnali, in qua benignior interpretatio facienda est. Contrarium ex parte docet Sopranus *lib. 3. cap. 8. & 9.*

H 2

Obiicies,

Obiicies, propter quod vnumquodque tale, & illud magis, Authent. *multo magis*, C. de sacros. *sanct. Eccles.* sed præcipitur Conclauē claudi, & obstrui, vt extranei excludantur, alioquin electio irrita est, & inualida; ergo multò magis irrita, & inualida est electio facta omnibus extraneis non exclusis, cùm obstrui Conclauē præcipiatur propter extraneorum exclusionem. Respondeo illam propositionem valere, dum finis præcepti est materia præcepti, in nostro autem casu admissio, seu existentia alicuius extranei in Conclauē iam clauso, non est materia præcepti irritantis electionem factam Conclauē nondum clauso; nam fieri potest, vt Conclauē clausum sit, etiamsi ibi extraneus aliquis absque debita facultate existat, vt patet ex Cæremoniali loco *suprà citato*.

An autem hic peccet, & excommunicatio-
ne ligetur, explicabitur infrà *disp. 2. quest. 4.*

3 Rogabis secundò, quid nomine Conclauis intelligatur. Respondeo intelligi locum in ædibus, qui clauditur clauē communi iis, qui ad illud accedere debent: Ex quo licet inferre in Conclauē non debere vlla loca clausa adesse, quæ Cardinales adire nequeant, alioquin Conclauē non diceretur, fieri tamen potest, vt aliqua loca sine Conclauistis clausa, quia satis est, vt ipsis peruia, & aperta sint loca
depu

deputata ad obsequia, ad quæ ipsi adhibentur; vide infrà dicenda *quæsto 5. puncto 3. num. 2.*

4 Rogabis tertio, vbi construendum sit Conclauē in quo Summi Pontificis electio faciendā est. Respondeo distinguendo, vel Papa periit in aliqua vrbe in qua residebat; vel periit in vrbe in qua non residebat; vel in nulla vrbe periit. Si periit in vrbe in qua residebat, & Curiam habebat, in ea vrbe construendum est Conclauē, ibique faciendā est electio, *cap. vbi perit. de elect. Clem. ne Romani, vers. Sanè, de elect. & constabit ex dicendis, disp. 2. quæst. 3. quæsto 1.* Si periit in vrbe in qua non residebat, nec Curiam habebat, vt si in vno loco Pontifex existeret cum sua familia, & alibi causarum Tribunal, seu Curia Romana residebat, electio faciendā est, vbi Romana Curia, seu causarum Tribunal existeret, quia *in præfato cap. vbi periculum*, habetur electionem faciendam esse, in ea ciuitate, in qua Summus Pontifex cum sua Curia residebat; si ergo Romana Curia ibi non existeret, sed Romæ. Electio Romæ faciendā est, ita decisum fuisse Romæ post mortem Pij II. qui Auinione diem suum clausit extremum, relicta Romæ Curia, testatur Cardinalis Papiensis, *lib. 1. suorum Commentariorum*; & Sopranus præceptor meus *in manuscriptis, de electione*

Summi Pontificis, lib. 3. cap. 7. idem sentire videtur Iacobatius lib. 9. art. 8. de Concilio.

Si verò Papa in nulla vrbe periit, Conclauē constituendum est in ciuitate, in cuius districtu, territorio, seu dicecesi mortuus est; si verò illud territorium, nullam habet ciuitatem, Conclauē construi posse videtur in loco, quem Cardinales pro tempore opportuniorē iudicauerint, quia locus in hoc casu non videtur ipsis præcisè definitus *Gemin. in cap. vbi periculum. Manfred. decis. 293. Abb. quest. 29. Sopranus lib. 2. cap. 1. Neque obstat locum interdictum esse, quia acceleratio electionis Pontificis iustam exhibet causam nō seruandi interdictum. Platea de excom. §. si; & alij apud Iacobat. lib. 4. art. 4. num. 94. quorum opinionem limitandam censeo, modò necessitas electionis vrgeat, alioquin electio faciendā videtur in ciuitate viciniori non interdicta, vt decernitur *in cap. vbi periculum, §. porro de electione. Vbi autem faciendā sit electio, quando Sedes vacat per renunciationem factam per Procuratorem, Papa alibi existente, Iacobat. lib. 9. art. 8. putat faciendam esse in loco, in quo facta fuit renunctio per Procuratorem; nam Sedes ibi vacare dicitur: Ego verò existimarem electionem potius faciendam esse, vbi est Curia, nisi aliud iusta causa suadeat, vt colligitur ex dictis.**

5 Maior

§ Maior difficultas videtur, vtrum Conclauē construendum sit in Palatio Papæ. Respondeo, regulariter loquendo, construendum esse in Palatio Pontificis, vt colligitur *ex cap. vbi periculum, de electione in 6.* vbi Gregorius X. in Concilio Lugdunensi statuit, vt Cardinales præsentēs post decem dies à morte Pontificis conueniant in Palatium; hoc tamen non est de substantia electionis, neque necessarium est ad electionem, licet, regulariter loquendo, seruandum sit ex Clemente V. *cap. ne Romani de electione, & cap. vbi periculum, §. hoc sacro de electione*; ita Manfredus *de Cardinal. cap. 21. col. 2.*

6 Rogabis quartò, qui admitti, & intromitti possint in Conclauē iam clausam. Respondeo admitti posse eos, qui faciunt, & conferunt ad electionem, *cap. vbi periculum cit. ibi, Nulli ad eosdem Cardinales aditus pateat, vel facultas secretè loquendi cum eis, nec ipsi ad se venientes admittant, nisi eos, qui de voluntate omnium Cardinalium, ibi præsentium pro iis tantum quæ ad electionis negotium pertinent.*

Ex quo patet primò intromitti posse Iurisperitum, Tabellionem, Religiosum, si id electionis causa exigat, Secundò, patet Laicos ad eligendum Pontificem admitti non posse; tum quia id non pertinet ad negotium electionis,

nec Cardinales Laico huiusmodi ius conferre possunt, cùm enim ius electionis spirituale sit, non potest conferri Laico, nisi à Summo Pontifice, *cap. 2. de iudic, & cap. 4. de consuetudine, & cap. causa de constitutionibus.*

7 Si petas vtrum consensum omnium, & singulorum Cardinalium necessarius sit, dum quis in Conclauē intromittendus, vel admitendus est, vt loquatur. Respondent Ioannes Monachus *in cap. vbi periculum citato, num. 7.* Sopran. *loco citato cap. 19. ad finem*, sufficere consensum maioris partis; Archid. verò, & Anchar. arbitrantur requiri consensum omnium, & singulorum, nullo excepto.

Sed mihi distinguendum videtur; vel consensus præstatur à Cardinalibus collegialiter congregatis, & consentientibus, vel non; si præstatur à Cardinalibus non collegialiter consentientibus, existimo requiri consensum omnium, & singulorum; quia, *cap. vbi periculum*, generaliter loquitur, ibi *omnium Cardinalium inibi presentium*, si verò consensus exhibetur à Cardinalibus collegialiter congregatis, existimo sufficere consensum maioris partis; nã quæ à maiori parte Capituli, seu Collegij fiunt, ab omnibus fieri censentur, nisi aliud in particulari casu decernatur, *cap. denique 2. q. 2. & c. quia propter de elect.* vide quæ infra tradam,

dam, *disp. 2. quæst. 4.* vbi explicabo excommunicationem latam contra eos, qui Cardinales secretò in Conclauì alloquuntur.

Q V Æ S T I O I V.

De requisitis ad electionem Summi Pontificis ex parte temporis.

Duo in hac quæstione breuiter explicabo : primò , quónam tempore fieri debeat Summi Pontificis electio : secundò , vtrum electio facta vltra præscriptum tempus, valida sit.

S V M M A R I V M.

- 1 *Electio Summi Pontificis facienda non est ante decem dies ab obitu Pontificis, nec vltra differri debet.*
- 2 *Electio Pontificis quandónam fieri possit, ante lapsum decem dierum, & quando non vltra differri possit.*
- 3 *Pontificis electio ex graui causa vltra decem dies differri potest.*

H 5

4 *Electio*

- 4 *Electio Pontificis facta ante elapsos decem dies, valida est.*
 5 *Electio dilata ultra decem dies, valida est.*
 6 *Electio an nocturno tempore fieri possit.*
 7 *Electio nocturno tempore inchoata, & absoluta, irrita non est.*

PRIMA PROPOSITIO.

1 **E**lectio Summi Pontificis, non est faciendā ante decem dies integros ab obitu Pontificis, nec ultra decem dies differri potest; hæc propositio duas habet partes: Prima est, electionem faciendam non esse ante decem dies ab obitu Pontificis. Ratio est, tum quia ita præscribitur *in cap. ubi periculum*, in quo præceptum Cardinalibus iniungitur conveniendi ad electionem Pontificis decem diebus elapsis; tum quia Cardinalibus absentibus iniuria fieret, electione ante decem dies facta; ipsi enim intra decem dies expectandi sunt, Summis Pontificibus hoc ipsis privilegium concedentibus, præsertim *in cap. ubi periculum citato*, ibi, *Absentes expectare decem diebus tantummodo teneantur, quibus elapsis, siue absentes venerint, siue non ex tunc omnes conveniant in Palatium, in quo idem Pontifex habitabat*, tum quia spatium decem dierum à Pio IV. in

in Bulla quæ incipit *in eligendis*, assignatur: non solum vt Cardinales absentes decem diebus expectentur, verum etiam vt solitæ nouem continuorum dierum exequiæ celebrentur: *Cardinales*, inquit, *præsentes decem tantummodo diebus iuxta dicti Gregorij Prædecessoris constitutionem in Concilio Lugdunensi editam Cardinales absentes expectare teneantur, & interim solitas nouem continuorum dierum exequias omnino peragant.* vide Albanum *quæst.* 13.

Ex quo sequitur primò, Cardinales electionem præuenientes ante integros decem dies elapsos ab obitu Pontificis grauitè peccare, tum contra Summorum Pontificum decreta; tum contra Cardinales absentes quibus in electione ius suum auferre videntur.

Secundò sequitur electionem Summi Pontificis ante decem dies fieri non posse, etiamsi duo, vel tres tantummodo Cardinales absint, quos omnino constet intra decem dies conuenire non posse ob itineris distantiam, prauam valetudinem, vel ob aliud impedimentum. Idem dic etiamsi omnes Cardinales in Curia præsentés sint, nam spatium decem dierum, non solum præfigitur ad expectandos absentes, verum etiam ad exequias peragendas; cessante autem vna causa legis, & alia remanente, legis obligatio non cessat, vt do-

cui

cui *de legibus disp. 1. quest. 1. puncto ult. §. 2. cum* Suarez Couarruua, Alphonso à Castro, Salonio, Guttierrez, Salas, Caietano, & aliis.

2 Hæc tamen intelligenda sunt modò iusta non subsit causa præueniendi, & non expectandi integrum decem dierum spatium. Ratio est, quia in qualibet dispositione, intelligitur excepta iusta causa, quæ oppositum rationabiliter suadeat, *cap. excellentissimè 11. quest. 3.* & legis obligatio cessat in iis casibus, qui per epicheïam in lege comprehensi non existimantur, *l. non dubium, C. de leg. vide tradita de legibus loco citato num. 8. & seqq.*

Iusta autem causa præueniendi videtur esse grauis Ecclesiæ necessitas ita exigens, bellum ingruens, incussiones, & seditiones repente exortæ, timor aëris inficiendi, & similia, quæ iudicio prudentum relinquuntur.

3 Secunda pars propositionis est, vt electio Summi Pontificis ultra decem dies non differatur, nisi grauissima causa dilationem permittat. Ratio est, tum quia Gregorius X. *in cap. ubi periculum*, præcipit Cardinalibus, vt decem diebus elapsis ex tunc omnes conueniant in Palatium, & Pius IV. prohibet electionem ultra decem dies differri, *ibi, Nec ullo pretextu ulterius differant*; tum quia dilatio electionis non leue incommodum Ecclesiæ afferre potest,

rest, dum Ecclesia suo vniuersali Pastore destituta, & viduata remanet. Dixi nisi grauissima causa dilationem permittat; nam iusta concurrente causa, electio differri potest, quatenus iusta, & rationabilis causa permittit: vt patet, tum ex rationibus in simili allatis, *num. 2.*, ad probandam præcedentis partis limitationem; tum exemplis, nam post obitum Alexandri VI. & Pauli III. longiùs dilatam fuisse Summi Pontificis electionem multi Scriptores ferunt: Hinc sequitur electionem differri posse, dum vitæ periculum Cardinalibus impendet, aut dum impressio popularis, aut alius metus libertati electionis contrarius imminet.

Secundò sequitur electionem differri non posse vltra decem dies, vt Cardinales absentes expectentur; hæc enim non est iusta, & sufficiens causa, sed potius iniusta, & à sacris Canonibus reprobata, vt patet ex verbis, *cap. vbi periculum*, & *constitutionis Pij IV.* superiùs relatis.

SECUNDA PROPOSITIO.

4 **E**lectio Summi Pontificis facta, nondum expletis decem diebus irrita non est, si circumstantia temporis præcisè spectetur.

tur. Ratio est, tum quia circumstantia temporis, non est de substantia electionis, sed de præcepto; tum quia electio facta à duabus Cardinalium partibus, valida est, & qui hoc pacto electum non recipit, excommunicationem incurrit, *cap. licet, de elect.* sed potest aliquis eligi à duabus Cardinalium partibus, non seruata temporis circumstantia: ergo huiusmodi electio valida est; ita Glossa *in cap. ubi periculum.* Francus Archidiaconus, & alij apud Abba. *de Cardin. quest. 14.* Sopranus præceptor meus *in tract. de elect. lib. 4. cap. 6. quest. 1.* contra Cardinalem Alban. *quest. 14. ad finem.* Dixi si circumstantia temporis præcisè spectetur, nam aliunde fieri potest, vt electio irrita sit, vt defectu debiti numeri Cardinalium; nam si Cardinales, qui non expectato debito tempore Pontificem eligunt, duas ex tribus partibus totius Collegij Cardinalium partes non conficiant, electio inualida est, numerus enim necessarius ad electionem perficiendam constat duabus partibus totius Collegij Cardinalium vbicunque existentium, vel duabus partibus Cardinalium legitimè præsentium, cum autem nondum legitimum tempus elapsum sit, intra quod absentes expectari debent, Cardinales legitimè præsentis non censentur, cōsequenter electio non subsistit.

§ Sed

5 Sed modò dubium est, Primò, an sicut circumstantia temporis non vitiat electionem præueniendo, ita nec eandem subuertat differendo, si videlicet Cardinales elapsis decem diebus statim non conueniant. Respondeo eodem modò non vitare, vt patet ex rationibus allatis; exceptio enim contra Summum Pontificem à duabus Cardinalium partibus electum, opponi non potest, nisi in casibus in Iure expressis; sed dilatio & prorogatio non est impedimentum in Iure expressum, ergo opponi non potest; tum quia sequeretur semel dilata electione, nullum postea creari posse legitimum Pontificem, quod est absurdum.

6 Secundò dubium est, vtrum electio Summi Pontificis nocturno tempore fieri possit. Respondeo, nocturno tempore faciendam non esse præcisa graui necessitate, nisi forte diurno tempore inchoata fuerit, & noctu compleatur, & perficiatur. Ratio est, quia dies publicis functionibus, & operibus dicatus est, non verò priuatis consiliis, iuxta illud Psalmi, *Exibit homo ad opus suum, & ad operationem suam, vsque ad vesperam;* tum quia Papa est Vicarius Christi, qui est Deus lucis, non tenebrarum, vt benè aiebat Reginaldus Polus, dum Cardinales vellent ipsum noctu ad Pontificatum

tificatum)

tificatum eligere, & alia vice Robertus Cardinalis Bellarminus, dum rogaretur vt noctu cum aliis accederet ad eligendum Pontificem, sic effatus est (teste Soprano *lib. 4. de elect. cap. 4. quest. 3. ad finem.*) Pontifex qui sic eligitur, non Pontifex lucis erit, sed tenebrarum. Dixi præcisa graui necessitate, quia leges positivæ in graui necessitate obligare non consueverunt, vt suo loco docui, idemque in terminis docet Abbas *in cap. 1. de cland. spons. & alij communiter in cap. quia propter, §. fin. de elect.* Dixi nisi fortè diurno tempore inchoata fuerit; nam si die lucente inchoata fuit, eius absolutio in noctem protrahi potest, nihil enim absurdi sequitur, si electio die lucente inchoata, noctu absoluitur, cum non minus respiciendum sit principium, quàm finis, ita Ripa, Antonius Cuccus, & alij apud Rodriquez *tom. 2. quest. 52. art. 15.*

7 Rogabis vtrum electio Summi Pontificis noctu inchoata, & absoluta, irrita sit. Respõdeo negatiuè, quia contra Summum Pontificem à duabus partibus electum, exceptio opponi non potest, nisi in casibus in Iure expressis; in Iure autem expressum non est, vt exceptio opponatur contra Pontificem noctu à duabus partibus per scrutinium electum.

Obiicies, sententia noctu lata à Iudice non supremo,

supremo, irrita est, ex Iasone, *l. non minorem*,
C. de transact. & aliis apud Rodriguez *tom. 2.*
quest. 52. art. 15. ergo etiam irrita est electio.
Respondeo primò, negando consequentiam,
quia à disparatis non valet illatio: secundò,
antecedens non admitti à Menochio *de arbitrat. lib. 1. q. 62.* & aliis, præsertim si processus
die inceptus fuit, & in noctem vsque pro-
rogatus.

QVÆSTIO V.

*De requisitis ex parte formæ ad
electionem, seu de varijs eli-
gendi Pontificem modis
& formis.*

S V M M A R I V M.

- 1 *Eligendi Magistratus forma quotuplex sit.*
- 2 *Electio Ecclesiasticorum per sortes, vetita est.*
- 3 *Electiois forma quotuplex sit.*

I PRIMA

PRIMA CONCLUSIO.

I R I P L E X assignari potest modus, quo Magistratus instituitur, seu quo aliquis in dignitate, vel officio constituitur, primus est per electionem, vt Imperator, Rex Poloniae, & alij; secundus per sortitionem, vt olim apud Persas, & alias nationes; tertius per successionem, vt in Hispania, Gallia, Anglia; has autem eligendi rationes ab hominibus inuentas fuisse nulli dubium est; cum enim homines vellent sibi Reges constituere formam constituendi sibi Reges per electionem inuenierunt, sed quia nonnulla inter eligendum dubia aliquando exurgebant (vt quando paria erant Electorum vota) ad sortes confugiebant, iisque litem dirimebant, deinde Regi, seu Principi, sic Electo facultatem transmittendi Regnum, seu Principatum in successores aliquibus in locis concesserunt, & hæc vocatur acquisitio Regni, seu Principatus, ac Magistratus per successionem; hæc porro successio, vel contingit sanguinis propagatione, (nam qui Principi proximior est, succedit:) vel contingit designatione defuncti, vt experientia docet.

SECUN

SECUNDA CONCLUSIO.

2 **M**agistratus, seu Præsules Ecclesiastici, non constituuntur per fortitionem. Ratio est, tum quia periculum est, ut fors super indignum cadat; tum quia ius Canonicum vetuit sortes in dignitatibus Ecclesiasticis, *cap. ult. de sortileg. & ibi Glossa; Alban. quest. 38. Azorius 2. part. lib. 4. cap. 5. quesito 6. Miranda in Manuali tom. 2. quest. 23. art. 18. Tuscus tom. 2. concl. 79.* Neque constituuntur per successionem, siue loquamur de successione quæ fit sanguinis propagatione, siue de illa quæ fit designando successorem; cum enim Ecclesiastici voto castitatis obstricti sint, non possunt dignitates Ecclesiasticas ad successores deferre propagatione sanguinis; & cum Ecclesiastici successorem sibi eligere nequeant, non possunt dignitates Ecclesiasticas, ad alios transmittere per designationem; quanquam peculiaris difficultas est, utrum Papa possit sibi successorem eligere, vel designare, de qua re *infra quest. ult.* cum ergo Præsules Ecclesiastici, non constituantur fortitione, aut successione, dicendum est constitui electione; hæc porro electio, si ab vno tantum fiat, vocatur institutio, vel collatio; si à pluribus fiat, propriè appellatur electio, ex Aristotele 2. *Ethic.* S. Tho-

ma 2.2. *quest.* 13. & aliis, quos retuli *in tractatu de beneficiis.*

Sed modò peculiare dubium hic suboritur, vtrum suborta inter duos discordia in electione Summi Pontificis, vter eorum sit electus, mitti possint sortes, ita vt is verus sit Pontifex, super quem sortes ceciderint. Cardinalis, & alij, quos citat, & sequitur Felinus *cap. Capitulum, num. 21. vers. Sed seruando, de rescript.* Sanchez *in opere morali, lib. 2. cap. 38. num. 80.* Paulus Layman *lib. 4. tract. 10. cap. 3. num. 9.* affirmant, modò id fiat de consensu Cardinalium, ad quos electio spectat; sed negatiua sententia sustinenda est, quia Pontifex hoc tempore eligi non potest, nisi seruata Summorum Pontificum Gregorij XV. & Vrbanj VIII. forma, de qua infra.

TERTIA CONCLUSIO.

3 **T**Res sunt species, seu forme electionis, ex Innocentio *in c. quia propter, de elect.* prima fit per scrutinium; secunda per inspirationem; tertia per compromissum, *cap. quia propter, de elect.* Electio per scrutinium perficitur certo numero suffragiorum, dum videlicet singulorum vota feruntur, vt is electus censeatur, qui certum suffragiorum numerum obtinere

obtinuerit, seu iuxta conventionem, vel statutum. Electio per inspirationem fit suffragiis omnium, nemine dissentiente. Electio per compromissum contingit, dum Electores inter se non conveniunt, & ob id alium, vel aliquos eligunt, ut electio ipsius iudicio, vel arbitrio fiat, has omnes electionis formas servari permittit Gregor. XV. & electionem alia ratione factam irritat, ut patet ex §. *matura*, & §. *quod si electio*. Addi posset quarta creandi Pontificem forma, quæ fieri potest à Papa, designando, seu eligendo successorem. Has singulas electionis formas seorsim maioris perspicuitatis gratiâ explicare decreui in quatuor punctis proximè sequentibus.

PVNCTVM I.

De electione per scrutinium, seu per scrutinium, & accessum. In hoc puncto explicabo conditiones ad electionem per scrutinium, vel per scrutinium & accessum requisitas.

SVMMA RIVM.

1 *Electio per scrutinium requirit debitum suffragiorum numerum.*

I 3

2 *Suffra*

134 *De Electione legitima*

- 2 *Suffragium iam latum, an reuocari possit?*
- 3 *Suffragium in quo plures nominati sunt, irritum est.*
- 4 *Electio fieri debet per secreta suffragia.*
- 5 *Suffragium quandónam dicatur secretum.*
- 6 *Electio facta per adorationem inualida est.*
- 7 *Electio valida est etiamsi Cardinalis retulerit quod in suo suffragio continetur.*
- 8 *Electio an valida sit, dum Cardinalis suum suffragium alijs ostendit antequam illud clauderet.*
- 9 *Electio valida est etiamsi aliqui tulerint sua suffragia aperta, is tamen cui lata sunt non fuit electus, sed alius.*
- 10 *Electio an vitietur ob duo, vel tria suffragia aperta.*
- 11 *Electio inualida est, dum quis seipsum eligit, & ipsius suffragium complet numerum ad electionem requisitum.*

VNICA PROPOSITIO.

1 **Q**uatuor saltem conditiones in electione per scrutinium necessariae sunt. Prima est, vt adsit debitus suffragiorum numerus, debitus autem numerus consistit in suffragiis duarum partium Cardinalium in Conclauis existentium, siue ad hunc numerum

rum perueniatur in solo scrutinio, vel in scrutinio, & accessu simul; nam *in bulla Gregor. XV.* dicitur, *suffragia duarum ex tribus partibus Cardinalium in Conclauis presentium in scrutinio, seu scrutinio, & accessu.* An autem in numero suffragiorum computari possit suffragium, quod electus sibi tribuit, constabit ex infra dicendis *conditione 4. num. 14.*

2 Quæres utrum is qui suum suffragium tulit, possit illud reuocare, & alium eligere. Respondeo negatiuè dum suffragium in calice positum est. Ratio est, tum quia eligens iam functus est munere suo, & electo per huiusmodi suffragium acquisitum est aliquod ius, licet non plenum, nec perfectum; tum quia nemo mutare potest consilium in alterius præiudicium, dum res non est integra, sed inchoata, *l. nemo, ff. de reg. iur.* tum quia huiusmodi mutatio, & reuocatio damnum Ecclesiæ afferre posset, hoc enim pacto protrahi & differri posset electio in qua periculum est in mora *cap. cum inter uniuersas, de electione*: ita Glossa, Ioannes Andreas, & Panormit. *in cap. unico verb. occultis, ut Ecclesiastica beneficia*, Syluester *verbo electio 2. quæst. 4.* Miranda *in manuali Prelatorum, tom. 2. q. 23. art. 24.* Rodriquez *tomo 2. quæst. 51. art. 7.*

3 Secunda conditio est, ut in schedula scrutiniij,

tinij, vel accessus, plures non nominentur, alioquin suffragium irritum est, licet postea in accessu liberum sit illi qui huiusmodi suffragium cum plurium nominatione in scrutinio tulit, eligere vnum ex nominatis in primo scrutinio, vel ad alium accedere, qui in scrutinio ab vno saltem nominatus fuerat, vt patet ex eadem Gregorij bulla, ibi: *Nulli autem tam in schedula scrutinij, quàm accessus plures nominare liceat, alioquin suffragium, in quo plures fuerint nominati, nullum sit; accedere tamen vni ex nominatis à se in dicta schedula, vel alij, dummodo aliquod aliud suffragium in eodem scrutinio tulerit non prohibeatur, & in numero Cardinalium in Conclauis presentium numeretur.*

4 Tertia est, vt electio fiat per suffragia schedularum secreta, alioquin irrita est electio, nam in præfata Gregorij bulla, dicitur, *Quòd si electio aliter, quàm per secreta schedularum suffragia duabus ex tribus partibus Cardinalium in Conclauis presentium in scrutinio, seu scrutinio, & accessu, electi suffragio non computato, celebrata fuerit, nulla sit, & inualida, eo ipso absque vlla declaratione, & ita electo nullum ius tribuat, &c.* Garzias part. 5. cap. 4. n. 183. & sequentibus.

5 Sed modò dubium est, quandònam suffragia schedularum dici possint secreta. Respondeo, dici secreta, dum obsignata sunt, ita
vt

vt ab aliis communiter deprehendi nequeat, quod in ipsis est. Ratio est, tum quia secretum contra distinguitur, à publico, patente & notorio, sed quamdiu suffragium est obsignatum, non est publicum, patens, & notorium; ergo est secretum, oppositum enim oppositas habet rationes, *l. fin. ff. de legat.* tum quia suffragia ideo obsignari iubentur, vt suffragator deprehendi non possit; ergo tandiu suffragium est secretum, quamdiu suffragium ita obsignatum est, vt nomen suffragatoris communiter cognosci non possit ab iis, qui schedulam præ manibus habent.

6 Ex dictis sequitur, Primò inuvalidam esse electionem hoc tempore factam per adorationem; tum quia huiusmodi electio non fit per secreta suffragia; electio enim per adorationem olim fiebat præuio tractatu de speciali persona, non solum informatiuo, & consultiuo, sed etiam inclusiuo, vel exclusiuo; deinde sequebatur salutatio, & veneratio, deinde apertum & publicum scrutinium, quo singuli suffragium apertè proferebant, profitebantur, & protestabantur; tum quia præcipuus Gregorij XV. scopus, & finis in hac constitutione fuit, formam eligendi per adorationem auferre, & abrogare; quamuis enim forma electionis per adorationem

I 5 non

non sit intrinsecè mala, nec iuri naturæ aduerfetur (singuli enim ipsius actus, si per se precisè spectentur, mali non sunt, vt patet eos singillatim perpendenti, & examinanti, alioquin tot Cardinales integerrimi, & Pontifices Doctissimi hoc non permisissent:) nihilominus iure merito abrogata fuit propter incommoda quæ ipsam conſequebantur, nempe inquietudo animi, diuifio factionum, præcipitatio deliberationis, & conſiliorum, inæqualis conditio Cardinalium ad Pontificatum, imò perpetua exclusio nonnullorum à Pontificatu, priuatio libertatis ferendi ſuffragia, periculum ſimoniacæ conuentionis, & ſimilia quæ non minus fuſè, & prolixè, quàm eruditè 28. quæſtionibus proſequitur Sopranus *de electione Pontificis lib. 4. part. 2.*

7 Secundò ſequitur validam eſſe electionem, etiamſi aliquis Cardinalium aliis retulerit, quod in ſchedula continetur; ſuffragium enim ſchedulæ adhuc ſecretum eſt, vt colligitur; tum ex allatis rationibus; tum quia fieri poteſt, vt aliud in ſchedula ſcriptum ſit, aliud voce, & ore proferatur; tum quia teſtamentum non deſinit eſſe clauſum, & ſecretum, etiamſi teſtator aliis ſignificet diſpoſitionem in eo contentam; ergo etiam ſuffragium ſchedulæ, non deſinit eſſe ſecretum, quamuis

quamuis suffragator indicet contenta in sua schedula; aliud enim est suffragium, seu contenta in suffragio nō manifestari, aliud ipsummet suffragium schedulæ secretum esse; suffragium schedulæ in se, & materialiter loquendo secretum remanet, etiamsi suffragator manifestet contenta in schedula; nam per huiusmodi manifestationem nihil additur, vel detrahitur suffragio schedulæ, & Summus Pontifex non absolutè, & simpliciter irritauit quamlibet electionem factam per suffragia non secreta, sed eam quæ fit per suffragia schedularum non secreta, vbi notanda sunt illa verba *schedularum non secreta*, ita Garzias *de benef. part. 5. cap. 4. num. 196.* vbi in simili adducit declarationem sacre Congregationis.

Tertiò sequitur validam esse electionem, etiamsi contentum in suffragio reuelatum fuerit conuento signo, seu nota aliqua ex conuentione superaddita, seu contra signo; quamuis enim reuelans grauiter peccet, & excommunicatione puniatur in bulla Gregor. XV. nihilominus electio valida est, quia suffragium schedulæ adhuc secretum est.

8 Addunt Nauar. *consil. 9. de elect.* Rodriquez *tom. 2. q. 51. art. 9.* & Sopran. *lib. 4. cap. 8. quest. 2. & 3.* Miranda *q. 23. art. 29.* electionem validam esse, etiamsi suffragium aliis Cardinalibus

bus

bus demonstratum sit, antequam clauderetur; electio enim adhuc dicitur facta per suffragia schedularum secreta, id est clausa, & obsignata, non verò aperta, publica, & patentia. Hæc opinio probabilis est, quamvis opposita non careat probabilitate; tum quia suffragium demonstratum pluribus effectum est publicum, nec per occlusionem, & sigillum superadditum publicitatem amittit; tum quia aliud est electionem fieri per suffragia clausa, aliud per secreta; præfata electio diceretur facta per suffragia clausa, non per secreta, ita Garzias *de beneficijs p. 5. cap. 4. num. 193.*

9 Quartò sequitur, validã esse electionem, si nonnulli suffragia aperta, & non obsignata tulerunt, sed is, cui data fuerunt suffragia aperta, electus non fuit, sed alius. Ratio est, tum quia electio istius facta est per suffragia secreta, cum suffragium illud apertum, non ad electionem istius, sed alterius pertineret; tum quia quemadmodum vt electio vitietur ob simoniam, opus est vt simonia influat in electionem; ita vt electio vitietur ob suffragia aperta, & non secreta, opus est, vt suffragia aperta influant in electionem; alioquin electio non dicitur facta per suffragia non secreta, ita Nauar. & Sopran. *locis statim citandis;* Miranda *in Manuali tom. 2. q. 23. art. 19.*

10 Rogabis vtrum electio vitietur, ob duo, vel tria suffragia aperta, seu non secreta; Na-uar.*tom. 1. conf. 9. num. 3. de electione*, Rodriquez *quest. regular. tom. 2. quest. 51. art. 9. Miran. tom. 2. quest. 23. art. 19. Sopran. quest. 1. & sequentibus.* & alij in simili loquentes de electione Regularium facienda per secreta suffragia, iuxta dispositionem Concilij Tridentini *sess. 25. c. 6. de regular.* asserunt electionem non vitari, & subuerti, etiamsi vnus, vel duo suffragium apertum, & non obsignatum ferant, nisi hoc publicè constaret, & permetteretur à Capitulo. Ratio ipsorum est, primò, quia factum vnus aut plurium, toti Capitulo, seu Collegio nocere non debet; secundò, quia alioquin in vnus, vel alterius potestate positum esset quamcunque Romani Pontificis electionem turbare; quisque enim posset suffragium apertum ferre, & secuta electione alicuius, qui sibi non probatur, opponere vitium suffragij non secreti. Tertiò, quia illud vitium irritam reddit electionem, quòd culpa electi committitur, hoc autem vitium non committitur culpa electi, cùm ipse inscius sit talis vitij, vt suppono, nullum enim vitium imputari potest culpæ illius, qui præfatum vitium ignorabat: peccatum enim non est, nisi sit voluntarium: voluntarium autem esse non potest, vbi deficit cognitio.

Hinc

Hinc præfati Doctores inferunt præfatam electionem validam esse, nisi fortè toti Collegio constet, de suffragio aperto. Tunc dicitur aliquid constare toti Collegio, seu notum esse toti Collegio, seu fieri Collegio vidente, aut consentiente, seu collegialiter, dum omnes hoc sciunt, & præterea sciunt hoc sciri ab aliis; quamobrem, si omnes quidem aliquid sciant, sed nesciant idem ab aliis scire, non dicitur sciri collegialiter, sed potius singulariter; consequenter illud dicitur secretum toti Collegio, sicut notorium illud dicitur, non quod centum, mille, & plures sciunt, si singulariter sciunt; sed quod quis ita scit, ut sciat etiam ab aliis sciri.

Sed mihi respondendum videtur, cum distinctione, vel is qui electus fuit, habuit sufficientem numerum suffragiorum, præter illa aperta, vel non habuit: si habuit sufficientem numerum suffragiorum, præter illa aperta, probabile est electionem validam esse, quia dicitur facta per secreta schedularum suffragia; aperta enim superflua sunt, ut suppono, nec electioni aliorum obesse debent; si verò non habuit numerum sufficientem, sed suffragia aperta numerum sufficientem cum aliis constituebant, existimo electionem invalidam esse, quia dicitur aliter facta, quàm per secreta suffra

suffragia ; facta enim fuit non solum per suffragia secreta , verum etiam per non secreta , etiamsi forte Capitulum capitulariter ignoraret ; ignorantia enim Capituli non efficit , vt suffragia schedulerum aperta , secreta sint ; ita Garzias *de benefic. part. 5. cap. 4. num. 184. & 193.*

Ad primam rationem in contrarium. Respondeo primò , vitium vnius , vel plurium non nocere toti Capitulo , ita vt totum Capitulum puniri debeat , sed solum ipsimet delinquentes. Respondeo secundò vitium vnius , vel plurium in præfato casu non nocere toti Capitulo , vel Collegio , sed non prodesse , quia ipsorum suffragium non sufficit ad electionē.

Ad secundam respondeo , cuiuslibet competere ius turbandi electionem , quæ legitimè facta non fuit , præsertim si electio nondum completa fuit ; completa verò , & absoluta electione , credendum non est , præsertim alleganti propriam turpitudinem , vt suprà dixi , cum Baldo , & aliis *cap. inter dilectos de donat. & l. mercenale m. C. de condit. ob turp. caus.*

Ad tertiam respondeo , electionem aliquando irritari , non solum ob culpam electi , verum etiam ob defectum formæ substantialis , sine culpa electi contingentem.

II Quarta conclusio est , vt nullus seipsum eligat.

eligat. Ratio est primò, quia Gregorius X. in §. *numerum*, & in §. *quod si electio*, decernit neminem posse sibi suffragium dare, & huiusmodi suffragium computandum non esse in duabus ex tribus partibus Cardinalium in Conclavi præsentium requisitis, quamvis ipsemet electus computandus sit in numero Cardinalium, consequenter si sexaginta Cardinales computato electo in Conclavi existant, is qui obtinuit quadraginta suffragia; censetur legitimè electus, modò sibi suum suffragium non dederit, alioquin non est legitimè electus defectu debiti numeri; suffragium enim proprium non prodest; ob id in præfato casu, in quo quis habuit quadraginta suffragia, aperiendum est suffragium electi, ut cognoscatur an ipse sibi suffragatus sit.

Secundò, quia nemo sibi sumere debet honorem, sed qui vocatur à Deo, tanquam Aaron *ad Hebr. 5.*

Tertiò, quia nemo debet oriri à se ipso, *cap. in Scripturis 8. quest. 1.*

Quartò, quia suffragiis confertur potestas, & iurisdictio; sed nullus potest sibi iurisditionem dare; ergo neque potest sibi suffragium dare, seu eligere: minor probatur, quia interdantem, & acceptantem, necessaria est distinctio, *l. 1. ff. de auctor. tutorum, & cap. finali, de constitut.*

stitut. nec vllus potest seipsum producere, electus autem ad aliquam dignitatem, cense- tur moraliter, & ciuilitur productus, quoad illam dignitatem ad quam electus est: ex quo licet inferre suffragium, quo quis ante Gre- gorianam constitutionem se ipsum eligebat, non profuisse, nec computatum fuisse in nu- mero suffragiorum, sicut neque modo com- putatur, licet in numero eligentium com- putetur nunc persona ipsa quæ se ipsam eli- git, aliàs verò non computabatur, & ob id ipsius suffragium non proderat positiuè, sed negatiuè, quatenus eligens seipsum, non com- putabatur in numero eligentium, sicque mi- nor suffragiorum numerus ad electionem suf- ficiebat, ita Romanus *consil. 227.* Gondislaus Villadiego *de orig. & potest. Cardin. quest. 5. num. 24.* Panormit. & alij, quos citat & sequi- tur Gambarara *de potest. legati, lib. 9. num. 140.* Na- uarr. *lib. 1. consil. 6. num. 4. de elect.* Miranda *in Manuali tom. 2. quest. 23. art. 15.* Albanus *quest. 18. de Cardinalibus.* Azorius *2. part. lib. 4. cap. 5. quesito 8.* Emanuel Rodriquez *tom. 2. quest. regular. quest. 53. art. 12. sub finem.* Sopran. *in tract. de elect. Pontificis, lib. 4. cap. 8. quest. 5.* contra Bartholomeum Soccinum asserentem absolutè electionem sui valere, & votum pro se ipso in electione computandum esse, &

K

contra

contra Bart. *l. si consul. ff. de adopt. existimantem* aliquem posse seipsum eligere, dum facultas eligendi pluribus commissa est, non verò quando vni tantum est demandata, *l. si mandauero, §. si tibi. ff. mandato*; quæ sententia probabilis mihi videtur præcisa Gregorij XV. constitutione. Ratio est, quia dum facultas eligendi pluribus commissa fuit electio fit à communitate, à qua singulares personæ seorsim sumptæ inadæquatè distinguuntur; & hæc distinctio sufficit ad collationem dignitatis, & iuxta istam distinctionem, facilè solui possent rationes aliorum DD. præcisa illa, quæ ex Gregorij Bulla desumitur, & est præcipuum quartæ conditionis fundamentum.

P V N C T V M II.

De electione per compromissum.

S V M M A R I V M.

- 1 *Compromissum de consensu omnium Cardinalium fieri debet.*
- 2 *Electio per compromissum, valida non videtur, nisi Cardinales compromittentes consentiant,*

sentiant, non solum in compromissum, verum etiam in ipsos compromissarios.

- 3 *Compromissum qua forma ineundum sit.*
- 4 *Taciturnitas an sufficiat ad compromissum.*
- 5 *Compromissarij in electione Pontificis plures esse debent.*
- 6 *Compromissarij quot esse possint.*
- 7 *Compromissarij qua forma instituendi sint.*
- 8 *Compromissarij in electione Papæ debent esse Cardinales.*
- 9 *Compromittere nemo potest in seipsum.*
- 10 *Compromissarius ab aliis eligi potest.*
- 11 *Compromissarij debent eligere Papam in Conclavi clauso.*
- 12 *Compromissarij seruare debent formam sibi à Cardinalibus compromittentibus præscriptam.*
- 13 *Electio minus idonei facta à compromissariis, an valida sit.*

VNICA PROPOSITIO.

1 **S**EX conditiones in electione Summi Pontificis per compromissum seruandæ sunt.

Prima est, vt omnes & singuli Cardinales præsentés consentiant, vt colligitur; tum ex cap. in causis, de electione, & ex cap. quia propter, de electione; tum ex constitutione Gregorij XV. ibi,

K 2 præter

*præterquam si omnes, & singuli Cardinales similiter in Conclavi præsentem, nemine dissentiente, aliquibus ex eorundem Collegio Cardinalium committerent eligendi potestatem, qui vice omnium Catholica Ecclesia prouiderent. Ratio autem, qua Gregorius X V. adductus videtur ad hoc statuendum, est, tum quia Compromissarius eligit vice omnium; ergo par est, ut consensum omnium obtinuerit; tum quia Cardinales constituendo Compromissarium, in ipsum ius suum circa electionem transferunt; ergo par est, ut Compromissarij electi fuerint ab omnibus, & singulis; nam quod omnes tangit ab omnibus approbari debet *de reg. iuris, in 6.**

Verum si rei naturam spectemus, necessarius non est omnium consensus in compromissarium, consequenter Summi Pontificis constitutione decerni potuisset, ut compromissum validum censeatur, accedente solum maioris partis Collegij consensu; nam quod à maiori parte Capituli, Collegij, vel Vniuersitatis fit à toto Capitulo, Collegio, ut Vniuersitate factum censeatur.

2 Sed modò dubium est, primò vtrum omnes Cardinales consentire debeant, in ipsomet Compromissarios; an potius sufficiat, ut consentiant in Compromissum faciendum, seu in forma compromissi seruandi à Compromissa

promissariis in electione Summi Pontificis. Albanus de Cardinalibus *quest.* 21. Azorius 2. p. lib. 4. cap. 2. *quesito* 2. Sopranus præceptor meus in *manuscriptis*, de electione Papæ, lib. 3. cap. 23. existimant satis esse, ut Cardinales omnes consentiant in ipsum compromissum constituendum, seu in forma electionis per Compromissum faciendæ; non autem opus esse consensu omnium, & singulorum in ipsosmet Compromissarios. Ratio est quia, quæ in vnam intentionem, seu finem inducta sunt, contrarium effectum operari non debent, *l. qui hominum, ff. de solut. l. legata inutilibus, ff. de adimendis legatis*, & *cap. cum dilectus de condit.* sed ista constitutio edita fuit, ut electio Summi Pontificis facilius, & celerius fiat; facilius autem, & celerius fieri non posset, si omnium Cardinalium consensus in ipsosmet Compromissarios requireretur, si enim maior pars Cardinalium conuenire non potest in certum Pontificem eligendum, multò minus credendum est, omnes & singulos consensuros in vnum, vel plures Compromissarios designandos.

Ego verò arbitror requiri consensum omnium, & singulorum, etiam in ipsosmet Compromissarios. Ratio est, tum quia Gregorius XV. statuit, ut in electione faciendâ per com-

promissum, Cardinales omnes, nemine dissentiente, committant potestatem eligendi aliquibus Cardinalibus eiusdem Collegij, sed tunc datur alicui facultas eligendi, dum adest consensus in ipsum cui facultas datur; ergo necessarius est consensus in Compromissarium, id est eum, cui facultas eligendi conceditur; tum quia Summus Pontifex requirit consensus omnium in compromissum ineundum, ibi, *Electio celebrata aliter, quam per viam compromissi, nemine dissentiente ab omnibus initi nulla sit, &c.* Sed tunc compromissum initur, dum consensus & facultas datur ipsismet compromissariis; ergo requiritur consensus in ipsosmet Compromissarios; tum quia Compromissarij eligunt immediatè Pontificem, vice omnium Cardinalium; ergo par est, ut immediatè omnium consensu constituantur; hæc ratio communiter affertur à Doctores, quamvis apud me difficultate non careat, ut patet in aliis negotiis, quæ à Procureto Capituli à duabus Capituli partibus constituto peraguntur; hic enim vices omnium gerit, licet ab omnibus constitutus non fuerit, sed tantum à maiori parte; tum denique quia sic expressè colligitur ex Cæremoniali, pag. 101. *vers. Secundus modus*, ita in simili Miranda tom. 2. *quæst. 23. art. 38.*

Ad

Ad rationem in contrarium. Respondeo inde non sequi constitutionem Gregorij superfluam esse, suóque fine, ac intentione defraudari: fieri enim potest, vt Cardinales qui in eligenda certa in Pontificem persona discordes sunt, & disconueniunt, concordés efficiantur in eligendis Compromissariis, de quorum fide, integritate, & affectu minimè dubitent.

3 Secundò dubium est, qua forma consensus in compromissum ineundum exhibendus sit. Respondeo exhiberi posse ea forma, qua ipsimet Cardinales compromittentes voluerint; cùm enim in Iure definitum non fuerit, quo pacto compromissum ineundum sit, relicta videtur compromittentibus facultas consentiendi, seu compromittendi ea ratione qua voluerint. Quamobrem viua voce, seu acclamatione, seu scripto Compromissarios instituere, & enunciare possunt, vt bene Sopran. loco citato, cap. 24.

4 Rogabis vtrum taciturnitas sufficiat ad compromissum ineundum, vt si Cardinalis interrogatus an velit talem in Compromissarium eligi, & ipse non abnuat, non respondeat, sed omnino taceat. Respondeo negatiuè, tum quia taciturnitas non sufficienter indicat consensum, dum agitur de renunciando

iure suo, tum quia compromissum initur consensu compromittentium, qui autem tacet, neque consentire, neque dissentire videtur *de reg. Iuris, in 6.* ita Rodriguez *quest. regular. tom. 2. quest. art.* Miranda *in manual. tom. 2. quest.*

Obiicies, qui tacet consentire videtur, *de reg. Iur. in 6.* Respondeo videri consentire in iis, quæ proprium commodum, & utilitatem respiciunt, non autem in iis, quæ sibi præiudicium, & incommodum afferunt, vt in simili docui *de matrimonio, & de Sacramentis*, cum Sanchez, Rebello, Suarez, & aliis.

5 Secunda conditio est, vt plures sint Compromissarij: Ratio est, tum quia Gregorius XV. asserit potestatem eligendi committendam esse aliquibus Cardinalibus, vbi notanda est illa particula *aliquibus*, quæ numero plurali enunciatur, & de pluribus verificatur; tum quia Summus Pontifex, si vno Compromissario, vel pluribus disiunctiuè contentus fuisset, hac loquendi forma vsus fuisset, vni, vel pluribus; tum quia in materia dubia standum est propriæ verborum significationi, nisi aliud ex subiecta materia, vel ex antecedentibus, & consequentibus, vel ex alia lege colligatur.

Contrarium sustinet Sopranus *lib. 3. cap. 26.* putans satis esse, vt vnus tantum Compromissarius

missarius eligatur. Ratio est, tum quia verbum *aliqui*, vel *aliquibus* non necessariò plures requirit, sed in vno etiam verificari potest, ex Glossa in cap. *quia propter*, de *electione*, tum quia, plurale aliquando pro singulari ponitur, propterea in Iure dicitur pluralem orationem esse aliquando in suas singularitates resolvendam, ex Bartol. in l. *falso*, ff. de *condit. & demonstr.* & l. 3. §. 1. ff. de *negot. gestis*, & Matthæi 27. Latrones dicuntur illuisse Christo, etiamsi vnus tantum illuserit, vt alij Euangelistæ innuunt.

Ad has rationes respondeo, solutionem constare ex rationibus à me allatis; plurale enim non ponitur pro singulari, nisi ex subiecta materia, aut aliunde colligatur pro singulari vsurpari, vt tradit Cardinalis Tuschus tomo 2. lit. D. concl. 333. num. 1. & littera P. concl. 367.

6 Sed modò dubium est, Primò, quot Compromissarij sint instituendi. Respondeo, duos vel plures institui posse, quia pluralis locutio etiam duorum numero contenta est, *reg. pluralis de reg. iuris in 7. l. vbi numerus*, ff. de *testibus*, cum aliis apud Euerardum in *top. legal. loco* 54.

7 Secundò dubium est, qua forma instituendi sint Compromissarij. Respondeo, eo

K 5 modo

modo eligendos esse, quo omnes, & singuli Cardinales compromittentes voluerint, vt dictum est *num. 3.* Ratio est, quia Gregor. XV. in sua constitutione non decernit modum eligendi Compromissarios; ergo eligi possunt ea ratione, & modo, qui à Cardinalibus compromittentibus approbatus fuerit; in Cæremoniali tamen Gregorij *vers. Secundus modus, pag. 101. & seqq.* assignatur modus, & forma qua fieri potest compromissum; præceptum tamen non imponitur seruandi illam Cæremonialis formam, in hac parte, vt colligitur ex illis verbis, *cuius formæ præxis potest esse huiusmodi.*

Obiicies, Gregorius in sua Bulla præscribit formam eligendi Summum Pontificem; ergo eadem forma seruanda est in electione Compromissariorum, cùm eodem iure censeantur principale, & accessorium, *reg. accessorium, de reg. iuris, & l. etiam. C. de iur. dot.* Respondeo, negando consequentiam; aliud enim est electio Pontificis, aliud Compromissarij, & à diuersis, & disparatis non valet illatio, *l. Papinianus exuli, ff. de minoribus, & regula accessorium, non valet, vbi militat diuersa ratio, ex l. si is, C. de prædiis minorum, cum aliis apud Tuschum tom. i. littera A. concl. 76. num. 36.*

8 Tertia conditio est, vt Compromissarij
sint

sint Cardinales: sic enim decernitur in Bulla Gregorij X V. ibi, *Aliquibus ex eorundem Collegio Cardinalium committerent eligendi potestatem.* Ratio autem qua videtur adductus Pontifex ad hoc constituendum, est: tum quia citius & facilius, hoc ita constituto, celebrari potest electio Summi Pontificis, quàm si liberè facultas eligendi extraneum concessa fuisset: Cardinales enim animo magis distraherentur in eligendo extraneo, quàm Collega, tum quia Cardinales iure, & potestate gaudent eligendi Pontificem: ergo facultas eligendi in ipsos potius, quàm in extraneos qui nullo electionis iure gaudent, compromittenda est; tum quia Cardinales melius norunt mores aliorum Cardinalium, quàm extranei; par autem est, vt Compromissum eligendi in eum fiat cui explorati, & perspecti sint mores Cardinales eligendi, vt bene Sopranus *loco citato, cap. 28.*

9 Quarta conditio est, vt nullus in se compromittat, aut post compromissum seipsum eligat. Ratio est, quia ex constitutione Gregorij X V. nemo potest sibi suffragium ferre, imò ipsius electio irrita est, defectu vnus suffragij, si eius suffragium numerum ad electionem sufficientem compleat; nam in Bulla Gregorij X V. dicitur, *In duabus tertiis parti-*
bis

*bus suffragium electi non numeretur, nec quisquam
sive scrutiniij, sive scrutiniij & accessus, sive compro-
missi via procedatur, seipsum eligere, seu suffra-
gium sibi dare nullatenus possit, electi tamen per-
sona si in Conclavi sit, debeat in numerum Cardi-
nalem computari; & infra, electi suffragio non
computato, ita ut nemo seipsum elegerit.*

10 Sed modò dubium est, vtrum Compromissarij possint vnum ex ipsis Compromissariis eligere. Respondeo affirmatiuè, nisi oppositum habeatur in forma Compromissi. Ratio est, tum quia ipsi non sunt deterioris conditionis aliis; tum quia aliàs irrogari posset fraus, & iniuria Compromissario maximè idoneo, si ab aliquibus hoc fine Compromissarius constitueretur, ne ipse ad Pontificatum promoueretur; tum quia sicut deputatus ad erogandas pauperibus eleemosynas, non priuatur iure illius eleemosynæ, ita, &c. Huius sententię sunt Innocentius, Archidiaconus, Hostiensis, & Panormitanus *in cap. qui Episcopatum*, 8. *quest. 1.* Syluester *verb. electio 2. questio 17.* Rodriguez *tom. 2. quest. 53. art. 12.* Miranda *in Manuali quest. 23. art. 40.* & alii. Imò Syluester *questio 18.* & Miranda *loco citato art. 40. sub finem*, putant Compromissarium posse sibi suffragium ferre, ut electionem de se factam compleat, & perficiat. Verum hæc doctrina

na

na post Constitutiones Summorum Pontificum Gregorij XV. & Urbani VIII. sustineri non potest.

11 Quinta conditio est, vt Compromissarij eligant Papam in Conclauis clauso; nam Gregorius XV. irritat electionem alibi factam, ibi, *Electio alibi quàm in Conclauis clauso, nulla sit,* vide suprascripta *quest. 3. num. 1.*

12 Sexta conditio est, vt Compromissarij seruent in electione formam sibi à Cardinalibus compromittentibus præscriptam, si forma eis præscripta fuit, ita Syluester *verb. electio 2. questio 14.* Miranda *tom. 2. quest. 23. art. 37.* Gloss. *in cap. si quando de elect. in 6.* Azorius *2. part. lib. 4. cap. 14. questio 11.* Ratio est, tum quia Compromissum veluti rationem, & quasi speciem mandati habet; de ratione autem mandati est, vt eius forma non excedatur. *l. diligenter, ff. mandati;* tum quia sic colligitur *ex cap. tum in iure, de electione,* ex quo textu Doctores communiter colligunt compromittentes posse formam Compromissariis præscribere, quam Compromissarij seruare teneantur, modo aliquid illicitum non iniungatur: quamobrem hanc formam præscribere possunt, vt qui plura suffragia tulerit electus censeatur; plura autem voco, vel in ordine ad ipsos Compromissarios eligentes, & ad ipsamet suffragia

fragia simul, vel tantum in ordine ad ipsamet suffragia; quapropter conuenire possunt, vt si quinque Compromissarij designati sint, & vnus electus sit in Papam à tribus, validè censeatur electus, quia plura habet suffragia, tam in ordine ad eligentes, quàm ad ipsa suffragia, item mandare possunt, vt si vnus electus sit à duobus alijs, singulis singulos eligentibus, electus à duobus validè censeatur electus, quia plura tulit suffragia, quàm alij; melius tamen, & tutius est præscribere, vt is tantum legitimè electus censeatur, qui à duabus partibus electus fuerit; hoc enim pacto accommodant se formæ, toti Cardinalium Collegio præscriptæ in electione Papæ. Idemque in Cæremoniali Gregorij *vers. Secundus modus, pag. 102.* innuitur, vbi assignatur forma Compromissarij præscribenda; caueant tamen compromittentes, ne quid illicitum imponant (nullus enim ad illicita obligatur) aut aliquid contra naturam electionis mandent, vt si obligent Compromissarios ad eligendum aliquem designatum ab ipsis compromittentibus; hoc enim naturæ, & rationi electionis aduersatur; natura enim electionis postulat, vt vnus è pluribus liberè eligatur, ita Calderinus *consil. 49.* Cardinalis Tuschus *tom. 2. littera E. concl. 62. num. 2.* Miranda *loco citato.*

Obiicies

Obiicies primò, Gregorius X V. decernit Summum Pontificem aliter eligi non posse, quàm per scrutinium, quasi per inspirationem, & per Compromissum; ergo Cardinales non possunt aliam formam Compromissariis præscribere, cùm in Summi Pontificis constitutione, dispensare nequeant. Respondeo Summum Pontificem electum à Compromissariis, seruata forma à compromittentibus præscripta, censi electum per compromissum, etiamsi ipsimet Compromissarij non eligant viâ scrutinij, vel quasi inspirationis, vel compromissi.

Obiicies secundò, nemo plus iuris in alium transferre potest, quàm ipse habeat, sed Cardinales compromittentes non possunt sibi formam præscribere in eligendo Summo Pontifice; ergo nec eam præscribere possunt Compromissariis. Respondeo ad maiorem propositionem, Cardinales compromittentes habere ius præscribendi formam Compromissariis, quamuis ipsi ea forma vti fortè nequeant. Ratio est, quia in electione ab ipsismet Cardinalibus celebranda, præscribitur forma in hac constitutione, non tamen præscribitur forma celebrandi compromissum, aut eligendi Pontificem per Compromissarios necessariò requisita, vt patet ex ipso

Cære

Cæremoniali, vers. Hic optimum erit.

Dixi in sexta conditione, si forma eis præscripta fuit, nam si compromittentes nullam formam Compromissariis in electione seruandam iniunxerunt, liberum ipsis erit eam adhibere formam, quam voluerint; cùm enim Summus Pontifex nihil in hac re peculiare præscribat, censetur casum in dispositione iuris communis reliquisse; casus enim in lege omissus relinquitur dispositioni iuris communis, *l. commodissimè, ff. de liber. & posthum. l. si verò, ff. soluto matrimonio, cap. cæterum de iudiciis*; consequenter Cõpromissarij facere poterunt, quod sibi à iure permittitur, propterea poterunt viua voce, aut scripto, aut per suffragia clausa, vel aperta eligere. Optimum tamen consilium inibunt conueniendo, quòd per quamcunque prolationem verborum, suum dare consensum non intelligunt, nisi eum in scriptis referant, vt in *Cæremoniali dicitur, vers. 2. completo, pag. 102. & 103.*

13 Quæres vtrum valida sit electio minus idonei facta à Compromissariis. Ratio dubitandi ad probandum non valere, est, quia facultas data Compromissariis ad eligendum, intelligitur de idoneo, nec Electores præsumuntur velle facultatem ad actum illicitum concedere; ita in simili, Syluester *verb. electio.*

2. q. 4. e.

2. *questio* 13. *Miranda tom. 2. quest. 23. art. 36.*
& alij.

Sed mihi distinguendum videtur, vel Cardinales facultatem eligendi concesserunt Compromissariis sub conditione eligendi dignum, vel nullam conditionem adiecerunt; si facultatem sub dicta conditione concesserunt inualida est electio indigni à Compromissariis facta, quia Compromissarius non potest excedere formam compromissi, si verò nullam conditionem adiecerunt, censeo electionem validam esse, quia contra Papam legitimè electum nihil obiici potest, quod non sit contra substantiam electionis, vel quod non sit in Iure expressum.

Ex quo patet quid dicendum sit ad illam quæstionem, qua quæritur, quid sentiendum sit dum duo Compromissarij eligunt indignum, vnus verò idoneum & dignum; electio enim indigni, præfertur electioni digni, modò nihil substantiale desit, & compromissum factum sit sub hac forma, vt is electus censeatur qui plura habuerit suffragia; vide Syluestrum *verbo electio*, contra Panormitanum *in capite cum in iure de electione*, & *Mirandam tom. 2. quest. 23. art. 41.*

L P V N

PUNCTVM III.

De electione quæ fit quasi per
inspirationem.

SUMMARIVM.

- 1 Electio per inspirationem quotuplex sit.
- 2 Electio per inspirationem fieri debet in Conclavi clauso.
- 3 Electio facta in sacello, seu Capella clausa, an valida sit?
- 4 Electio fieri potest in quolibet loco Conclavis.
- 5 Electio facienda est post decem dies à die obitus.
- 6 Electio per inspirationem fieri debet consensu omnium.
- 7.8 Electio per inspirationem an valida sit, si tempore complenda electionis aliquis Cardinalis sensibus destituatur, ita ut loqui non valeat, aut suum consensum ore, vel scripto portare.
- 9 Electio per inspirationem valida est, etiamsi aliqui prius dissenserant, qui postmodum consentiant.
- 10 Electio per inspirationem facienda est, cum verbo

verbo eligo ore, vel scripto prolato.

- 11 Electio per inspirationem fieri debet, absque prævio tractatu de speciali persona.
- 12 Tractatus nomine quid intelligatur.
- 13 Tractatus quotuplex sit.
- 14 Tractatus quilibet in electione per inspirationem prohibetur.
- 15 Tractatus consultivus, & informativus, an necessario præmittendus sit in electione, quasi per inspirationem.
- 16 Tractatus decisivus quid requirat, ut irritam reddat electionem.
- 17 Electio quandònam inchoata censeatur.
- 18 Electio quasi per inspirationem facta prævio tractatu, an valida sit, si electus tractatum penitus ignorabat?

I PRæmittendum est electionem per inspirationem, duplicem esse, alia dicitur simpliciter per inspirationem, alia quasi per inspirationem. Electio per inspirationem est illa, quæ fit instinctu Spiritus sancti, cum evidenti aliquo miraculo, & signo præsentia eiusdem Spiritus sancti, ut contigit in electione Nicolai, Ambrosij, & aliorum, de qua sermo est in cap. statuimus, §. his omnibus 61. distinct. Electio quasi per inspirationem, fit quidem impulsu Spiritus sancti, sed absque visibili signo, &

miraculo testante vim, & præsentiam Spiritus sancti, ut de Gregorio II I. anno 731. Leone II I. anno 795. Paschali, & aliis traditur à Doctoribus. Gregorius XV. *in hac Bulla*, non præscribit formam electionis, quæ fit *simpliciter per inspirationem*. Ratio est, tum quia, quæ fiunt per inspirationem Spiritus sancti, via extraordinaria fiunt, quæ autem via extraordinaria fiunt, humanis legibus non subiiciuntur, *cap. duæ sunt 19. quest. 2. & cap. nisi cum pridem, de renunciat*. Tum quia, ubi Spiritus Domini, ibi libertas. Tum quia *Judith. 8.* reprehenditur populus, quòd legem Spiritui sancto præscripserit, determinando tantum, & tale tempus intra quod Oloferni dederentur, nisi auxilium, & subsidium conferretur.

Agit ergo solum Pontifex de electione *quasi per inspirationem*, hæc enim cum via ordinaria fiat, subiicitur humanis legibus, quæ ipsius Spiritus sancti auxilio conditæ fuerunt, ut supra docui *de loco in quo facienda est electio, quest. 3. num. 1. vers. Obiicies primò*. non tamen hinc sequitur Spiritum sanctum humanis legibus subiici, sed eos qui spiritus sancti impulsu via ordinaria aliquid facturi sunt: hocposito explicandum est quænam in electione *quasi per inspirationem*, seruanda sint.

VNICA PROPOSITIO.

2 **A**D validam Summi Pontificis electionem faciendam *quasi per inspirationem*, quinque conditiones requiruntur.

Prima est, vt fiat in Conclauis, vt superius probatum est, *quest. 3.*

3 Obseruant tamen aliqui Doctores electionem censi factam in Conclauis, etiam si non fiat in loco ad hoc præparato, sed in sacello, sacratio, seu capella clausa, quamobrem si omnes omnino Cardinales diuino Spiritu tacti, & peracto iam sacro Spiritus sancti, quod post nonum diem ab obitu Pontificis peragitur, conueniant in Capellam, seu Sacrarium, vel alium locum, eoque clauso, & exclusis iis, qui ad electionem conuenire non debent, electionem celebrent nemine dissentiente, electio valida est, cum censeatur facta in Conclauis; nomen enim Conclauis genericum est, & extenditur ad quemlibet locum in ædibus qui clauditur clauis communi iis, qui ad illum locum conuenire debent, causa illius negotij quod tunc temporis peragitur; quamuis fortè locus ille ad alia officia deputatus esset, & iuxta naturam, & rationem officij, ad quod deputatus erat, speciale nomen sortiretur, E. S. Capellæ; Sacrarij, Capituli, &c.

L 3 4 Roga

166 De Electione legitima

4 Rogabis, vtrum electio, *quasi per inspirationem*, fieri possit quolibet in loco Conclauis. Respondeo affirmatiuè, modò Conclauè sit clausum, & adsint reliquæ conditiones proximè enumerandæ. Ratio est, quia ad valorem huiusmodi electionis requiritur solùm, vt fiat in Conclauì clauso omnibus consentientibus cum verbo *eligo*, voce, vel scripto prolato.

5 Secunda conditio est, vt electio fiat post decem dies. Ratio est, quia electio, *quasi per inspirationem*, faciendà est de consensu omnium habentium ius eligendi, nemine dissentiente, sed si fieret infrà decem dies non fieret de consensu omnium habentium ius, cùm Cardinales infrà decem dies habeant ius eligendi, nec omnes conuenerint vt suppono, vide supradicta *quæst. 4.*

6 Tertia conditio est, vt electio fiat de consensu omnium, nullo prorsus discrepante, sic enim decernitur in Bulla Gregorij in §. *matura*, & §. *quod si electio*. Ratio cur omnium consensus in huiusmodi electione præscribatur, est, tum quia in aliis electionibus quæ fiunt *per inspirationem* requiritur consensus omnium, nullo dissentiente, *cap. quia propter, de elect.* & ibi Ioan. And. & alij; tum quia consensus omnium, est ratio cognoscendi electionem factam fuisse immediatè instinctu Spiritus

tus

tus sancti ; ergo iure meritò ad electionem per huiusmodi *inspirationem* consensus omnium exigitur, quicquid nonnulli apud Tusc. tom. 2. lit. E. concl. 74. n. 9. in oppositum sentiant.

Obiicies primò, multa alia decreta, Concilia, & electiones fiunt instinctu Spiritus sancti, & nihilominus valida sunt, etiamsi consensus omnium non intercedat: ergo, &c. Respondeo electionem instinctu Spiritus sancti dupliciter fieri posse. Primò immediatè, secundò mediatè, media scilicet consultatione, tractatu, aut alia hominis industria; electio quæ immediatè fit impulsu Spiritus sancti consensum omnium requirit, quia quæ à Spiritu sancto immediatè fiunt, eodem modo fiunt in omnibus, in quibus est eadem ratio actionis, qua enim ratione Spiritus sanctus vnum mouet, omnes mouet, & omnes vnus animi facit voluntates, cap. schisma 24. quest. 1. & cap. de illis 24. quest. 4. Electio verò quæ solum mediatè fit à Spiritu sancto, consensum omnium non exigat, quia Deus eam liberæ hominum voluntati relinquit, prout propria cuiusque ratio dictauerit.

Obiicies secundò, iuri naturæ aduersatur, vt vnus omnibus præualeat, si autem in electione Pontificis requiretur consensus omnium, & singulorum, sequeretur vnum dissenti-

rientem præualere omnibus, cum ipse suo dis-
 sensu electionem impediatur, aliis eam deside-
 rantibus. Respondeo iuri naturæ aduersari, ut
 vnus omnibus præualeat in agendo, seu in
 actione perfectiua, non verò in impediendo,
 seu in actione impeditiua, ut communiter fa-
 tentur Iurisperiti, & patet tum in testamento,
 vel in matrimonio, in quo defectus vnus te-
 stis valorem contractus impedit, tum in ven-
 ditione alicuius rei indiuiduæ, communis plu-
 ribus, in qua fieri potest, ut dissensus vnus plu-
 rium consensui præponderet, & præferatur;
 nam in re communi potior est conditio pro-
 hibentis, *cap. in re communi. de reg. Iuris in 6. d.*
perfundum, ff. de seruit. rust. præd. & l. Sabinus, ff. de
communi diuidundo. Idem militat in electione
 per scrutinium, in qua consensus duarum par-
 tium requiritur, ita ut si vnus desit, electio vi-
 tietur, & non subsistat, ita Hieronymus Al-
 ban. *de Cardinal. quæst. 21.* Sopran. præceptor
 meus *in manuscriptis, de electione Summi Ponti-*
ficus, lib. 3. cap. 14.

Obiicies tertio in electione Summi Ponti-
 ficis magna celeritate vtendum est, *cap. ubi pe-*
riculum, de electione; nam Ecclesia Sede vacan-
 te in magno discrimine versatur; sed electio
 celeriter fieri non solet dum consensus om-
 nium exigitur; ergo ritè consultum non vide-
 tur

tur electioni Pontificis, & vniuersali Ecclesiæ commodo, statuendo electionem de consensu omnium celebrari. Respondeo primò, Electionem *quasi per inspirationem* non obesse celeritati, quia dum vult Spiritus sanctus immediate ad electionem promouere, & compellere, citò, & celeriter mouet, & impellit prout vult. Respondeo secundò, non desiderari, nec deesse alios modos, & rationes electionis, quibus electio celeriter fieri possit Summus enim Pontifex non solum præscribit electionem fieri, *quasi pro inspirationem* verum etiam per scrutinium, vel compromissum. Respondeo tertio, prius consulendum fuisse legitimæ electioni, ne per impressionem, aut alia turpi ratione fieret, quàm celeritati; matres enim quæ filios in lucem celeriter, & ante tempus edunt, abortum facere consueuerunt, & tumultos potius, quàm mundum replent, vt in simili D. Bernardus.

7 Sed modò dubium est primò, vtrum valida sit electio facta, dum aliqui Cardinales tempore complendæ electionis, *quasi per inspirationem* loqui non possunt, sensibusque ita destituuntur, vt suum consensum ore, vel scripto præstare nequeant. Respondeo electionem validam esse, si à Medicis, seu peritis credantur diutius eo morbo detinendi, &

alij omnes Cardinales consentiant. Ratio est, quia isti censentur absentes, is enim absens in Iure existimatur, qui sentire non potest quid præsentes faciant, Bald. in *l. quicumque, C. de servis fugitiuis*; si verò non credantur diutiùs eo morbo detinendi, sustinenda est electio. Ratio est, quia non censentur abesse, cum ibi materialiter præsentes sint corpore, & animus corpori breui conciliandus, & reddendus sit, quòd enim parum distat, nihil distare videtur, *l. diuortio, §. si fundum, ff. soluto matrimonio*, existimo tamen huiusmodi electionem non diutiùs sustinendam esse, sed breui, exempli gratia, spatio vnus horæ. Ratio est, quia cum singulis diebus duo scrutinia peragenda sint, quæ non modicum temporis spatium requirunt, existimo electionem, *quasi per inspirationem*, non ad eò sustinendam esse, vt impediatur id quod ipsis Cardinalibus stricto præcepto iniungitur.

Ex quo sequitur electionem, *quasi per inspirationem*, quæ dilata aliquantulum fuerat ob Cardinalis deliquiù, sed postmodum peracta, & absoluta, perturbari non posse ab eodẽ Cardinali, postquam sibi redditus fuerit, secùs si Cardinalis ad se redeat, antequam electio absoluta sit, tunc enim iure gaudet electionis, *cap. ubi periculum, §. si verò, de electione*, vbi Pontifex

tifex decernit, vt si aliqui re integra, id est, nondum electo Summo Pontifice, in eodem negotio, in eo statu, in quo ipsum inuenerint, admittantur; ob id etiam Cardinalis qui tempore scrutiniij animi deliquio laborabat, poterit in accessu suffragium dare, si tunc temporis ad se rediit.

8. Maior difficultas est, quid faciendum sit dum Cardinalis ita obmutuit, aut ita morbo correptus fuit, vt neque loqui, neque scribere valeat. Respondeo in electione per scrutinium seruanda esse, quæ Pontifex tunc temporis seruanda præscribit, de quibus *suprà*; in electione verò, *quasi per inspirationem*, debet alium substituere, qui consensum ipsius decumbentis prodat scripto, aut voce per verbum *eligo*, Cùm enim Pontifex nihil in hoc casu statuatur, standum est iuri communi, iure autem communi ea facere censemus, quæ auctoritate nostra, & nobis mandantibus fiunt, *l. 2. C. de iureiuran.* constare tamen debet Cardinalibus de mandato, & voluntate consentientis, vt benè Sopran. *loco citato quest. 15.* Rodriguez *tom. 2. questionum regul. quest. ... art. ...* Miranda *in manuali tom. 2. quest. 23. art. 7.* Syluester *verbo electio 1. quesito 7.*

9. Secundò, dubium est, vtrum electio per *inspirationem* valida sit, si aliqui dissenserunt,

&

& postea consensum præstiterunt. Respon-
 deo affirmatiuè, quia prior dissensus extin-
 ctus est, & adhuc verum est hunc electum
 fuisse de consensu omnium; tum quia sicut
 ex opposito electio inualida est, dum quis con-
 sentit, & postea consensum reuocauit ante
 completam electionem (electio enim non di-
 citur facta nemine dissentiente) ita electio
 valida est, dum quis dissensit, & postmodum
 ante completam nominationem, seu electio-
 nem consensit, ita Hostiensis *tit. de elect.*
§. qualiter sit facienda. Baif. *direct. 3. part. cap. 16.*
 Sopran. *lib. 3. cap. 21. quest. 11.*

Ex quo patet electionem, *quasi per inspira-*
tionem non vitiari, & subuerti ob dissensiones,
 & diuersas sententias, quæ tempore electionis
 intercesserant, sed postmodum omnes con-
 quieuerunt, & in electionem vnius consense-
 runt. Ratio est, quia adhuc verum est dicere
 huiusmodi electionem factam fuisse nemine
 dissentiente, cum in conclusionem electionis
 omnes conuenerint, quamuis in electione in
 fieri non omnes concordessent, vt benè So-
 pran. *quest. 12.*

Idem sentiendum est, dum quis semel vno
 iam nominato, alium nominat ante comple-
 tam electionem; huiusmodi enim electio vali-
 da est, quia fit nemine dissentiente in Concla-

ui clauso, & sine tractatu de speciali persona, ut suppono; imò laudabiliter agit, qui iusta de causa alium nominat, relicto primo, quem nominauerat; Sapientis enim, vel saltem sapientiæ est, iusta de causa mutare consilium, præsertim si in melius mutetur, quamobrem qui semel indignum nominauit sciens, aut nesciens, sed postmodum aduertens indignum esse, non solum ex honestate, verum etiam ex officio, tenetur suffragium reuocare, dum potest, & dum cognoscit ex huiusmodi electione damnum Ecclesiæ sequi; item qui vnum nominauit, & postea aduertit alium æque dignum, vel digniorem ab aliis omnibus probari, potest in eum qui ab aliis probatur consentire, quia iustam habet mutandi suffragij causam, cum Ecclesiæ negotium utiliter agatur, digniorem eligendo, & electionem quamprimum iustè, & legitimè fieri potest absoluendo, ut benè Sopran. loco citato quest.

13. & 14.

Obiicies, quòd semel placuit, amplius displicere non potest, *cap. quod semel de regul. Iuris, in 6.* Præterea facultas ad aliquid faciendum cessat primo actu, *l. bouem. §. hoc sermone, ff. de verborum significatione.* Item qui semel in Pontificem nominatus, ius acquisiuit, consequenter illi fit iniuria alium nominando,

nando, præsertim cum turpius sit eiici, quam non admitti, *cap. quemadmodum, §. alioquin de iureiurando, Glossa cap. per vestras de donat. inter vir.* Respondeo hæc valere solum dum electio semel completa fuit, secus si electio adhuc erat in fieri, nec ob id fit iniuria semel nominato, cum eligens utatur iure suo, quo uti potest quamdiu electio completa non est, nec ob id dicitur nominatum eiicere, sed dimittere, seu deserere, ut pluribus docet Sopran. *quest. 13. & 14.*

10 Quarta conditio est, ut consensu præstetur servata præscripta forma; forma autem quæ præscribitur in Bulla Gregorij, est, ut consensus exhibeatur cum verbo *eligo* expresso ore, vel scripto, si ore exprimi nequeat. Ratio huius dispositionis est, tum quia, verba sunt animi notæ, & nullum certius est nostræ mentis signum, quam verba, ut communiter DD. fatentur, tum quia vitatur confusio, & perturbatio, quæ in exprimendo alia ratione consensu sequi posset; tum quia sicut conveniunt in electione personæ, ita æquum est, ut in forma electionis non dissentiant; tum quia consensu exprimi solet, aliquando nutu capitis, aliquando pedibus, in sententiam eundo alterius, seu accedendo ad eum quem eligit, aliquando acclamatione, aliquando manuum

exten

extensione, seu eleuatione, seu complofione inter se, vel ad aliud, aliquando calculis, seu fabis, de qua re Cardinalis Bellarminus *de Cler. cap. 9. & 16.* Congruentior autem modus fit per verba, ergo hic iure merito præceptus fuit. Ratio verò qua Gregorius X V. adductus videtur, vt electio *quasi per inspirationem* fiat, adhibito verbo *eligo*, est, quia huiusmodi verbum est maximè expressiuum consensus illius rei, de qua agitur, nullùmque reperiri potest quod congruentius, facilius, & expeditius, videatur, vide Mirandam *in Manuali tom. 2. quest. 23. art. 17.* Syluestrum *verbo electio 1. quesito 3.* Rodriquez *tomo 2. quest.*

11 Quinta conditio est, vt huiusmodi electio fiat, absque vilo præcedente tractatu de speciali persona; nam in Bulla Gregoriana dicitur, *Nullo præcedente de speciali persona tractatu: & infra, Nullo præcedente de persona speciali tractatu.*

12 Sed modò dubium est, Primò, quid intelligatur nomine tractatus. Respondeo intelligi consultationem, seu discussionem, indaginem, inquisitionem, colloquium, seu confabulationem, quæ ad aliquid perficiendum præmittitur, *l. 5. in principio, & §. penult. de præscript. ita Baldus tom. 4. consil. 133. & alij communiter.*

13 Secun

13 Secundò dubium est, quotuplex sit tractatus. Respondeo duplicem esse, alius dicitur consultivus, seu informativus, alius decretivus, seu decisivus, seu definitivus, seu inclusivus; tractatus consultivus consistit in inquisitione, seu informatione, quæ de re, seu persona aliqua traditur, vel suscipitur, ut si quis ab alio petat, an talis Cardinalis sit probatæ, vel depravatæ vitæ, an ei placeat electio talis Cardinalis, an speret fore, ut ritè valeat Pontificium munus sustinere, an credat eligendum si proponatur, alter verò respondeat affirmando, vel negando, opponendo, vel collaudando, & inde accedat ad electionem; tractatus decisivus suscipitur, vel dirigitur ad certò decernendum, seu stabiliendum, seu excludendum, vel includendum, & non tantum ad informandum, vel inquirendum, & explorandum, ut si nonnulli prævia promissione animo promittendi facta conveniant ad aliquem nominandum, vel sibi dent certam fidem de tali eligendo; si verò rationibus alicui suadeant, ut talem nominet, aliqui Doctores putant esse tractatum decisivum, sed oppositum mihi probatur, nisi accedat promissio, seu conventio: nam rationes potius pertinent ad tractatum hortativum, vel consultivum, quàm ad decisivum; alioquin nunquam liceret rationes afferre

afferre in tractatu consultiuo, sed quasi temere faciendus esset tractatus, vel omnia scrupulis plena redderentur; præsertim cum adductio argumentorum, & rationum diuinæ inspirationi non aduersetur.

Ex quo licet inferre electionem, *quasi per inspirationem*, non vitari precibus, & exhortationibus præcisè, quia hæ nullibi prohibentur, & non sunt tractatus; imò Sopranus *loco citato quest. 10.* idem sentiendum putat, quando minæ, seu metus incutitur ad alicui suffragandum potius, quàm alteri, modò metus non incutiatur omnibus, & inscius sit ille qui eligitur. Ratio est, tum quia alioquin liberum esset cuique postea impugnare electionem; tum quia metus non tollit omnino voluntarium; tum quia metus non est tractatus, & adhuc verum est dicere electionem factam fuisse nemine dissentiente, cum is qui per metum consentit non dicatur dissentire licet præciso metu non consensisset, sed dissensisset: oppositum tamen mihi probabilius videtur iuxta dicta *quest. 1. punct. 2. num. 2.*

14 Tertiò dubium est, vtrum quilibet tractatus in electione, *quasi per inspirationem*, prohibeatur. Respondeo prohiberi decisiuum, & decretiuum, non verò informatiuum, seu inquisitiuum, & consultiuum.

M

Quòd

Quòd prohibeatur decisivus, patet; tum quia in hac Bulla prohibentur conventiones de certa persona eligenda, tractatus autem decisivus est conventio de certa persona eligenda; tum quia vel prohibetur tractatus consultivus, vel decisivus; non consultivus, ut statim probabo, ergo decisivus; tum quia tractatus decisivus de certa persona repugnat electioni *per inspirationem*; electio enim cum huiusmodi tractatu facta adscriberetur potius humanæ industriæ, quàm Spiritui sancto, *cap. per inquisitionem, de electione*; ergo Gregor. XV. hunc prohibuit in hac electione.

Quòd verò prohibitus non sit tractatus consultivus, seu informativus probatur primò, quia ab antiquo iure non receditur, nisi quatenus Iure nouo statuitur, *l. precipimus, §. finali, C. de appellatione*; sed iure antiquo conceditur tractatus consultivus, & informativus *cap. in nomine Domini 2. 3. distinct.* & iure nouo huiusmodi tractatus non prohibetur; nam illa verba, *Nulla precedente de speciali persona tractatu*, intelligi possunt de tractatu decisivo, ut patebit ex rationibus, proximè sequentibus; ergo non est prohibitus tractatus consultivus, seu informativus.

Secundò, quia idem Gregorius in sua Bulla ait, se non vetare tractatus pro electione habendos;

bendos; sed tractatus informatius habendus est pro electione, *cap. in nomine Domini citato*; ergo tractatus informatius non vetatur.

Tertiò, quia Pontifex præsumendus non est sibi contraria dicere, cum ergo permittat, & prohibeat tractatus, dum prohibet; intelligitur de decisiuo, dum permittit, de consultiuo.

Quartò, quia Canones præcipientes tractatum ante alienationem bonorum Ecclesiasticorum, intelliguntur de consultiuo, & informatiuo, non de decretiuo cum conclusione; ergo etiam dum Pontifex prohibet tractatum in electione, intelligendus est de tractatu decisiuo.

Quintò, quia dum aliquid à pluribus in utilitatem Ecclesiæ disponendum est, sacri Canones 12. *quest. 2.* iubent tractatum præmitti; sed hic agitur de maxima Ecclesiæ utilitate; ergo tractatus præmitti potest, non decisiuus; ergo consultiuus.

Sextò quia versamur in materia pœnali, in qua electio aliter facta irritatur, & electus excommunicatur, & Apostaticus existimatur; sed in materia pœnali benignior interpretatio facienda est; ergo, &c. ita Sopranus *lib. 3. de electione Pontificis, cap. 18. & cap. 21. quest. 2.* & alij recentiores.

M 2 Obiicies,

Obiicies, Pontifex mandat electionem, *quasi per inspirationem* fieri, nullo præcedente tractatu; dictio autem *nullus*, est vniuersalis negatiua, Rota *decis. 843. num. 5.* Menochius, Corneus, & alij apud Tuschum *tomo 2. litt. D. concl. 315. & seq.* apud Gratium, & alios; ergo excludit omnem prorsus tractatum. Respondeo illam dictionem esse vniuersalem, & intelligi de quolibet tractatu decisiuo, non de consultiuo; sufficientem enim rationem habemus ad hanc interpretationem faciendam.

15 Rogabis, vtrum tractatus consultiuus, & informatiuus in electione *per inspirationem*, non solum sit permissus, verum etiam necessario præmittendus. Respondeo necessario præmittendum non esse. Ratio est, quia huiusmodi electio fit impulsu Spiritus sancti; Spiritus autem sanctus potest omnes absque præuio tractatu permouere, & impellere.

Obiicies, Papa *in cap. in nomine Domini, 23. distinct.* præcipit Cardinales conuenire ad tractandum de electione Pontificis. Respondeo præcipere, vt conueniant ad agendum de electione, non autem præcipit, vt semper, & in omni electionis genere tractatum præmittant.

16 Quartò dubium est quænam requirantur, vt tractatus decisiuus, seu inclusiuus viciet, & irritam reddat electionem factam, *quasi*
per

per inspirationem. Respondeo duo requiri.

Primò, vt tractatus fiat ante ipsam electionem ; nam in Bulla Gregoriana dicitur , *Nullò precedente de speciali persona tractatu* ; quamobrem si inchoata iam electione tractatus fiat, electio valida est , quia non dicitur præcedere electionem, sed comitari , & quod certo tempore prohibetur , alio censetur permissum, *l. promissor. ff. de constitut. pecun. & l. si in suam, ff. de verborum obligat.* ita Sopranus *cap. 18. ad finem, & cap. 21. quæst. 3. & 4.*

17 Electio tunc inchoata censetur iuxta nonnullos Doctores, quos sequitur Sopranus, quando Cardinales omnes conuenerunt in locum electionis , & parata sunt omnia ad faciendam electionem, exclusique sunt illi, qui ad electionem conuenire non debent ; in moralibus enim actio inchoata censetur, quando omnia parata sunt , & expedita ad agendum, ita Hostiensis, Boërius , & alij , asserentes electionem *per inspirationem* , non vitiari tractatu in Capitulo, sed tractatu extra Capitulum habito ; ego verò probabiliùs censeo, electionem tunc censerì inchoatam , dum aliquis Cardinalium , aliis præsentibus , quantum est ex se aliquem in Papam acclamauit, seu suffragium tulit ; tunc enim res non videtur integra , sed inchoata ; non verò videtur inchoata , dum

M 3 parata

parata sunt omnia, sicut iudicium non dicitur inchoatum ante citationem, quæ est actus iudicialis, etiamsi aliàs parata essent omnia ad Iudicium necessaria, iis tamen non inchoatis.

Secundò requiritur, vt tractatus decisiuus, seu inclusiuus fiat de speciali persona; Summus enim Pontifex approbat electionem, *quasi per inspirationem*, quæ fit nemine dissentiente, *Nullo precedente de speciali persona tractatu: & infra, Nullo precedente de persona speciali tractatu.*

Hinc sequitur primò, electionem, *quasi per inspirationem*, inualidam esse, dum præcessit tractatus de aliquo certo includendo, & hic electus fuit; idem sentiendum putat Sopran. *lib. 3. cap. 21. quest. 7.* quando præcessit tractatus exclusiuus specialis personæ. Ratio ipsius est, quia huic conueniunt verba dispositionis; sed oppositum mihi probabilius videtur, si is de quo initus erat tractatus exclusiuus, electus ipse fuit in Pontificem; nam hinc magis apparet electionem factam fuisse, *quasi per inspirationem*, impulsu Spiritus sancti, cum homines ipsum antea promoueri nollent. Idem mihi dicendum videtur, dum tractatus inclusiuus præcessit, de alio, quàm de eo, qui modò electus fuit; nam hic non videtur electus hominum

num

num industria, sed Dei, qui omnes vnius moris facit habitare in domo, & fidelium mentes vnius efficit voluntatis. An autem excommunicatio incurratur, constabit ex dicendis *disp. 2. quest. 7.* vbi ostendam incurri.

Secundò sequitur electionem validam esse, dum tractatus præcessit de excludendis omnibus Cardinalibus, talis nationis, seu de eligendo Papam, talis solum nationis. Ratio est, tum quia alioquin etiam irrita esset electio, dum Cardinales conveniunt, ut nullus qui non sit Cardinalis eligatur; tum quia hic non est tractatus de speciali persona; nam persona specialis, est persona certa, determinata, & indiuidua, seu hæc numero, ex Baldo *in l. Gallus, §. ille casu, ff. de liber. & posth.* Panormit. & alij communiter apud Iacobatum *de Concilio lib. 4. art. 4. num. 140.* An autem excommunicatio incurratur in præfato casu, certum est incurri, ut patebit ex dicendis *disp. 2. quest. 7.*

Tertiò validam esse electionem factam præcedente tractatu de generali persona; tum quia, tractatus de speciali persona, de quo Pontifex loquitur, non extenditur ad tractatum de persona generali; prohibitio enim certæ rei, non extenditur ad non expressam, *cap. quod sedem de offic. Ordinarij;* tum quia hic

non repugnat electioni *quasi per inspirationem*, tractare enim de persona in generali, nihil est aliud, quàm agere ad eligendū aliquem in generali, quod in omni electione fieri cōsuevit.

18 Sed modò dubium est, vtrum electio, *quasi per inspirationem* facta, præcedente tractatu de speciali persona inualida sit, si electus huiusmodi tractatum penitus ignorabat. Sopranus præceptor meus *in tractatu de electione Pontificis, lib. 3. cap. 2 1. quest. 5.* existimat validam esse. Ratio est, Primò, quia Summus Pontifex electum præuio tractatu, Apostaticum, & non Apostolicum vocat, vinculo excommunicationis, aliisque pœnis obstringit, & punit; sed pœna non debetur, vbi non est culpa; ergo hac pœna non punitur electus inscius tractatus; Secundò electio per simoniam, cuius inscius erat electus, non vitiat substantiam electionis; ergo neque tractatus de speciali persona, cùm par ratio videtur. Tertiò, quia salubriter prouisum non esset Ecclesiæ, quia facta electione possent Cardinales contra electum excipere, & tractatum præcedentem probare.

Sed mihi dicendum videtur electionem inualidam esse, tum quia Pontifex absolutè irritat electionem *per inspirationem factam* præcedente de speciali persona tractatu, tum quia

quia tractatus præcedens electionem, opponitur electioni, *quasi per inspirationem*; inde enim licet coniecere electionem factam non fuisse impulsu Spiritus sancti immediatè (cùm Spiritus sanctus ad rem illicitam non impellat) sed Cardinalium opera, & industria, ita Hostiensis, Boërius, & alij asserentes tractatum extra Capitulum vitiare electionem.

Ad primam rationem in contrarium. Respondeo inde probari electum iis pœnis non puniri, non tamen electionem subsistere, non ob culpam electi, sed defectu eorum, quæ ad electionem *quasi per inspirationem* requiruntur, vt à simili patet in contractu absque debita solemnitate celebrato, quem constat irritum esse, etiamsi bona fide factus sit.

Ad secundam, quicquid sit de antecedente, de quo suprâ *quæst. 2. §. unico*, negatur consequentia. Ratio disparitatis est, quia tractatus præcedens electionem opponitur rationi, & naturæ electionis *per inspirationem*.

Ad tertiam, Respondeo salubriter Ecclesiæ prouisum esse; tum quia Pontifex decernit ea seruari, quæ ad rationem talis electionis requiruntur; tum quia ob id non eliditur electio, quia cùm omnes consenserint, fides præstanda non est iis Cardinalibus, qui tractatum obiciunt, vt suprâ docui cum Baldo, & aliis.

PUNCTVM IV.

De creatione Pontificis successoris facta
per designationem, & electionem
à Papa adhuc viuente:

S V M M A R I V M.

- 1 Pontifex licitè non potest sibi successorem eligere sine urgentissima causa.
- 2 Neque licitè potest successorem eligere sine consensu omnium Cardinalium.
- 3 Pontifex de plenitudine potestatis potest sibi successorem validè eligere.
- 4 Pontifices an aliquando vfi sint potestate absoluta eligendi Pontificem.
- 5 Clemens prius à D. Petro in successorem electus, an Papatui cesserit.
- 6 Linus, & Cletus non fuerunt absoluti Pontifices, sed cooperatores, & Suffraganei SS. Petri, & Clementis.
- 7 Tractatio de potestate absoluta Pontificis ad Theologos pertinet, non ad Canonistas.
- 8 Pontifex an possit sibi duos successores eligere, eodem tempore, qui eandem auctoritatem adaequatè, vel inadaequatè in totum orbem exercent.

Tria

TRia principaliter in hac quæst. explicabo; Primò, vtrum Pontifex possit sibi, de potestate saltem absoluta successorem licitè eligere; Secundò, vtrum validè; Tertiò, vtrum Papa validè possit duos successores eligere, qui eandem eodem tempore auctoritatem exercent, seu an Ecclesia duos Summos Pontifices creare possit.

PRIMA PROPOSITIO.

Summus Pontifex licitè non potest sibi successorem eligere, sine vrgentissima, & grauiissima causa, & sine consensu omnium Cardinalium; quòd non possit sine vrgentissima causa probatur.

Primò, quia Sūmus Pontifex vti non debet potestate absoluta, seu plenitudine potestatis, absque grauiissima causa, ex Innocentio *cap. innotuit, de electione. Panormit. in cap. ad hæc de re-scriptis*, & aliis quos sequitur Iacobatius *lib. 7. art. 5. num. 134. & 292.* Electio autem successoris pertinet ad plenitudinem potestatis, alioquin Summus Pontifex hoc pacto fere semper eligeretur, quod est contra consuetum Ecclesiæ vniuersalis usum.

Secundò, quia ex huiusmodi electione facile arripi posset occasio scandali, & Papa-

tus iure quasi hæreditario ad consanguineos transmitteretur, cum graui Ecclesiæ vniuersalis damno, & plurimorum scandalo.

Tertiò, quia Cardinales hoc tempore iurant obseruantiam constitutionis Greg. XV. circa electionem Papæ; Papa autem nõ potest contra iuramenti vinculum facere, cum iuri naturali diuino subiiciatur; nisi fortè dicas Cardinales iurare obseruantiam illius constitutionis, dum Papa Collegialiter ab ipsis tanquam Cardinalibus eligendus est, non verò dum Papali auctoritate gaudebunt, alioquin non liceret Papæ, Gregorij constitutionem variare.

2 Quòd verò Pontifex licitè nequeat sibi successorem eligere sine consensu omnium Cardinalium, patet, quia singulis Cardinalibus per capita competit ius eligendi Pontificem; sed iuri alterius derogari non potest ipso non consentiente, *cap. quod omnes tangit de reg. Iuris, in 6. & cap. 1. 66. distinct.* ergo Pontifex non potest successorem eligere non consentientibus singulis Cardinalibus, alioquin ipsorum Iuri derogaret, & præiudicium afferret.

Obiicies, Reges, & Principes licitè eligunt sibi successores absque vllius consensu, & sine
vrgen

urgentissima causa; ergo etiam Pontifex sibi successorem licite potest eligere absque graui causa, & sine Cardinalium consensu. Respondeo primò, negando antecedens, nisi populus consentiat, aut nisi Reges, & Principes pleno iure, & independente à populorum voluntate, Principatibus, & Regnis potiantur. Respondeo secundò, negando consequentiam. Ratio disparitatis est, tum quia huiusmodi Reges, & Principes pleno iure in suos subditos gaudent, eo quod iure belli Regna sibi subegerint (subactis enim libertas in totum, vel in partem aufertur) vel populis consentientibus hoc ius liberè acquisuerunt; tum quia præfati Reges ius eligendi in alios non transtulerunt, vt suppono, alioquin nec ipsi licite possent alium Regno præficere, inuitis, & dissentientibus iis qui eligendi iure gaudent; tum quia sacer Principatus temporalia Regna dignitate longè antecellit, nec par est, vt iure quasi hæreditario instar bonorum temporalium in successores transmittatur.

SECUNDA PROPOSITIO.

3 **S**ummus Pontifex de plenitudine potestatis potest sibi successorem validè eligere. Ratio est.

Primò,

Primò, quia electio Summi Pontificis pertinet ad visibilem Ecclesiæ administrationem, & gubernationem; sed Summus Pontifex ea omnia facere potest, quæ pertinent intrinsecè ad visibilem Ecclesiæ administrationem, ut patebit ex rationibus proximè sequentibus; ergo potest sibi successorem eligere.

Secundò, quia Summus Pontifex validè potest Collegio Cardinalium se adhuc vi- uente facultatem eligendi successorem concedere, (quicquid in contrarium dicant Albanus *quest. 53.* & Azorius *lib. 4. cap. 6. ques. 4.*) ergo potest etiam per seipsum eligere; hæc consequentia probatur, tum quia administratio Ecclesiæ est perfectissima Monarchia, consequenter quicquid potestatis hierarchicæ in singulis Ecclesiæ membris reperitur, id totum longè perfectiùs residet in supremo capite, quod in Ecclesia constat esse Summum Pontificem, ut fusè probat Nicolaus Sander *de Eccles. Monarch. lib. 1. & 2.* Bellarm. *lib. 1. de Romano Pontif. Beram. lib. 2. & 3.* contra Spalantem, & Suarez *de fid. defens. adversus Regem Angliæ, lib. 3. cap. 19. & seqq.* tum quia qui potest aliquid per alium, potest etiam idem munus per seipsum obire, nisi dignitatis suæ limites excedat, propriumque gradum deceat.

Tertiò,

Tertiò, quia D. Petrus potestatem habuit eligendi sibi successorem, cum huiusmodi potestas intrinsecè pertineat ad visibilem vniuersalis Ecclesiæ administrationem, quæ D. Petro deneganda non fuit; ergo etiam Summus Pontifex facultatem habet eligendi sibi successorem; hæc consequentia probatur, quia Summus Pontifex eandem integram, illæsam, & illibatam habet potestatem erga visibilem Ecclesiam, quam habuit D. Petrus, quod triplici ratione probo; tū quia D. Petro, & successoribus æquè dictum fuit *pasce oves meas*; tum quia Summus Pontifex dicitur hæres, & successor Petri; hæres autem succedit in integram auctoritatem præcessoris, nisi aliquid ei à Prædecessore detractum fuerit, & diminutum, quod dici non potest de auctoritate Papæ, cum id nulla ratione, & sufficienti fundamento probari queat; tum quia alioquin Hæreticis, dum casus aliquis circa Summi Pontificis auctoritatem contingeret, occasio daretur asserendi Papam in eo casu facultatem non habere, etiamsi illam D. Petro concedant; vide Suarez *in tractatu de fidei defensione, lib. 3. cap. 13. num. 12. & cap. 15. & sequent.*

Quartò, quia D. Petrus elegit Clementem sibi successorem, vt testatur ipsèmet Clemens
epist. 1.

epist. i. ad Iacobum fratrem Domini. & lib. 3. constit. cap. 45. Ioannes Papa in epist. ad Episcopos Germaniæ; & habetur cap. i. 8. q. i. Sanctus Leo, Venerabilis Beda, & alij apud Cardinalem Bellarmin. lib. i. de Clericis cap. 8. & apud Baronium in Annalibus anno 69. num. 11. apud Soprannum præceptorem meum in manuscriptis de electione Summi Pontificis lib. i. cap. 8. quibus adde Suarez loco citato num. 13.

Quintò, quia Episcopi, & alij inferiores Prælati possunt consentiente Summo Pontifice sibi successorem eligere, vt quotidiana constat experientia; ergo etiam Papa potest sibi successorem eligere; cùm minoris potestatis Episcopis, & Prælati inferioribus minimè sit.

Sextò, quia potestas eligendi Pontificem est sacra, & spiritualis, consequenter est à Deo immediatè, & in illo residet cui Deus eam contulit, Christus autem eam contulit immediatè Pontifici; non autem aliis; Christus enim non commisit Ecclesiam suam Ecclesiæ suæ, oves ouibus, agnos agnis, sed oves & agnos Pastori, & fideles Capiti, vt bene post Caiet. opusc. i. de auctor. Papa, Suarez loco citato lib. 3. cap. 10. Sopran. lib. i. de elect. Papa, cap. 9. §. 1.

Septimò, quia ex sententia, quæ Summo Pontifici

Pontifici facultatem eligendi sibi successorem denegat, plura sequerentur absurda; nam Primò sequitur, Ecclesiæ statum non esse perfectè Monarchicum, sed potius Polyarchicum, quod est falsum; tum quia Christus Petro tantum, & Pontificibus ipsius pro tempore successoribus dixit, *Pasce oves meas*; tum quia potestas Ecclesiastica quæ in singulis Ecclesiæ membris reperitur, perfectiùs in Romano Pontifice tanquam in Capite residet, & continetur.

Secundò sequeretur statum Monarchicum non exigere, ut omnis potestas, quæ circa Reipublicæ administrationem in membris reperitur, longè perfectiùs in capite Monarchiæ contineatur; hoc autem falsum est, ut ex Aristotele 3. *Polit.* 5. & 8. *Ethic.* 10. probant Bellarmin. *lib. 1. de Pontifice cap. 1. & alij.*

Tertiò sequeretur perfectum Monarcham non posse successorem eligere, vel de successore agere, hoc autem perfectæ Monarchiæ aduersatur, ex Aristotele *lib. 5. Polit.* 3. & *lib. 8. cap. 10. & aliis.*

Quartò sequitur non omnem potestatem, quæ in Petro fuit, esse etiam in Pontificibus ipsius successoribus; hoc autem falsum est; tum quia potestas eligendi, pertinet ad Ecclesiæ administrationem; omnis autem pote-

N ftas

stas pertinens ad Ecclesiæ administrationem, æquè in successoribus residet, ac in Petro, cum Christus æquè omnibus dixerit, *Pasce oves meas*; tum quia sequeretur mutatum esse Ecclesiæ regimen, cum Petri successores idem præstare nequeant quod præstitit Petrus; tum quia ex potestate, quam Christus Petro contulit, non possemus arguere, quid Pontifices hoc tempore possint, si semel admittamus potestatem aliquam in Petro extitisse, quæ in successoribus non reperiatur; aliam rationem affert Suarez, *de Fidei defensione lib. 3. c. 18. n. 12.* quæ apud ipsum videri potest.

Octavo, quia huius sententiæ sunt egregij, & nobiles Doctores, tam Canonistæ, quam Theologi, Felinus *cap. 1. de constit. num. 23.* Cardinalis Jacobatius *lib. 9. de Concilio art. 3. n. 10.* Andreas Dualius, *lib. 3. de potest. Pontificis, Victoria in Relat. 2. de potest. Papa, q. 2. num. 2. & 3.* Caiet. *in opusc. 1. de auctoritate cap. 13.* Martinus Ledesma *2. parte comment. lib. 4. 9. 20. art. 1. conclus. 10.* Cardinalis Bellarminus *lib. 2. de Clericis cap. 8.* Franciscus Suarez *tractatu de fide, spe, & charitate, disp. 10. sect. 4. num. 16. & in tom. de fidei defensione, lib. 3. cap. 13. num. 13.* Franciscus Turrianus *lib. 3. cap. 10.* Ioannes Hieronymus Sopranius *de electione Summi Pontificis, cap. 7. & seqq.* & alij Theologi contra quamplures

plures Canonistas, quos infra *in obiectionibus proxime sequentibus* enumerabo.

Obiicies primò, ius naturale, & diuinum dictare videntur, vt quis sibi successorem non eligat sine interuentu Cleri, teste Magno Leone *cap. in nomine, distinct. 23.* ergo Summus Pontifex iure naturali, & diuino, non potest se solo sibi successorem eligere. Respondeo primò, hinc solum colligi, Pontificem licitè non posse per se ipsum solum successorem pronunciare, non tamen hinc sequitur electionem fore inualidam; cum multa illicitè fiant, quæ tamen facta tenent. Respondeo secundò Leonem eò loci loqui de electione Episcoporum, & aliorum inferiorum, quorum electio non ad Laicos, sed ad Ecclesiasticos pertinet; ideo enim asserit electionem Ecclesiasticorum, sine interuentu Cleri fieri non posse, vt explicet huiusmodi potestatem penes Laicos non residere, dicitur tamen à Clero fieri, dum auctoritate Pontificis, qui vniuerso Clero præsidet, celebratur.

Obiicies secundò electio successoris subsistere non potest; nam vel successor eligitur, viuentis Summo Pontifice, & sic essent duo Summi Pontifices, eodem tempore, cum successor à Papa legitimè electus, sit verus Pontifex, ex suppositione; vel eligitur eo mortuo,

& hoc dici non potest, cum Papa qui è viuis decessit, erga visibilem Ecclesiam potestate careat. Respondeo eligi à Papa adhuc viuente, non per electionem absolutam, quæ statim vires habeat, sed per designationem, pro eo scilicet tempore, quo Papa ex hac vita migraverit, quo pacto David electus fuit à Saule, & Consules aliàs in Republica Romana eligebantur, & hæres instituitur à testatore, & lex vim habet etiam mortuo conditore; nec tamen hinc sequitur duos esse eodem tempore in Ecclesia Pontifices, cum successor electus non acquirat Pontificatum per absolutam electionem, sed per designationem, quæ completum effectum sortitur mortuo præcessore.

si Dices non-entis nullæ sunt qualitates, & operari supponit esse, *cap. bonæ de electione, cap. nuper de donat. inter virum, & uxorem, & l. traditio. ff. de acquir. rerum domin. l. eius qui, §. quoniam, ff. si certum petatur, l. Pomponius, §. final. ff. de acquirenda possess.* ergo electio mortuo Pontifice non prodest. Respondeo non-entis, seu mortui nullas esse qualitates, seu operationes de integro, & totaliter, posse tamen esse effectum completum eius actionis, quam dum viveret, egit, vt in nostro casu.

4° Obiicies tertio, Pontifices nunquam vfi sunt hac potestate; ergo signum est hanc potestatem

testatem apud ipsos non residere. Respondeo primò, D. Petrum hac potestate vsum fuisse, in electione Clementis, & probabile est etiam successores hac potestate priscis temporibus vfos fuisse, cum fideles initio nascētis Ecclesiæ ad electionem Summi Pontificis commodè conuenire non possent, vt innuunt Pamelius *in notis ad Epist. 52. S. Cypriani, num. 3.* & apud eum Pichius, Platina, & Panuinus; & Bonifacius elegit Vegelium, quamuis postea electionem reuocauerit, eo quòd à Vegelio deceptus fuisset. Respondeo secundò, negando consequentiam, quamuis enim admitterem alios Pontifices hac eligendi forma vfos non fuisse, non tamen hinc sequitur Papam hac potestate destitutum esse, cum aliqua fieri possint à Papa, quæ hactenus facta non fuerunt, nec cuncta hactenus contigerint, quæ possibilis existimantur, sicut ante Martinum V. nunquam cum aliquo dispensatum fuerat in voto solemnī Religionis, & nihilominus facultas in eo voto dispensandi Summo Pontifici compete-
 bat, & sicut Papa posset cum vxore manere, ex communi DD. sententia, si forte vir coniugatus in Papam eligeretur, quem Electores nescirent vxorem habere, & vxor ab eo recedere nollet, & tamen hic casus nondum accidit, nec euenturum credo.

Obiicies quartò, si potestas eligendi successorum Summo Pontifici conuenit, maximè, quia D. Petrus elegit sibi successorem Clementem, & hanc potestatem in successores transtulit, sed hæc ratio non est firma, & valida. Primò, quia incertum est Petrum sibi successorem Clementem elegisse. Secundò, quia etiam si admittamus elegisse iuxta nonnullorum Patrum auctoritatem, nihilominus non verè elegit, sed tantum nominauit; nomen enim electionis propriè loquendo adhiberi solet, tam ad significandam nominationem, quàm propriam electionem. Tertiò, quia hoc fuit priuilegium personale sancti Petri, sicut fuit donum miraculorum; priuilegium autem personale ad successores non transfertur. Quartò, quia Clemens immediatè non successit D. Petro, sed Lino, seu Cleto; quarto enim inter Pontifices ordine numeratur Clemens, ut patet, tum ex narrationibus historicis, tum ex *Canone Missæ*, ibi *Lini, Cleti, Clementis*. Quintò, quia à morte S. Petri, vsque ad obitum Clementis intercesserunt 26. anni: nam fertur Clementem mortuum esse tertio Trajani anno; & Lino vndecim annos, sex Cleto, & nouem Clementi adscribant; vel ergo dicendum est, Clementem in Pontificatu viginti sex annis extitisse, quod

quod est contra vulgatum illud axioma, *non videbis annos Petri* (Petrus enim tantum 25. annis Ecclesiam vniuersalem rexit;) vel asserendum est Clementem à D. Petro electum non fuisse, cum Cleti successor fuerit. Respondeo ex electione Clementis à D. Petro facta maximum desumi argumentum, ad probandum Summos Pontifices, hac eligendi facultate gaudere; an autem D. Petrus, Clementem sibi successorem elegerit, superius à me probatum fuit in quarta ratione: Ex quo patet responsio, ad primam huius quartæ obiectionis rationem.

Ad secundam. Respondeo Doctores, & Patres nomine electionis, qua D. Petrus Clementem elegit, intelligere veram, & propriam electionem, vt apertè constat, tum ex Ioanne Papa, & ipsomet Clemente, aliisque asserentibus D. Petrum tradidisse Clementi Romanum Pontificatum, tum ex venerabili Beda, affirmante D. Petrum consecrasse Clementem in sibi successorem, tum ex Cronologico Pontificum, quod communiter circumfertur; hæc autem verificari non possunt de nominatione propriè accepta, sed de electione.

Ad tertiam. Respondeo negando illud fuisse priuilegium personale D. Petri; tum quia potestas eligendi successorem pertine-

bat, & pertinet intrinsecè ad Ecclesiæ gubernationem; potestas autem intrinsecè perti-
nens ad visibilem Ecclesiæ gubernationem,
non est personalis, sed realis adnexa dignitati,
& collata D. Petro, & eius successoribus, dum
Christus vniuersaliter, & indistinctè dixit,
Pasce oues meas; tum quia si semel admittere-
mus ea quæ à D. Petro gesta fuerunt, non ex
reali, sed ex personali priuilegio facta fuisse,
tota ferè Summi Pontificis potestas rueret, &
non leuis occasio de ipsius auctoritate detra-
hendi Hæreticis concedi videretur; Hæretici
enim admittunt Petrum fuisse caput Apосто-
lorum, Vicarium Christi, & quamplura in Ec-
clesia administranda potuisse; admittunt
etiam Summum Pontificem esse Petri suc-
cessorem, sed cum deducimus, hoc fecit Pe-
trus, vel ab eo fieri potuit: ergo etiam à Pon-
tifice ipsius successore fieri potest: Negabunt
hanc consequentiam asserendo hoc fuisse
personale Petri priuilegium. Ad id quod di-
citur de potestate patrando miracula, quæ
D. Petro concessa fuerat, respondetur huius-
modi potestatem pertinere ad gratias gratis
dadas, & non spectare intrinsecè ad vniuersa-
lem Ecclesiæ administrationem; nam etiam
alij qui gubernationi Ecclesiæ non præsent,
dono miraculorū Deo cōcedente frui possunt.

Ad

Ad quartam respondent aliqui. Primò Clementem præ modestia Pontificatui cessisse, vt exemplum successoribus præberet fugiendæ dignitatis, etiamsi D. Petrus ipsum tanto dignitatis gradu promeritum, & dignum pronunciaffet, ita Suarez *tomo de fidei defens. lib. 3. cap. 13. num. 13.* vbi hanc sententiam probabiliorem vocat.

5 Respondeo secundò, Clementem fuisse immediatè Petri successorem, nec vnquam Pontificatui renunciaffe, vt constat ex Ioanne Papa III. *in sua epistola*, idèmq; ex Damaso *in vitis Pontificum*. Tertulliano *de præscript. cap. 32.* D. Hieronymo *lib. 1. aduersus Iouinianum, & cap. 52. in Isaiam.* Nicephoro, & aliis; probant Franciscus Turianus *de Canone Apostolorum, cap. 10.* Parisius *de resignat. lib. 2. quest. 1.* & Sopran. *de electione Summi Pontificis, lib. 1. cap. 9.* Præterea in Concilio Florentino, Alexander inter Pontifices quinto loco post Petrum enumeratur, quod fieri non posset, nisi Clemens statim post D. Petrum successisset, suppressis Lino, & Cleto:

6 Nam Linus, & Cletus non fuerunt absoluti Pontifices, sed cooperatores Pontificatus, & suffraganei D. Petri, adhuc viuentis, vt testantur Ioannes Papa *loco citato.* Azorius 2. *part. lib. 4. cap. 6. questio. 5.* & alii; hæc de cau-

sa Linus, & Cletus inter Pontifices enumerantur, licet veri Pontifices minimè fuerint; Imò Linus, qui proximus Petro enumeratur, ante D. Petri mortem martyrij palma Capitone, & Rufo Consulibus coronatum fuisse ferunt. Metaphrastes in *vita SS. Petri, & Pauli*. Marianus Scotus in *Chronico*, Sophorinus Hierosolym. *homil. de agone Petri*. Baronius verò *tomo 1. anno 80.* & alij putant Linum secundo post Petri mortem anno obiisse.

Ad quintam, Respondeo variam fuisse annorum supputationem; alij enim dicunt Linum viuentem Petro, mortuum fuisse, alij eo defuncto, asseruntque Linum, & Cletum, tot annos Pontificatum gessisse, non quia verè Pontifices fuerint, sed quia D. Petri in Pontificatus officio cooperatores extiterunt. Alij respondent Clementem confirmasse Linum, & Cletum, iisque coadiutoribus, & cooperatores exemplo Petri usum fuisse, consequenter tot annos Pontificatus Lino, & Cleto adscribunt: verum istæ responsiones difficultatem non euertunt, adhuc enim dici posset Clementem viginti sex annis Ecclesiam rexisse, licet opera Lini, & Cleti usus fuerit; quamobrem respondendum censeo Clementem non viginti sex annis, sed nouem, Pontificale onus post Christi mortem sustinuisse, à die

die 3. Kalen. Iulij anni 68. vsque ad diem 11. Kalendas Decembris anni Christi 77. non quidem viuento Trajano, sed Vespasiano, cuius decreto interfectus fuit, teste Honufrio.

Obiicies quintò, si Summus Pontifex successorem eligendi facultatem haberet, grauissima damna, & incommoda in Ecclesia Dei sequerentur, inter cætera facilè arriperetur occasio captandæ mortis.

Respondeo hinc solum inferri Summum Pontificem non posse successorem eligere, sine grauissima causa, & consensu vniuersi Cardinalium cætus, non tamen hinc sequitur electionem inuvalidam fore, quamuis enim priuilegiarius aliquando suo priuilegio abutatur, & dignus efficiatur qui priuilegio priuetur, non tamen ob id priuilegio caret, & inuvalidè agit quicquid agit. Respondeo secundò, ad diuinam prouidentiam pertinere, vt non permittat electionem successoris sine sufficienti causa, sicut ad eandem prouidentiam pertinet non permittere, vt Pontifex auctoritatem omnium Episcoporum in vniuerso orbe existentium reuocet, aut omnia ieiunia abroget, aut alia præcepta Ecclesiastica bono communi Ecclesiæ necessaria tollat.

Ad id quod dicitur de periculo captandæ mortis. Respondeo id esse quasi per accidens,

ex

ex malitia nonnullorum, alioquin neque testator posset hæredem instituere, nec Papa posset Episcopo facultatem eligendi successorem concedere, nec permittendæ essent leges, quibus scitur, quísnam ex filiis mortuo patre, regnum consecuturus sit.

Obiicies sextò, Doctores ferè communiter in Iure Canonico non mediocriter versati, facultatem eligendi successorem Summo Pontifici denegant, *Glossa in cap. si transitus 79. dist. & §. his omnibus 8. quæst. 1. Archid. cap. si transitus, dist. 79. Rolandus Rubrica de testamentis, num. 3. Panormit. cap. accepimus de pactis. Martinus Laudensis de Cardinalibus quæst. 20 & 39. Gomez reg. de infir. resig. q. 1. Albanus de Cardin. quæst. 32. Iacobatius lib. 5. de Concilio art. 22. num. 2. & lib. 6. art. 8. Gondislaus Villadiego de orig. & potest. Cardinal. quæst. 5. num. 19. & alij apud præfatos Doctores, quibus adde nonnullos Theologos Luifium Turrianum tract. de fide quæst. 1. art. 10. disp. 15. dub. 3. vers. Sed difficultas. Azorium 2. part. lib. 4. cap. 5. quæst. 3. & alios apud Turrecrematam cap. in nomine, quæst. 1. distinct. 23. ergo signum est Summum Pontificem non posse successorem eligere. Respondeo primò plures alios Doctores præsertim Theologos superiùs à me relatos, his proximè citatis opponi. Respondeo secundò,*

secundò, plures ex præfatis Doctõribus loqui de potentia ordinaria Pontificis, non de absoluta, de qua nos loquimur.

Respondeo tertio ad Theologos, non autem ad Canonistas, spectare tractationem, & disputationem de auctoritate absoluta Summi Pontificis, consequenter fidem potius in hac re præstandam esse Theologis, quàm Canonistis.

7 Quod tractatio de hac re ad Theologos pertineat, probatur, quia potentia absoluta Summi Pontificis continetur sub obiecto Theologiæ; est enim aliquid supernaturale, & sacrum, spectans ad actus liberos Dei, quod supposita reuelatione per humanum discursum cognoscitur: ergo illius tractatio ad Theologos spectat: hæc consequentia probatur, quia tractatio alicuius rei ad eam facultatem pertinet, intra cuius obiectum continetur; potentia autem Summi Pontificis absoluta continetur intra obiectum Theologiæ, nam Theologia pro obiecto habet Deum, quatenus est ex reuelatis per discursum cognoscibilis, siue in sua essentia, siue in suis actibus, tam liberis, quàm necessariis.

Quòd hæc tractatio non pertineat ad simplices Canonistas, probatur, quia absoluta potentia Pontificis non continetur intra ambitum,

tum,

rum, & fines Canonici Iuris; ergo tractatio de absoluta potestate Pontificis, non pertinet ad Canonistas: hæc consequentia probatur, quia nulla facultas fines sui obiecti transcendit, vel egreditur, sicut nec furor ultra crepidam; antecedens probatur, quia obiectum Iuris Canonici est vita humana, quatenus per sacros Canones, dirigi, gubernari, & coërceri potest; sicut obiectum Iuris Ciuilis, est hominum vita, quatenus Iure Ciuili instituenda, & dirigenda; potestas autem absoluta Papæ non coërcetur legibus Canonicis, cum Princeps suis legibus non teneatur, nec par in parem habeat potestatem.

Dices, Canonistæ possunt de potestate Summi Pontificis ordinaria differere, & disputare; ergo etiã de absoluta, cum par ratio videatur.

Respondeo negando consequentiam, nisi doctrinam à Theologis mutuò accipiant, ut disparitas istius rei clariùs intelligatur, aduertendum est, potestatem Principis duplicem esse, ynam absolutam iuxta quam suis, vel prædecessorum legibus non tenetur, alteram ordinariam, iuxta quam suis, vel prædecessorum legibus accommodare se consuevit, cum ergo Canonistæ versentur circa Canones, quorum dispositioni Papa consuevit se accommodare sequitur Canonistas posse de potestate

testate Papæ ordinaria agere, illiusque naturam, fines, & conditiones explicare, non verò de absoluta, ut eruditè explicat Sopranus præceptor meus *in manuscriptis de electione Papæ lib. 1. cap. 9. ad finem §. unico.*

Dices secundò, in corpore Iuris non solum continentur præcepta Ecclesiastica; verum etiam referuntur diuina, quibus declaratur quid credendum, quid faciendum, vel omitendum sit: ergo Canonistæ agere possunt de rebus diuinis, & consequenter de potestate absoluta Papæ, cùm scientia Canonica circa Canones versetur, & Papa legibus diuinis teneatur. Respondeo hinc solum sequi Canonistas posse de iis rebus differere, quæ in Iure Canonico traduntur, vel explicantur, non verò de iis quæ Papa de potestate absoluta præstare potest; cùm enim in corpore Iuris, nihil hætenus explicatum, vel definitum fuerit circa potestatem Papæ absolutam in electione successoris; sequitur tractationem de huiusmodi potestate ad Canonistas non pertinere, sed potius ad Theologos, intra quorum obiecti ambitum præfata potestas continetur.

TERTIA PROPOSITIO.

§. **P**apa non potest sibi duos successores eligere, qui eandem eodem tempore aucto

auctoritatem exercent, consequenter duo esse non possunt Ecclesiae Pontifices, consequenter Ecclesia duos Summos Pontifices creare non potest. Ratio est, tum quia Papa est Vicarius Christi, qui est Caput Ecclesiae: sicut autem dedecet, ut unius corporis plura sint capita, ita etiam ut Ecclesiae plures sint Summi Pontifices; tum quia Ecclesia, seu Pontifex non confert futuro Pontifici potestatem, sed designat, & eligit personam, cui Deus, posita electione debito tempore, auctoritatem & iurisdictionem tribuit: Deus autem praefatam auctoritatem non tribuit pluribus, sed unii Christus enim dum Pontificatum instituit, dixit Petro, *Tu es Petrus, & super hanc petram edificabo Ecclesiam meam, pasce oves meas, quodcumque ligaueris super terram, erit ligatum, & in Caelis, quodcumque solueris super terram, erit solutum & in Caelis*, ita Glossa in cap. non autem 7. quest. 1. Sorus in 4. dist. 24. quest. 2. art. 5. Iacobatius de Concilio lib. 4. art. 3. num. 4. Gerson. & alij apud Azorium 2. part. lib. 4. cap. 12. & apud Suarez tomo de fidei defens. lib. 3. cap. 10. & seqq. contra Armacanum, Ocham, & alios.

Hinc sequitur primò non posse creari duos Pontifices, qui supremam in solidum in toto orbe iurisdictionem habeant, ut patet, tum ex allata ratione, tum quia Papa potestatem ha-

bet

bet in vniuersas Christi oues : tunc autem Pa-
pa, huiusmodi potestatem in vniuersas Christi
oues non haberet; nam vterque Pontifex esset
Christi ouis, & tamen alter in alterum pote-
statem non haberet, cum par in parem non
habeat imperium, *l. nam & magistratus, ff. de
recept. arbitr. cap. inferior, & cap. denique 21. di-
stinct.*

Secundò, sequitur creari non posse duos
Pontifices, quorum neuter quidquam possit
sine altero, sed omnia simul ambo præstare
debeant. Ratio est, tum quia id pugnat cum
Christi institutione: Christus enim vnum in-
stituit, & auctoritatem independentem ab alte-
ro contulit, tum quia Summa Pontificis pote-
stas hoc pacto minueretur.

Tertiò, sequitur creari non posse duos
Pontifices, quorum alter potestatem habeat in
Oriente, alter in Occidente, tum quia Chri-
stus vnum tantum Pontificem instituit, cui
vniuersam Ecclesiæ curam demandauit: tum
quia Ecclesia duo haberet capita, nec ab vtro-
que influxum reciperet, quod est contra natu-
ram capitis.

Obiicies primò, Linus Pontificiam potesta-
tem habuit, & exercuit viuentem Petro: ergo
duo Pontifices in solidum eodem tempore
esse possunt. Respondeo Linum tunc temporis
O fuisse

fuisse Petri coadiutorem, & cooperatorem, non autem Christi Vicarium, & Papam, vt superius docui, idemque habetur in Chronologico, quod gesta Summorum Pontificum summarie percenset.

Obiicies secundo, duo possunt esse Imperatores, & duo creari possunt eiusdem Ecclesie Antistites: ergo & Pontifices. Respondeo negando consequentiam. Ratio disparitatis desumitur ex institutione Papatus, Christus enim vnum Vicarium instituit, non plures simul; iure vero diuino interdictum non est, plures creari Imperatores, vel Antistites vnus certae Ecclesie, vide Thomam Campegius *de Concilio c. 16.* vbi quaerit an duo esse possint Imperatores.

*EPILOGVS, SEV
brevis enumeratio eorum, quibus
in hac prima disputatione ostendimus
substantiam electionis vitari,
& euerti.*

- 1 **S**I eligatur foemina, iuxta dicta, quaest. 2.
num. 1.
- 2 Si eligatur vir vsu rationis carens, q. 2. n. 2.

3 Si

- 3 Si eligatur vir non baptizatus, quæst. 2. num. 8.
 - 4 Si eligatur Hæreticus, quæst. 2. num. 9.
 - 5 Si eligatur aliquis per simoniam ab Electoribus, aut electo commissam: hic enim non solum ea vice inualidè eligitur, verum etiam inhabilis efficitur, qui in futurum eligatur, quæst. 2. num. 10. & ibidem toto §. vnico,
 - 6 Si electus non consentiat electioni de se factæ, quæst. 2. num. 4.
 - 7 Si electio non fiat in Conclauis, aut fiat in Conclauis nondum clauso, tota quæst. 3.
 - 8 Si electio liberè non fiat, sed per impressionem, seu metum grauem, quæst. 1. puncto 2.
 - 9 Si electio alia ratione fiat, quàm per scrutinium, compromissum, vel quasi inspirationem, consequenter electio facta per adorationem hoc tempore irrita est, quæst. 5. num. 3. & ibidem puncto 1. n. 5.
 - 10 Si electio per scrutinium fiat suffragiis schedularum non secretis, quæst. 5. puncto 1. num. 3.
 - 11 Si plures in schedula scrutinij nominentur, illud enim suffragium irritum est, consequenter si eo suffragio numerus suffragiorum ad electionem requisitus
- O 2 complea

compleatur electio irrita est, quæst. 5. puncto 1. num. 2.

12 Si is qui vni in scrutinio suffragatus est, eidem suffragetur, & in accessu, suffragium accessus inualidum est, consequenter non prodest ad electionem, quæst. 1. puncto 3. num. 2.

13 Si in electione per compromissum, non seruetur forma à Compromittentibus præscripta, quæst. 5. puncto 2.

14 Si in electione, *quasi per inspirationem* tractatus de speciali persona præcedat, aut non adfit consensus omnium, expressus verbo *eligo*, voce prolato, aut saltè scripto si ore proferri nequeat, q. 5. punct. 3.

15 Si elector seipsum eligit; ipsius enim suffragium sibi non prodest, quamuis ipse in numero Cardinalium in Conclauo existentium connumerandus sit, q. 5. puncto 1. num. 11.

DISPV